

PRIJEDLOG

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/2011 i 119/2014), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Strategija poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020., u tekstu koji je sastavni dio ovoga Zaključka.
2. Zadužuju se tijela državne uprave i druga tijela javne vlasti, određena nositeljima pojedinih prioriternih mjera iz Akcijskog plana Strategije, iz točke 1. ovoga Zaključka, da u predviđenim rokovima provedu mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti.
3. Zadužuje se Ministarstvo gospodarstva da o donošenju ovoga Zaključka obavijesti tijela iz točke 2. ovoga Zaključka.
4. Ovaj Zaključak objavit će se u Narodnim novinama.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

OBRAZLOŽENJE

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, 150/2011), na prijedlog Ministarstva gospodarstva, donosi Strategiju poticanja inovacija Republike Hrvatske.

Strategijom se dugoročno usmjerava razvoj i sustavno poticanje inovacija kao temeljne vrijednosti uspješnosti gospodarstva ali i društva u cjelini. Strategijom poticanja inovacija, Vlada Republike Hrvatske postavlja strateško usmjerenje razvoja inovacija i inovacijskog sustava kroz viziju, strateške ciljeve i četiri tematska stupa kako slijedi:

Vizija: Hrvatska će do 2020. biti međunarodno prepoznata po znanstveno-istraživačkoj izvrsnosti i pozicionirana kao vrijedan partner u globalnom inovacijskom lancu vrijednosti na temelju inovacijskog sustava koji permanentno povećava konkurentnost gospodarstva i odgovara na društvene izazove, te koji se temelji na stvaranju i učinkovitoj primjeni znanja, kreativnosti i inovacija;

Glavni strateški cilj: Povećanje razine konkurentnosti hrvatskog gospodarstva te povećanje društvene dobrobiti kao rezultat ulaganja u znanje, kreativnost i inovacije.

- **Strateški ciljevi:**

- Poboljšana inovacijska izvedba Republike Hrvatske
- Povećan udio ulaganja poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj
- Povećan broj bazičnih i primijenjenih istraživanja namijenjenih jačanju konkurentnosti gospodarstva
- Povećanje ljudskih kapaciteta za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- **Tematski stupovi:**

- Razvoj Inovacijskog sustava Republike Hrvatske i unaprjeđenje zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija;
- Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva;
- Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora;
- Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i omogućavanje stvaranja atraktivnog okruženja za „world class“ istraživače.

Akcijским planom, koji čini sastavni dio strategije, obuhvaćaju se višegodišnje aktivnosti za postizanje strateških ciljeva. Akcijski plan određuje prioritete mjere i aktivnosti za poticanje inovacija, način provedbe mjera, rokove izvršavanja, kao i nositelje provedbe za cijeli period određen strategijom. Strategija je, u sklopu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, objavljena na web-stranicama Ministarstva gospodarstva a provedene su javne i partnerske konzultacije. Prijedlogom odluke, a na temelju naprijed navedenog Zakona, predlaže se Vladi Republike Hrvatske donošenje Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014 – 2020. godine.

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

**STRATEGIJA POTICANJA
INOVACIJA REPUBLIKE HRVATSKE
2014.-2020.**

- KONAČNI PRIJEDLOG

Autori finalne verzije Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014-2020¹:

UŽA RADNA SKUPINA OSNOVANA PRI MINISTARSTVU GOSPODARSTVA

Tomislav Radoš, Dijana Bezjak, Marija Rajaković, Antonija Mršić, Goran Basarac, Bruno Grubešić, Igor Ivanović, Vjekoslav Jukić, Kristina Ferara Blaškić, Ivan Lakoš, Vladimir Kramarić

¹Ostali dionici izrade Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014-2020, navedeni su u Dodatku I Strategije

Sadržaj

POPIS KRATICA.....	5
PREDGOVOR	7
I. POSTOJEĆE STANJE INOVACIJSKOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	11
II. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI.....	22
III. TEMATSKI STUPOVI, PRIORITETI I MJERE.....	25
I. tematski stup: Razvoj Inovacijskog sustava Republike Hrvatske i unaprjeđenje zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija	26
1. Poboljšanje učinkovitosti nacionalnog inovacijskog sustava Republike Hrvatske	27
Uspostava sustava upravljanja Strategijom poticanja inovacija	27
2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti.....	31
3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija.....	35
II. tematski stup: Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva.....	38
1. Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća.....	39
2. Podrška poslovnim ulaganjima MSP-a u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije ...	40
3. Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	42
4. Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju	43
5. Privlačenje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju.....	45
III. tematski stup: Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora	47
1. Poticanje interakcije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija	47
2. Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija.....	52
IV. tematski stup: Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i stvaranje poticajnog okruženja za međunarodno kompetitivne istraživače	54
1. Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	54
2. Pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	56
3. Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji	57
IV. PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE POTICANJA INOVACIJA REPUBLIKE HRVATSKE 2014.-2020.....	60
V. FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEGIJE.....	61
DODATAK 1. Sudionici izrade Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014-2020	62

DODATAK 2. Pregled osnovnih pokazatelja Strategije poticanja inovacija RH 2014-2020 .	65
DODATAK 3. Grafički Prikaz Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014.-2020.	67
DODATAK 4. Glavne razlike između Republike Hrvatske i prosjeka EU-a.....	68
DODATAK 5. Rezultati Inovacijske unije: Profil Republike Hrvatske (Prosjek EU 27 = 100)	69
DODATAK 6. Akcijski plan	70
DODATAK 7. POJMOVNIK.....	78

POPIS KRATICA

AIK	Agencija za investicije i konkurentnost
BDP	Bruto društveni proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BERD	Izdaci za istraživanje i razvoj poslovnog sektora (eng. Business expenditure on R&D)
BIC	Poslovno-inovacijski centar (engl. Business Innovation Center)
DZIV	Državni zavod za intelektualno vlasništvo
DZS	Državni zavod za statistiku
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESI FONDOVI	Europski strukturni i investicijski fondovi
EU	Europska unija
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije
FDI	Izravna strana ulaganja (eng. Foreign direct investments)
FINA	Financijska agencija
FP program EU	Framework programme (okvirni program financiranja u sklopu CORDIS)
GCR	Globalno izvješće o konkurentnosti (Global Competitiveness Report)
GERD	Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj (eng. Gross domestic expenditure on R&D)
HAMAG-BICRO	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HRK	Hrvatska kuna
HRZZ	Hrvatska zaklada za znanost
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
I&R	Istraživanje i Razvoj
ICT	Informacijsko komunikacijska tehnologija
IPA	Instrument pretpristupne pomoći
KET	Ključne napredne tehnologije (engl. Key Enabling Technologies)
MFIN	Ministarstvo financija

MINGO	Ministarstvo gospodarstva
MINPO	Ministarstvo poduzetništva i obrta
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
MSP	Mali i srednji poduzetnik
MZOS	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
NATO	Sjevernoatlantski vojni savez (eng. North Atlantic Treaty Organisation)
NIS	Nacionalni inovacijski sustav
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. Organisation for Economic Co-operation and Development)
S3	Strategija pametne specijalizacije (eng. Smart specialisation strategy)
TDU	Tijelo državne uprave
UTT	Ured za transfer tehnologije

Gospodarstvo EU prepoznalo je inovacije kao jedan od ključnih elemenata u kojem mogu ravnopravno konkurirati gospodarstvima SAD-a, Kine i Japana, kao i gospodarstvima brzorastućih ekonomija zemalja BRIC²-a. Upravo stoga u novoj financijskoj perspektivi EU 2014-2020 svi elementi inovacijskog sustava EU prilagođavaju se potrebi brzog transfera znanja i tehnologija u gospodarstvo te se u svim EU strateškim dokumentima poseban naglasak stavlja na investicije u tehnologiju i inovacije u 6 prioriternih područja: KET tehnologije (eng. Key enabling technologies), napredne proizvodne tehnologije, tržište bio-proizvoda, čisti transport, pametne mreže i održivu gradnju i učinkovito korištenje sirovine.

Inovacije ubrzavaju i unaprjeđuju proizvodnju kroz razvoj novih proizvoda i usluga, primjenu novih tehnologija, poboljšanje poslovnih procesa i modela upravljanja. Nužne su za održivi razvoj RH, za stvaranje boljih radnih mjesta, za smanjenje okolišnog otiska, za očuvanje resursa i bioraznolikosti, za unaprjeđenje kvalitete života, ali i za održavanje konkurentnosti RH na svjetskom tržištu. Inovacijska politika sučelje je između politike obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja te industrijske politike, čiji je cilj stvoriti okvir koji pridonosi dovođenju ideja na tržište.

Republika Hrvatska je poduzela značajne promjene na organizacijskoj, institucionalnoj, zakonskoj i administrativnoj razini s ciljem stvaranja boljeg okruženja za jačanje gospodarstva. Ipak, razina inovativnosti hrvatskog gospodarstva i dalje značajno zaostaje za europskim prosjekom za što uzroke ne treba tražiti isključivo u specifičnim društveno-gospodarskim okolnostima (Domovinski rat, privatizacija, gospodarska kriza i dr.). Unatoč tome što se u pogledu globalne konkurentnosti³ Republika Hrvatska nalazi na 75. mjestu od 148 zemalja (što je napredak u odnosu na 2012. godinu kada smo bili na 81. mjestu), po pitanju inovacija smo na 80. mjestu te možemo istaknuti da značaj inovacija i inovativnosti nije dovoljno prepoznat, a gospodarski subjekti najčešće su zaokupljeni trenutnim poteškoćama vezanima uz opstanak na tržištu.

Osnovni razlog slabije pozicije Republike Hrvatske kada se mjeri inovacijska izvedba je nepostojanje takozvane sustavne inovacijske politike, odnosno njezine neučinkovitosti, složenosti i rascjepkanosti hrvatskog inovacijskog sustava kojem generalno nedostaje bolja koordinacija i sinergija njegovih različitih dijelova. Taj „institucionalni deficit“ praćen je negativnim gospodarskim okruženjem u kojem nedostaju tehnološko relevantna poduzeća koja bi zahtijevala intenzivniju suradnju sa znanstveno-istraživačkom zajednicom, sama jačala svoje proizvodne i inovativne sposobnosti te poticala komercijalizaciju rezultata istraživanja.

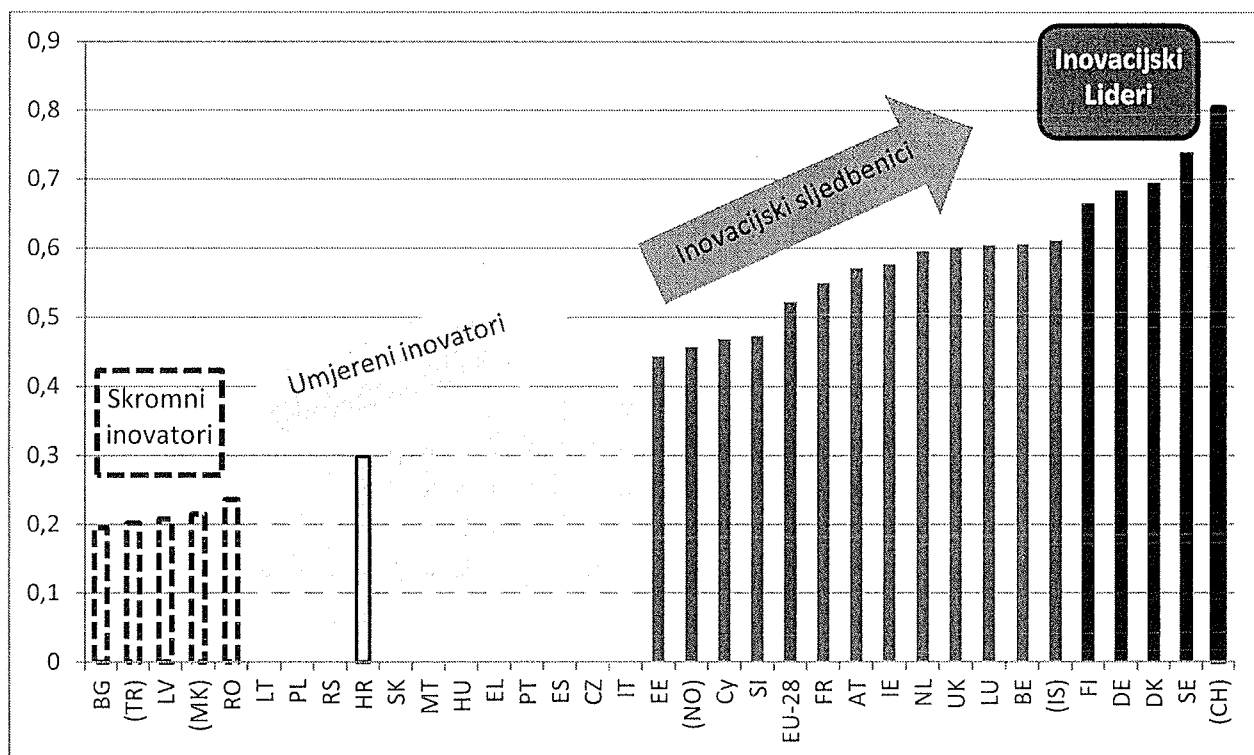
Daljnji nedostatak hrvatske inovacijske politike proizlazi iz malog učešća poslovnog sektora u aktivnostima istraživanja i razvoja. U Republici Hrvatskoj najveći udio ukupnih izdvajanja za

² Zemlje BRIC-a su: Brazil, Rusija, Indija i Kina

³ Prema aktualnim rezultatima međunarodnog istraživanja Svjetskog ekonomskog foruma – Globalno izvješće o konkurentnosti za 2013. – 2014. (The Global Competitiveness Report 2013 – 2014)

istraživanje i razvoj dolazi iz javnog sektora, dok izdvajanja poslovnog sektora u 2013. godini predstavljaju tek 42,8% ukupnih izdvajanja u istraživanje i razvoj (u odnosu na prosjek EU-a od 54,9% u 2012. godini). Izdaci za istraživanje i razvoj poslovnog sektora (BERD) u 2013. iznosili su 0,41 % BDP-a (prosijek EU-a 1,29% BDP-a), dok je ukupan iznos ulaganja u istraživanje i razvoj bio 0,81% BDP-a (prosijek EU-a 2,02% BDP-a)⁴. Nadalje, najveći dio ulaganja u istraživanje i razvoj u 2011. godini (73%) odnosio se na sredstva dodijeljena za plaće istraživača u javnim znanstveno-istraživačkim institucijama. Svega 5,7% odnosilo se na sredstva dodijeljena za projekte tržišno usmjerenih istraživanja, te 1,4 % na tehnolojske projekte. Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj u 2012., prema ovom istraživanju, najveći su u području tehničkih znanosti (35,5%), prirodnih znanosti (22,6%), biomedicine i zdravstva (16,7%) te biotehničkih znanosti (10,3%).

Prikaz 1. Rezultati mjerenja inovacijske izvedbe (kompozitni inovacijski indikator⁵)

Novopredloženi inovacijski pokazatelj EU-a (eng. Composite Innovation Indicator) usmjeren isključivo prema mjerenju inovacijskog sveukupnog rezultata kroz 3 osnovne komponente: pokretači inovacijskog napretka, aktivnosti tvrtki, i outputi, koji objedinjavaju 25 indikatora poput mjerenja tehnoloških inovacija kroz broj patenata, postotak poslova u aktivnostima temeljenima na znanju, mjerenju konkurentnosti industrijskih sektora temeljenih na znanju te razini zapošljivosti u brzo rastućim kompanijama u inovativnim sektorima. Prikaz 1. jasno pokazuje poziciju Republike Hrvatske i dodatno ukazuje na postupni, ali spori prelazak RH u grupu umjereni inovativnih (eng. moderate innovative) zemalja.

4 Izvor podataka: Eurostat

⁵ Kompozitni inovacijski indikator (Summary innovation indeks) objedinjava 25 inovacijskih indikatora korištenih u izvješćima EU – Innovation Union Scoreboard

Na poslovima istraživanja i razvoja u Republici Hrvatskoj zaposleno je 15 350 osoba s punim i nepunim radnim vremenom (od toga je udio žena 50,4%). Od ukupnog broja zaposlenih na poslovima istraživanja i razvoja, 66,9% su istraživači (udio žena iznosi 47,5%). Među istraživačima ima 57,8% doktora znanosti (udio žena među istraživačima s doktoratom jest 44,3%), dok istraživača magistara znanosti ima 8,6% (udio žena jest 47,6%). Stvarni pokazatelj angažmana najkvalitetnijih potencijala u RH može se izraziti pomoću ekvivalenta pune zaposlenosti (FTE) na poslovima istraživanja i razvoja čime dobivamo 6 346 istraživača koji rade puno radno vrijeme na istraživanju i razvoju. Od navedenih istraživača, svega njih 1.164 radi u privatnom sektoru.

Prema postojećim strategijama EU (ponajviše kroz strategiju EUROPA 2020), jedan od primarnih ciljeva je poticanje konkurentnosti gospodarstva i jačanje inovativnog potencijala i tehnološkog razvitka gospodarstva putem povezivanja sa sveučilištima i istraživačkim centrima radi komercijalizacije znanstvenih dostignuća.

Republika Hrvatska je tijekom pristupnih pregovora u svojim strateškim dokumentima usvojila temeljna načela industrijske i inovacijske politike. U cilju jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva utvrđena su osnovna strateška područja, među kojima je i strateško područje poticanja inovacija, čijim će se unaprjeđenjem potaknuti razvoj i povećati konkurentnost Republike Hrvatske, a pripremit će je se za učinkovito korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u području jačanja konkurentnosti gospodarstva i ravnomjernog razvoja hrvatskih regija. Proces pristupanja Hrvatske EU postavio nove prioritete inovacijskom sustavu Republike Hrvatske, koji se odnose na potrebu za dramatičnim povećanjem ukupnih ulaganja u istraživanje i razvoj kao i povećanjem ulaganja u istraživanje i razvoj poslovnog sektora, koji bi morali doseći preko 50% ukupnih ulaganja u aktivnosti istraživanja i razvoja.

Neizostavan dio u poticanju inovacija čini razvijen i vremenu prilagođen sustav obrazovanja. Republika Hrvatska će kroz Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije svoj odgojno-obrazovni sustav temeljiti na konceptu cjeloživotnog učenja koji omogućuje svakom pojedincu, iz bilo koje dobne skupine, stalan pristup obrazovanju i priznavanje različitih oblika učenja. Cjeloživotno učenje, znanost i inovacije čine trokut znanja kojem država pruža uvjete za djelotvorno funkcioniranje. U tom trokutu, neminovne su promjene u sva 3 segmenta kako bi se dovelo do razvoja efikasnog inovacijskog sustava koji je prilagođen i koristan za razvoj društva u cjelini. Promjene u obrazovnom i znanstveno-istraživačkom sustavu obuhvatiti će se nacionalnom, Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije dok će inovacijski sustav omogućiti i potaknuti interakciju te izgraditi transferne mehanizme suradnje znanstveno-istraživačke zajednice s inovativnim gospodarstvom kroz Strategiju poticanja inovacija RH 2014-2020.

Za ispravljanje neuravnoteženosti i popunjavanje nedostataka u hrvatskom inovacijskom sustavu potrebna je dosljedna inovacijska politika koja jasno utvrđuje opće strateške ciljeve i povezuje ih s mjerljivim i realnim posebnim ciljevima. Programe javne podrške i financiranja inovacija također treba racionalizirati kako bi se izbjeglo udvostručavanje. Treba pojasniti ulogu javnih tijela na području inovacija te podvući razliku između institucija koje izrađuju

politike i agencija koje rade na njihovoj provedbi. Na kraju, djelotvornost inovacijske politike potrebno je ojačati kroz stabiliziranje proračuna za istraživanje, razvoj i inovacije, jačanje konzultacija s dionicima, uključivanje vanjskih stručnjaka te sustavno praćenje i ocjenjivanje svih dosad primjenjivanih mjera koje će imati jasan utjecaj na odluke o zadržavanju ili prekidanju određenih programa financiranih javnim sredstvima. U tom smjeru potrebno je potaknuti i jačanje ljudskih potencijala za inovacije, i omogućiti stvaranje atraktivnog okruženja za svjetski prepoznate istraživače te usmjeravanje društva u cjelini prema novim znanjima i smjerovima razvoja. Također, potrebno je poduzeti znatne korake, ne samo u smjeru pojačanog financiranja istraživanja, razvoja tehnologije i inovacija, već i u smjeru povezivanja istraživačkih programa na nacionalnoj i međunarodnoj razini i jačanja veza s regijom i Europom. Važan dio bit će i prepoznavanje inovacija u javnom sektoru te uspostava sustava kojim će se poticati inovativnost zaposlenih u javnom sektoru i definirati inovacijski procesi unutar funkcioniranja javnog sektora.

Kako bi se izgradio učinkovit inovacijski sustav i unaprijedio inovacijski lanac vrijednosti koji će usmjeriti hrvatsko gospodarstvo prema aktivnostima koje su utemeljene na znanju, te kako bi se što bolje iskoristio teritorijalni kapital koji Hrvatska ima s obzirom na resurse, tradiciju u industrijskoj proizvodnji i sposobnosti za inovativnost i kreativnost, krenulo se s izradom ove Strategije.

I. POSTOJEĆE STANJE INOVACIJSKOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Ispunjavanje izazova globalne konkurencije zahtijeva postizanje izvrsnosti u području inovacija. Inovacije su ključni pokretač za produktivnost, povećanje učinkovitosti energije i materijala, poboljšanu učinkovitost roba i usluga te generiranje novih tržišta. Međutim, Republika Hrvatska nije dovoljno dobra u pretvaranju svoje izvrsnosti u idejama u utrživa dobra i usluge. Potrebna je nova politika inovacija u proizvodnom, uslužnom i javnom sektoru kako bi se potaknuo puno brži razvoj i komercijalizaciju proizvoda i usluga i osiguralo da hrvatske tvrtke budu konkurentne na globalnom tržištu. Bez učinkovite inovacijske politike hrvatsko gospodarstvo neće moći uspješno konkurirati na globalnom tržištu, kako u industrijama pokretanim KET tehnologijama, tako i u tradicionalnim industrijskim sektorima.

Republika Hrvatska, kao nova zemlja članica EU-a, nalazi se na prekretnici svog gospodarskog razvoja.

Inovacijski se sustav Republike Hrvatske tijekom proteklih deset godina razvijao, ali još uvijek pokazuje rezultate koji su ispod stvarnih potencijala. Iako je ostvaren određeni napredak, posebice u istraživačkim aktivnostima i obrazovanju, opći inovacijski učinak Hrvatske je i dalje razmjerno nizak u usporedbi s razinama EU 28.

Jedan od razloga je zasigurno činjenica da kapaciteti i aktivnosti u okviru znanstveno-istraživačkog sektora nisu stavljeni u funkciju jačanja konkurentnosti gospodarstva, te da rezultati znanstveno-istraživačkog rada nisu iskorišteni za komercijalizaciju inovacija, primjenu naprednih tehnologija i ostvarivanje veće proizvodnje u gospodarstvu. Dodatno usmjeravanje prema trgovini, transportu i turizmu kao uslužnim djelatnostima bez jasnog smjera njihovog razvoja već korištenjem prednosti tih sektora u pogledu zemljopisne pozicije RH, a zapostavljanjem proizvodnih sektora koji su imali dosta jake samostalne istraživačke kapacitete i tehnološke potencijale, usmjerilo je poslovni sektor prema napuštanju istraživačko-razvojnih aktivnosti i uopće suradnje sa znanstveno-istraživačkom zajednicom. Posljedično, suradnja sa znanstvenom zajednicom nikad nije ostvorena u potpunosti.

Poslovni sektor stoga još uvijek ne predstavlja ključni subjekt u području inovacija te je nedovoljno integriran u inovacijski lanac vrijednosti. Ukupni rashodi za istraživanja i razvoj koji su 2013. godine iznosili 0,81% BDP-a (znatan pad od 2004. godine kada su iznosili 1,03% BDP-a), također su značajno ispod prosjeka EU 27 koji iznosi 2,02 % BDP-a. Smanjenje udjela rashoda za istraživanja i razvoj u BDP-u tijekom proteklog desetljeća ukazuje na pomanjkanje strukturnih promjena usmjerenih prema proizvodnji koja je snažnije utemeljena na znanju. Potrebno je usmjeriti buduća nastojanja prema povećanju sklonosti tvrtki inovacijama i jačanju veza unutar inovacijskog sustava.

Iako Hrvatska ima izgrađene razmjerno snažne temelje za obrazovanje i istraživanje...

Iako Republika Hrvatska ima snažne temelje i tradiciju u kvalitetnom obrazovnom⁶ i istraživačkom sustavu, nerazvijena inovacijska infrastruktura i nedovoljna količina resursa za podršku inovacijama ograničava potencijal za primijenjena (industrijska) istraživanja, suradnju između poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora i primjenu inovacija i novih tehnologija u gospodarstvu. Također, postoje uska grla u prijenosu znanja i tehnologije iz inozemstva putem izravnih stranih investicija (što je vidljivo iz niskog priljeva *greenfield* investicija) i kroz uključenost poslovnog sektora u međunarodni inovacijski lanac vrijednosti.

Ljudski potencijali u znanosti i tehnologiji (HRST), izraženi kao postotak radne snage, u 2013. godini u Hrvatskoj iznosili su 34,5% (EUROSTAT) što je ispod europskog prosjeka (43,4%). Ipak, udio stalno raste i pokazuje pozitivan smjer kretanja u usporedbi s prethodnim godinama (29,2% u 2006.). Najnovije Izvješće o globalnoj konkurentnosti (eng. The Global Competitiveness Report, WEF, 2013.) govori nam da postoje nedostaci u odnosu na cijeli obrazovni sustav (97. mjesto od 148 zemalja) kao i u dostupnosti inženjera i znanstvenika (76. mjesto od 148 zemalja).

Još jedan pokazatelj o kojem treba voditi računa vrlo je mali postotak (2,9% u 2013.) hrvatskog stanovništva u dobi od 25 do 64 godine, koji sudjeluju u bilo kojem obliku cjeloživotnog učenja, u usporedbi s EU prosjekom (10,5%).

Hrvatski istraživački i inovacijski sustav trebao bi ostvariti značajne prednosti sada kada je RH članica Europske unije i u potpunosti integrirana u Europski istraživački prostor jer se povećava mobilnost znanstvenika i istraživača, omogućava razmjena iskustava i suradnja na istraživačko-razvojnim i inovacijskim projektima.

... i hrvatske tvrtke posjeduju izvozne prednosti u čitavom nizu sektora i dio njih proizvodi srednje-visoke i visoko-tehnološke proizvode ...

S poslovne strane hrvatske tvrtke posjeduju izvozne prednosti u čitavom nizu sektora, a također postoji određeni broj velikih tvrtki koje ostvaruju razmjerno dobre rezultate na području istraživanja i razvoja, a posebno u području farmaceutskih proizvoda te električne i elektroničke opreme, uključujući informacijsku i komunikacijsku tehnologiju.

Što se tiče malih i srednjih poduzeća (MSP), koja predstavljaju 99,7% svih poduzeća u Republici Hrvatskoj te zapošljavaju 68,2% ukupne radne snage i stvaraju 59% ukupne dodane vrijednosti, po pitanju ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije od 11.560 MSP u sektoru proizvođačke industrije, 1.502 subjekta (13%) proizvode srednje-visoke tehnološke proizvode, a 533 subjekta (4,6%) visokotehnološke proizvode. U uslužnom sektoru, od ukupno 69.575 poduzeća, 23.040 poduzeća (33,1%) je u znanjem intenzivnim djelatnostima.

... zbog nedostatka inovacijske sposobnosti poslovnog sektora, malog broja primijenjenih (industrijskih) istraživanja, neučinkovitog sustava poticaja i slabih veza među inovacijskim

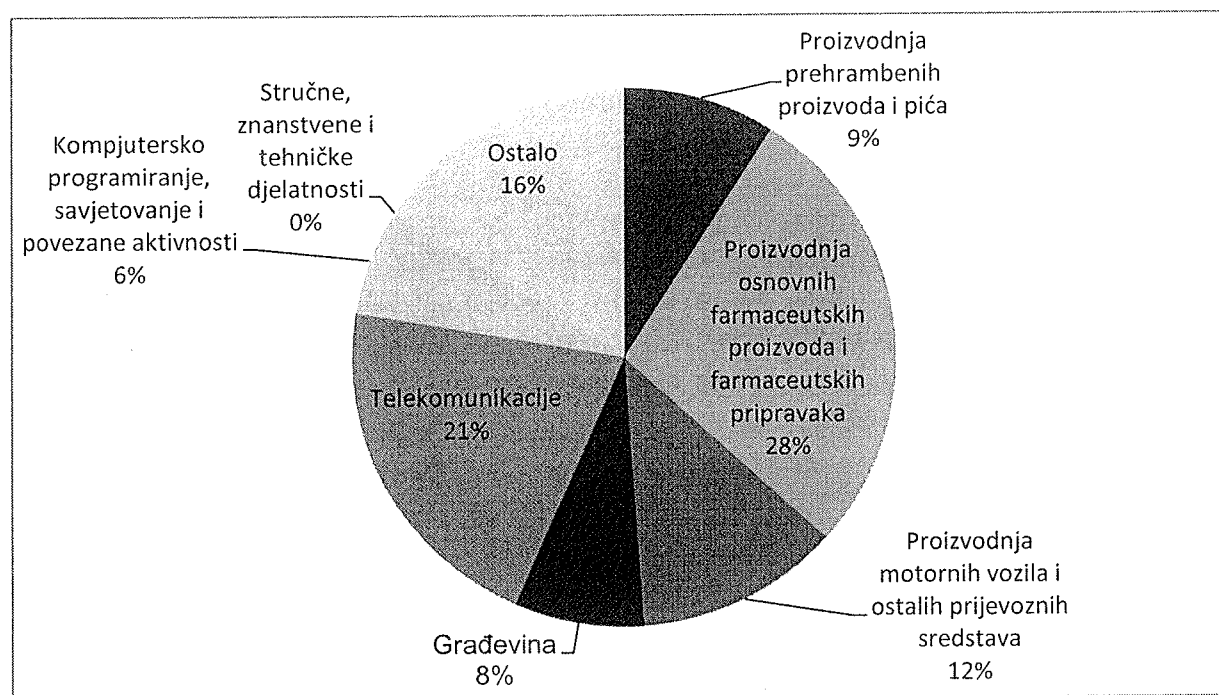
⁶ Više od 95% stanovništva u dobi od 20 do 24 godine završilo je neku vrstu više srednje škole, dok je 2011. godine taj prosjek u zemljama EU 27 iznosio 79,5%.

subjektima u okviru inovacijskog lanca vrijednosti ukupni inovacijski učinak Republike Hrvatske nije zadovoljavajući.

Hrvatske tvrtke ne pokazuju sklonost ulaganjima u istraživanja, razvoj i inovacije te ne predstavljaju ključni inovacijski subjekt koji bi trebale predstavljati.

Godine 2013. izdaci za istraživanje i razvoj poslovnog sektora (BERD) iznosili su 0,41% BDP-a, što je znatno ispod prosjeka EU-a koji iznosi 1,29% BDP-a. Dakle, za razliku od Republike Hrvatske, u EU je odnos između ulaganja javnog i privatnog sektora upravo obrnut. Poslovna ulaganja u istraživanje i razvoj, osim profesionalnih, stručnih znanstvenih i tehničkih djelatnosti, koncentrirana su u ograničenom broju sektora (Prikaz 2.), prvenstveno u farmaceutskoj industriji (28%), telekomunikacijama (21%), proizvodnji motornih vozila i brodova (12%), prehrambeno-prerađivačkoj industriji (9%), građevini (8%) i ICT industriji (6%).

Prikaz 2. Izdaci za istraživanje i razvoj poslovnog sektora u 2011. godini, %

Izvor: EUROSTAT

Prema Državnom zavodu za statistiku (DZS, 2012), u 2010. godini je u Republici Hrvatskoj postojalo 106 poslovnih subjekata koji su bili uključeni u aktivnosti istraživanja i razvoja. To daje naslutiti da inovacijske aktivnosti zauzimaju prilično marginalno mjesto.

Hrvatskoj istraživačkoj zajednici nedostaju dinamični partneri iz privatnog sektora koji su trenutno obilježeni niskim tehnološkim kapacitetima i slabim ulaganjima u istraživanje i razvoj. Takvu situaciju potvrđuju podaci Svjetske banke prema kojima ulaganje poslovnog sektora u istraživanje i razvoj u RH iznosi svega 30 eura po glavi stanovnika, za razliku od

Slovenije gdje iznosi čak 130 eura, pri čemu je potrebno istaknuti da privatna ulaganja rezultiraju inovacijama češće nego javna.

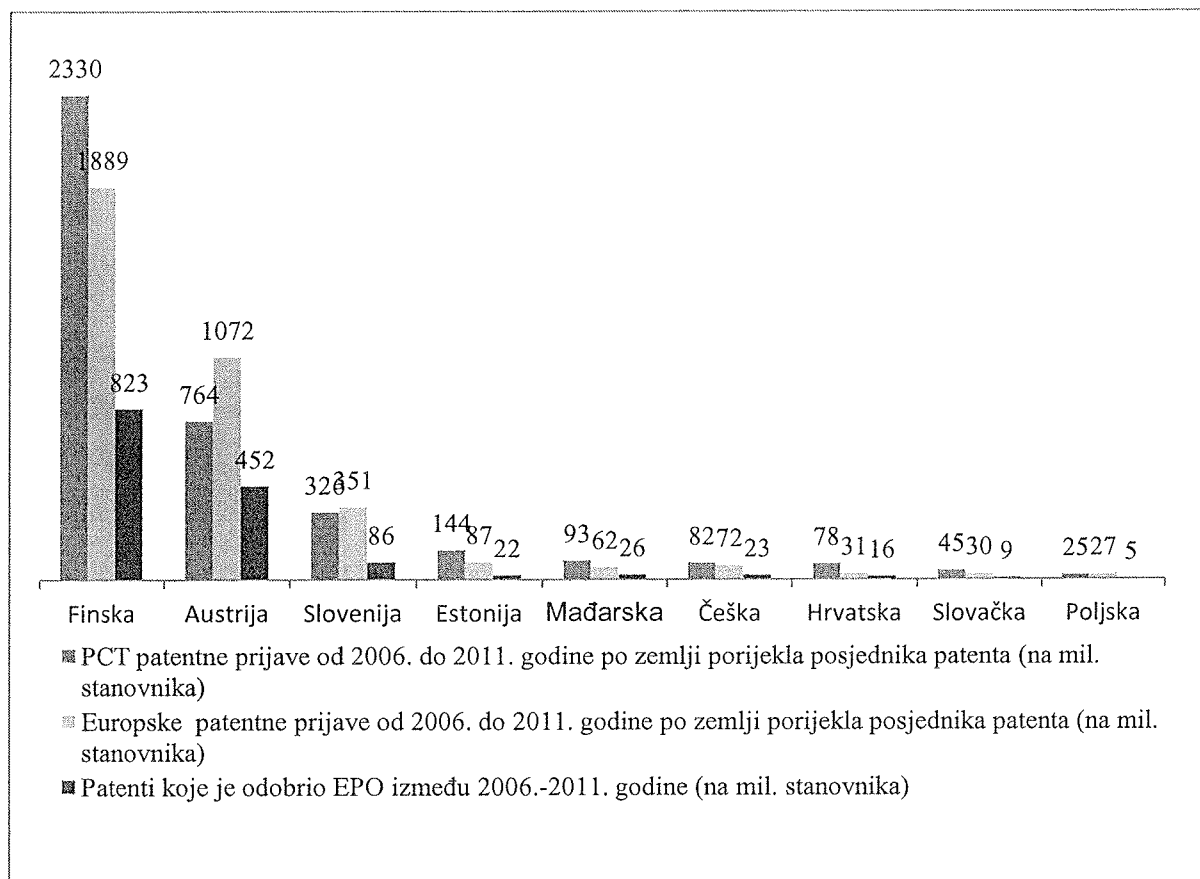
Ograničena poslovna ulaganja u istraživanja i razvoj te inovacije pridonijela su tome da se Hrvatska specijalizirala za proizvodnju i izvoz niže dodane vrijednosti, temeljeno na sektorima niske i srednje-niske tehnologije.

Slab inovacijski potencijal i ograničenu ulogu hrvatskih tvrtki u aktivnostima istraživanja i razvoja uzrokuje određen broj čimbenika. Prije svega, nema učinkovitog inovacijskog sustava s jasno postavljenim institucionalnim ustrojem, zakonodavnim i fiskalnim okvirom, mapiranom i umreženom znanstveno-istraživačkom i inovacijskom infrastrukturuom i financijskim mehanizmima za poticanje primjene inovacija i novih tehnologija u gospodarstvu. Osim toga, uslijed ograničenog dotoka izravnih stranih investicija u sektore s intenzivnom primjenom tehnologije i visokom dodanom vrijednošću, Hrvatska nije imala mogućnost ostvariti koristi od značajnog prijenosa znanja i tehnološkog unaprjeđenja. Ograničeni apsorpcijski kapacitet domaćih tvrtki, posebice u sektoru malih i srednjih poduzetnika također je ograničio apsorpciju i primjenu domaćih i stranih znanja i prijenosa tehnologije. Uz to, na sposobnosti istraživanja i razvoja u privatnom sektoru utjecali su i povijesni čimbenici, a posebice restrukturiranje i privatizacija tvrtki koji su rezultirali ukidanjem velikog broja odjela za istraživanja i razvoj, koji su nekoć bili dobro integrirani s proizvodnjom u okviru državnih tvrtki.

Patenti pokazuju uspijeva li zemlja komercijalizirati inovacije, osobito nove proizvode i procese. De Rassenfosse & van Pottelsberghe (2008.) su ustanovili da su aktivnosti patentiranja u suodnosu s produktivnošću istraživanja i razvoja i ne ovise samo o sklonosti patentiranju (OECD, 2009). Ipak, patenti ne ovise samo o kapacitetu zemlje za inovacije, nego o mjeri u kojoj gospodarsko okružje potiče i olakšava patentiranje.

Prikaz 3. koji pokazuje patentne prijave Europskom uredu za patente (EPO), odobrene patente i patentne prijave prema Ugovoru o suradnji na području patenta (PCT), otkriva da Hrvatska zaostaje za sebi sličnim zemljama kada je riječ o patentiranju; od EU zemalja, tek Poljskoj i Slovačkoj je odobreno manje patenata na milijun stanovnika između 2006. i 2011. godine. Poljska i Hrvatska postižu nešto bolje rezultate u objavi članaka u znanstvenim časopisima nego u patentiranju. Zaista, u Hrvatskoj postoji oko 100 objavljenih radova na jedan registrirani patent (Pozzi, 2010.). Ta situacija uglavnom je rezultat sustava napretka u karijeri za istraživače koja stavlja veći naglasak na akademska postignuća, potiče objave članaka i temeljna istraživanja, radije nego patente i primijenjena istraživanja (WB, 2009.).

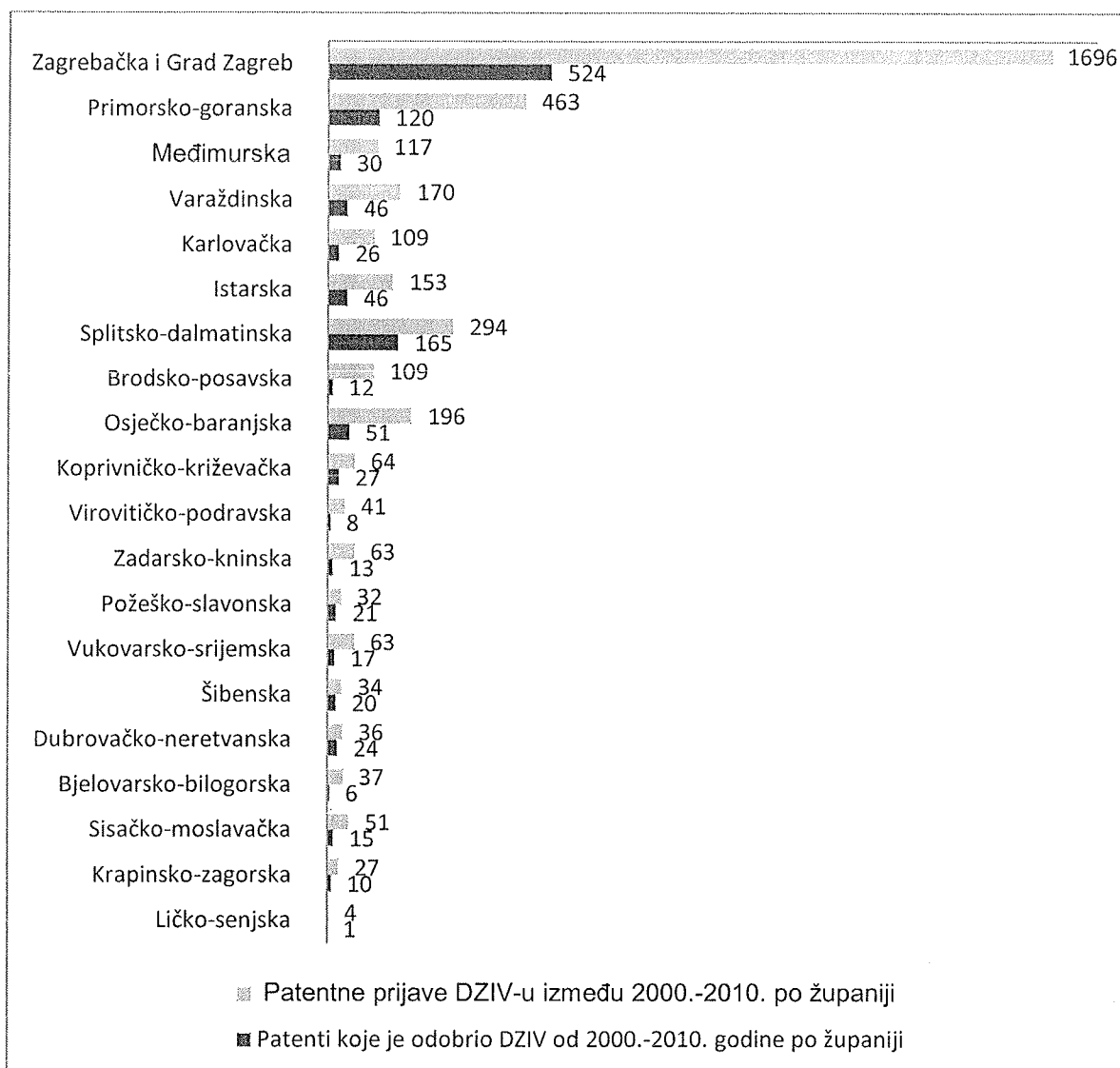
Prikaz 3. Europski patenti i patentne prijave prema PCT-u na milijun stanovnika 2006. – 2011. godine

Izvor: Statistička baza podataka EPO i WIPO, kolovoz 2012.

Promatrajući domaće patente, Državni zavod za intelektualno vlasništvo zaprimio je 4 000 prijava za patente u zadnjem desetljeću, a više od 1 000 ih je odobreno. Ipak postoje velike razlike u aktivnosti patentiranja na regionalnoj razini (vidi Prikaz 4.). Kao što je očekivano, zagrebačka regija ima najvišu koncentraciju inovacijskih aktivnosti, a prate je Primorsko-goranska (po broju patentnih prijava) i Splitsko-dalmatinska županija (po broju odobrenih patentnih prava).

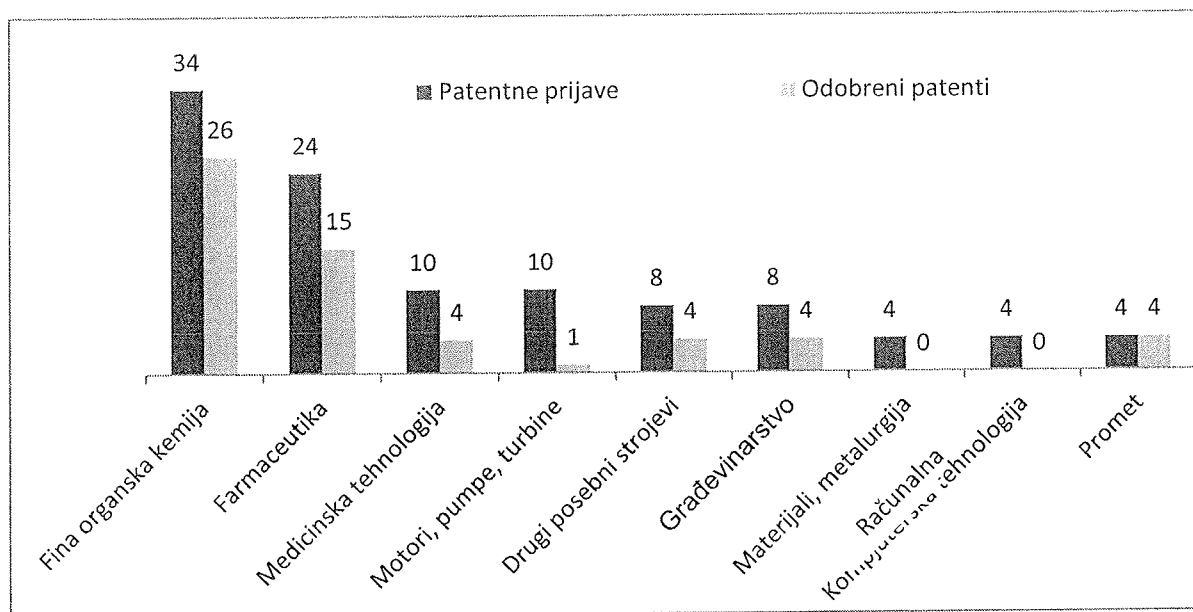
Prikaz 4. Hrvatski patenti po županijama od 2000. do 2010. godine

Izvor: DZIV

U odnosu na industriju, najviše hrvatskih patenata prijavljenih Europskom uredu za patente odobreno je na području kemije i organske kemije, kako je navedeno u Prikazu 5. Ovaj nalaz u skladu je s činjenicom da većinu istraživanja i razvoja u privatnom sektoru provodi nekoliko velikih tvrtki u specifičnim industrijama poput farmaceutske.

Prikaz 5. Patentne prijave i odobreni patenti po područjima I&R u razdoblju 2006. – 2011. godine

Izvor: Europski ured za patente

Još jedno ključno objašnjenje za slabe rezultate privatnog sektora na području istraživanja i razvoja nalazi se u nedovoljnoj razvijenosti veza između poslovnog sektora i sustava obrazovanja i istraživanja. Izravna partnerstva između znanosti i industrije i nadalje su sporadičnog karaktera. Zapravo, prema istraživanju poslovnog sektora koje je proveo OECD *Investment Compact*, tek je manji dio poduzeća ostvario suradnju s istraživačkim institucijama. Drugi oblici veza, a posebice nastojanja znanstvenih institucija oko komercijalizacije istraživanja također su marginalnog karaktera, o čemu svjedoči mali broj supsidijarnih *spin out* poduzeća i patenata iz javnih istraživačkih institucija. Općenito, ograničene veze unutar inovacijskog sustava rezultirale su slabim protokom znanja i prijenosa tehnologije između subjekata koji razvijaju tehnologiju i onih koji je proizvode, što je u konačnici prepreka značajnom tehnološkom unaprjeđenju industrije.

Pokazatelj slabe suradnje znanstveno-istraživačkog sektora i industrije vidljiv je u malom udjelu ukupnih prihoda javnih istraživačkih organizacija i visokih učilišta koji je ostvaren temeljem ugovorenih istraživanja s industrijom. U 2010. godini udio prihoda ostvarenih iz poslovnog sektora iznosio je 4,6% ukupnih prihoda javnih istraživačkih organizacija i 9,8% prihoda sveučilišta. U odnosu na tvrtke koje investiraju u javna istraživanja, radi se uglavnom o velikim tvrtkama s intenzivnim programima istraživanja koje imaju vlastite istraživačke institute. Osnovne mehanizme suradnje čine ugovori za istraživačke projekte (ugovorno istraživanje) koji uključuju razvojna istraživanja kao i rutinske usluge kontrole i ispitivanja kvalitete.

Općenito gledano, nedostatak poduzetničkih vještina i ograničeno razumijevanje poslovnih potreba ispriječili su se stvaranju veza između znanosti i industrije. S poslovne strane postoji nizak stupanj primjene tehnologije u gospodarstvu i percepcija poduzeća da znanstvena i

akademska istraživanja imaju ograničen značaj u odnosu na njihove aktivnosti, što je rezultiralo niskom potražnjom za suradnjom na području istraživanja i razvoja (Izvor: Globalno izvješće o konkurentnosti za razdoblje 2010. – 2011., WEF).

Slabljenje temeljnih ljudskih potencijala za znanost, tehnologiju i inovacije, pomanjkanje poduzetničkih vještina i ograničeno razumijevanje poslovnih potreba ispriječili su se stvaranju veza između znanosti i industrije. Odljev mozgova i razmjerno niska razina studenata i diplomanata tehničkih znanosti dovela je do pomanjkanja kvalificiranih ljudskih resursa za inovacije. Drugo je pitanje vezano uz razlike između kurikuluma i potreba tržišta rada koje se mijenjaju, a o čemu govori postojeća struktura diplomanata prema područjima, nedostatak „mekih“ i poduzetničkih vještina i vrlo niska razina cjeloživotnog učenja. Obrazovne ustanove na svim razinama potrebno je poticati da svoje programe prilagode na način koji bolje odgovara potrebama za određenim kvalifikacijama u tržišnom gospodarstvu koje je sve više poticano inovacijama. To podrazumijeva novi pristup podučavanju kreativnosti i lateralnog razmišljanja za razliku od klasične nastave.

Osnivanje sveučilišnih *spin out* poduzeća nije se sustavno nadziralo niti pratilo niti postoji potrebna podrška potpornih institucija u vidu infrastrukture (pred-inkubatora i tehnoloških inkubatora u okviru sveučilišta) i fondova rizičnog kapitala. Za budući razvoj *spin out tvrtki* koja su rezultat aktivnosti sveučilišta te pokretanja studentskih tvrtki (*start-ups*), potrebno je osigurati snažnije poticaje vezane uz prava intelektualnog vlasništva.

Buduće prilike Republike Hrvatske nalaze se u integraciji s Europskom unijom, poticanju inovativnih aktivnosti u poslovnom sektoru, umrežavanju javnog, znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora i punom korištenju znanstveno-istraživačkih kapaciteta.

Jedna od glavnih inicijativa Europske unije je Inovacijska unija (eng. Innovation Union), koja za cilj ima preusmjeravanje istraživačko-razvojne djelatnosti na glavne društvene izazove kao što su klimatske promjene, nedostatak sirovina i energije, zdravstveni problemi i problemi starenja populacije, uz bolje povezivanje znanosti i gospodarstva kako bi se izumi što prije pretvorili u inovativne proizvode i usluge. Ključne tehnologije kao što su biotehnologija, nanotehnologija, napredni materijali, fotonika, mikro i nano elektronika te napredni proizvodni sustavi mogu poslužiti kao temelj za široku paletu novih procesa, proizvoda i usluga, uključujući razvoj potpuno novih industrija kroz naredno desetljeće.

Kako bi se postigli ciljevi Inovacijske unije, potrebno je nastaviti s ulaganjem u obrazovanje, istraživanje i razvoj, inovacije te informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Naglasak treba biti na povezivanju inovacijskog lanca vrijednosti s ciljem komercijalizacije inovacija u gospodarstvu te se moraju ukloniti sve prepreke suradnji istraživačke zajednice s gospodarstvom i sve preostale prepreke koje se nalaze pred poduzetnicima u razvoju inovativnih proizvoda i usluga na tržištu. Mora se pokrenuti europsko inovacijsko partnerstvo kako bi se ubrzali istraživanje, razvoj i stavljanje na tržište inovacija kojima se razrješuju najvažniji društveni izazovi. Snaga u dizajnu i kreativnosti mora se bolje iskoristiti, a primjena društveno-korisnih inovacija mora se potaknuti, dok je potrebno razvijati bolje razumijevanje za inovacije i korištenje novih tehnologija u javnom sektoru.

Međunarodno kompetitivna javna sveučilišta i javni znanstveni instituti trebaju dodatno pojačati svoju društvenu i gospodarsku ulogu i uz obrazovanje se usmjeriti na istraživanje i inovativnost te snažnije utjecati na gospodarski i društveni razvoj. Pritom je nužno stvoriti okruženje koje će omogućiti i potaknuti interakcijske i transferne mehanizme suradnje znanstveno istraživačke zajednice i gospodarstva.⁷

Hrvatski istraživački prostor mora sadržavati komponente koje su bitne za hrvatsku sredinu i mora poštovati nacionalne prioritete u svim područjima znanosti u kojima oni postoje, težeći prema razvoju industrije i ostvarivanju industrijskog liderstva kakvo je predviđeno u okvirima europskog gospodarstva.

Važnu ulogu u izgradnji kapaciteta i jačanju raspoloživih resursa za inovacije, uključujući ljudske potencijale i infrastrukturu, mogu imati fondovi Europske unije, ali i bolja distribucija nacionalnih sredstava. Apsorpcija europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondovi) i daljnje korištenje sredstava iz programa unije kao što su HORIZON 2020 i COSME mogli bi pomoći u osiguranju početnog poticaja za razvoj uspješnog nacionalnog inovacijskog sustava. Nacionalna javna sredstva, posebice kada utječu na privatna ulaganja u istraživanja i razvoj, mogu nadopuniti europske financijske poticaje s težištem na inovacijama koje su blizu plasmana na tržište i na pružanju potpore komercijalizaciji. Svaka potpora treba biti strateška i uvjetovana strogim mjerilima kvalitete.

Državna politika može pomoći da se taj put ostvari kroz podršku boljem korištenju hrvatske radne snage i sveobuhvatnom poboljšanju njihovih vještina te relevantnosti tih vještina za industriju. Njegovanje inovativnih tvrtki usmjerenih prema izvozu također može zahtijevati dodatne inicijative za ostvarivanje nižih troškova ulaska na međunarodna tržišta i transakcija na tim tržištima, uključujući regulatorne izmjene i podršku u vidu informacijske i logističke infrastrukture.

Poboljšano korištenje ICT-a za industrijsku konkurentnost, optimizaciju resursa i inovacija bit će neophodno za buduću konkurentnost hrvatskog gospodarstva, kao što je navedeno u EUROPA 2020 (s naglaskom na inicijativu Digitalni plan). Poslovanje u RH vjerojatno će se suočiti sa sve većom nestašicom ICT stručnjaka i naprednih ICT korisnika. Paralelno s tim potrebno je poticati pojednostavljenje poslovnih transakcija inovativnim korištenjem ICT-a u cijelom industrijskom lancu vrijednosti, primjerice putem e-fakturiranja, te potaknuti ukupnu konkurentnost kroz demonstracijske projekte za promicanje integracije poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća, u globalni digitalni lanac vrijednosti.

Kako bi se u cijelosti iskoristile prednosti postojećih hrvatskih istraživačkih kapaciteta i povećao njihov doprinos nacionalnom inovacijskom učinku, ključnu ulogu imat će jačanje veza između znanosti i industrije u istraživanjima, obrazovanju i osposobljavanju. Snažnije veze potaknut će protok znanja i prijenos tehnologije, komercijalizaciju znanstvenih rezultata i postupnu prilagodbu istraživanja poslovnim potrebama. U tu svrhu država treba jačati institucije koje su osnovane radi promicanja veza između znanosti i industrije te radi

⁷ Cilj uspostave učinkovitog obrazovnog i znanstvenog sustava obuhvaćen je nacionalnom Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije RH

komercijalizacije rezultata istraživanja, i omogućiti umrežavanje znanstveno-istraživačkih i inovacijskih kapaciteta u okviru određenih sektora putem razvoja tematskih inovacijskih platformi i formiranja inovacijske mreže za industriju kako bi se iste mogle povezati s europskim tehnološkim platformama.⁸

Okupljanjem resursa i znanja te promicanjem suradnje među tvrtkama, tijelima javne vlasti i sveučilištima, klasteri i umrežavanje poboljšavaju konkurentnost industrije i primjenu inovacija u gospodarstvu. Politikom razvoja klastera RH će nastojati prevladati postojeće tržišne neuspjehe i jaz u financiranju, potičući suradnju između tvrtki i znanstveno-istraživačkih institucija. Kroz klaster se može postići kritična masa za istraživanje, razvoj i inovacije, vještine, financiranje, međusobno oplemenjivanje ideja i poduzetničkih inicijativa. Za ubrzavanje razvoja komercijalnih tehnologija neophodno je potaknuti suradnju na tehnološkim politikama i programima te pojačati podršku preko pilot i demonstracijskih projekata.

Za uspostavu tržišta inovativnih roba i usluga potrebno je pravovremeno zakonodavno uređivanje unutarnjeg tržišta, brže postavljanje standarda, rano usmjeravanje pozornosti na potrebe potrošača te komercijalna i pred-komercijalna javna nabava.

Ostvarivanjem ciljeva postavljenih u okviru Strategije poticanja inovacija potrebno je izgraditi temelje za održiv inovacijski sustav Republike Hrvatske i učinkovit inovacijski lanac vrijednosti.

Kao što je prethodno spomenuto, Hrvatska je sada dosegla kritičnu točku i mora poduzeti hitne korake kako bi nadvladala prijetnje nacionalnom inovacijskom sustavu te izgradila temelje za ostvarivanje većeg inovacijskog učinka na jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i uspješnog odgovora na društvene izazove. Potpuna integracija u Europsku uniju predstavljat će važne izazove s kojima se svi gospodarski subjekti i subjekti šireg inovacijskog sustava trebaju proaktivno pristupiti. Kao rezultat toga, tvrtkama prijeti potencijalni gubitak konkurentnosti u odnosu na usporedive zemlje. Konkurentnost koja se temelji na niskim troškovima radne snage više nije održiva, osobito s obzirom na sve veću konkurenciju gospodarstava s niskim troškovima radne snage.

Potrebno je pružiti jasnu podršku razvoju nacionalnog inovacijskog sustava te donijeti sveobuhvatan strateški pristup inovacijama. Hrvatski je sustav podrške inovacijama bio obilježen fragmentacijom i preklapanjem između javnih tijela na području inovacija, udvostručavanjem programa, pomanjkanjem vremenskog kontinuiteta, te nedovoljno razvijenom kulturom prethodne (ex-ante) i naknadne (ex-post) ocjene politika te nedostatkom jasno utvrđenih strateških prioriteta. Stoga će za ispravljanje neuravnoteženosti i

⁸ Kako bi okupili sve relevantne industrijske čimbenike da razviju zajedničku viziju o istraživanju i razvoju, Europska komisija od 2004. podržava stvaranje europskih tehnoloških platformi. Postavljene su zajedničke tehnološke inicijative za daljnja istraživanja na europskoj razini u područjima s visokim inovacijskim potencijalom. Komisija je također pokrenula tri javno-privatna partnerstva u okviru Paketa europskog gospodarskog oporavka: „Tvornice budućnosti“, „Energetski učinkovite zgrade“ i „Zeleni automobili“, da podrže srednje i dugoročno istraživanje i razvoj kako bi odgovorili na neodgodive izazove konkurentnosti i održivosti u glavnim industrijskim sektorima.

popunjavanje nedostataka u hrvatskom inovacijskom sustavu biti potrebna dosljedna inovacijska politika koja jasno utvrđuje opće strateške ciljeve i povezuje ih s mjerljivim i realnim posebnim ciljevima. Država se treba usredotočiti na poboljšanje upravljanja i učinkovitosti nacionalnog inovacijskog sustava i poboljšanje regulatornog okvira, osiguravajući snažne znanstvene i tehnološke kapacitete u privatnom i javnom sektoru te jačajući inovacijski potencijal gospodarstva, povećanjem suradnje i protoka znanja između industrije i akademske zajednice, kao i jačanjem ljudskih potencijala za inovacije. Programe javne podrške i financiranja inovacija također bi trebalo racionalizirati kako bi se izbjeglo davanje potpora iz različitih izvora za iste projekte.

II. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Strategijom poticanja inovacija Republike Hrvatske nastoji se osigurati koordiniran pristup održivom društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske kroz uspostavu učinkovitog inovacijskog sustava koji će povezati upravljanje inovacijskom politikom odozgo i odozdo, povezivanjem različitih ministarstava te drugih središnjih državnih institucija s ostalim sudionicima u društveno-gospodarskom razvoju zemlje. Također će usmjeriti hrvatsko gospodarstvo prema aktivnostima koje su utemeljene na znanju kako bi se iskoristio kapital koji Hrvatska ima s obzirom na resurse, tradiciju u industrijskoj proizvodnji i sposobnosti za inovativnost i kreativnost kao osnovnim čimbenicima pokretanja gospodarstva.

Strategija je važan međusektorski dio planiranja nacionalnog razvojnog procesa čiji je cjelokupni cilj dati doprinos društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala. Strategijom će se definirati inovacijski lanac vrijednosti, institucionalni i financijski okvir poticanja inovacija i način komunikacije te modeli suradnje između javnog, znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora u cilju uspješnog premošćivanja tzv. „doline smrti“ kako bi rezultati znanstveno-istraživačkih aktivnosti našli svoju primjenu u gospodarstvu.

Strategija slijedi novi pristup Europske unije u kojem inovacijska politika čini nadogradnju znanstveno-tehnološke i industrijske politike neke zemlje sa širim obuhvatom inovacija koje se izdižu iznad samo tehnoloških inovacija i onih inovacija usmjerenih na razvoj novih proizvoda. Novi koncept inovacijske politike uključuje sve dionike inovacijskog sustava, sa posebnim naglaskom na poslovni sektor. Osim primjene inovacija u razvoju novih proizvoda i tehnologije, novi koncept uključuje i uslužne inovacije i inovacije u poslovnim procesima i organizacijskim strukturama te koristi različite vrste istraživanja – od temeljnih istraživanja do eksperimentalnog razvoja s naglaskom na „catch up“ istraživanja koja su usmjerena na primjenu rezultata istraživačkih aktivnosti u gospodarstvu.

VIZIJA

Hrvatska će do 2020. biti međunarodno prepoznata po znanstveno-istraživačkoj izvrsnosti i pozicionirana kao vrijedan partner u globalnom inovacijskom lancu vrijednosti na temelju inovacijskog sustava koji permanentno povećava konkurentnost gospodarstva i odgovara na društvene izazove, te koji se temelji na stvaranju i učinkovitoj primjeni znanja, kreativnosti i inovacija.

GLAVNI STRATEŠKI CILJ

Povećanje razine konkurentnosti hrvatskog gospodarstva te povećanje društvene dobrobiti kao rezultat ulaganja u znanje, kreativnost i inovacije.

U cilju ostvarenja postavljene vizije i glavnog strateškog cilja definirani su sljedeći strateški ciljevi do 2020.:

Poboljšana inovacijska izvedba Republike Hrvatske.

Povećan udio ulaganja poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj.

Povećan broj bazičnih i primijenjenih istraživanja namijenjenih jačanju konkurentnosti gospodarstva.

Povećanje ljudskih kapaciteta za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije.

Glavni pokazatelji kojima će se mjeriti ostvarenje postavljenih strateških ciljeva su sljedeći:

1. Inovacijski indeks (trenutno je Republika Hrvatska u skupini zemalja s prosječnom inovacijskom izvedbom⁹), i bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj kao udio u BDP-u (u 2013. godini 0,81%, cilj je 1,4% dok je prosjek EU u 2013. godini 2,02%);
2. Udio ulaganja poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj (trenutni udio poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj je 42,8%, cilj je 50% dok je prosjek EU 54,9% u 2013. godini);
3. Broj bazičnih i primijenjenih istraživanja u znanstveno-istraživačkom sektoru s inovacijskim potencijalom i njihova primjena u gospodarstvu (trenutno se 7% ulaganja u I&R odnosi na inovacijske projekte, cilj je 1/3)

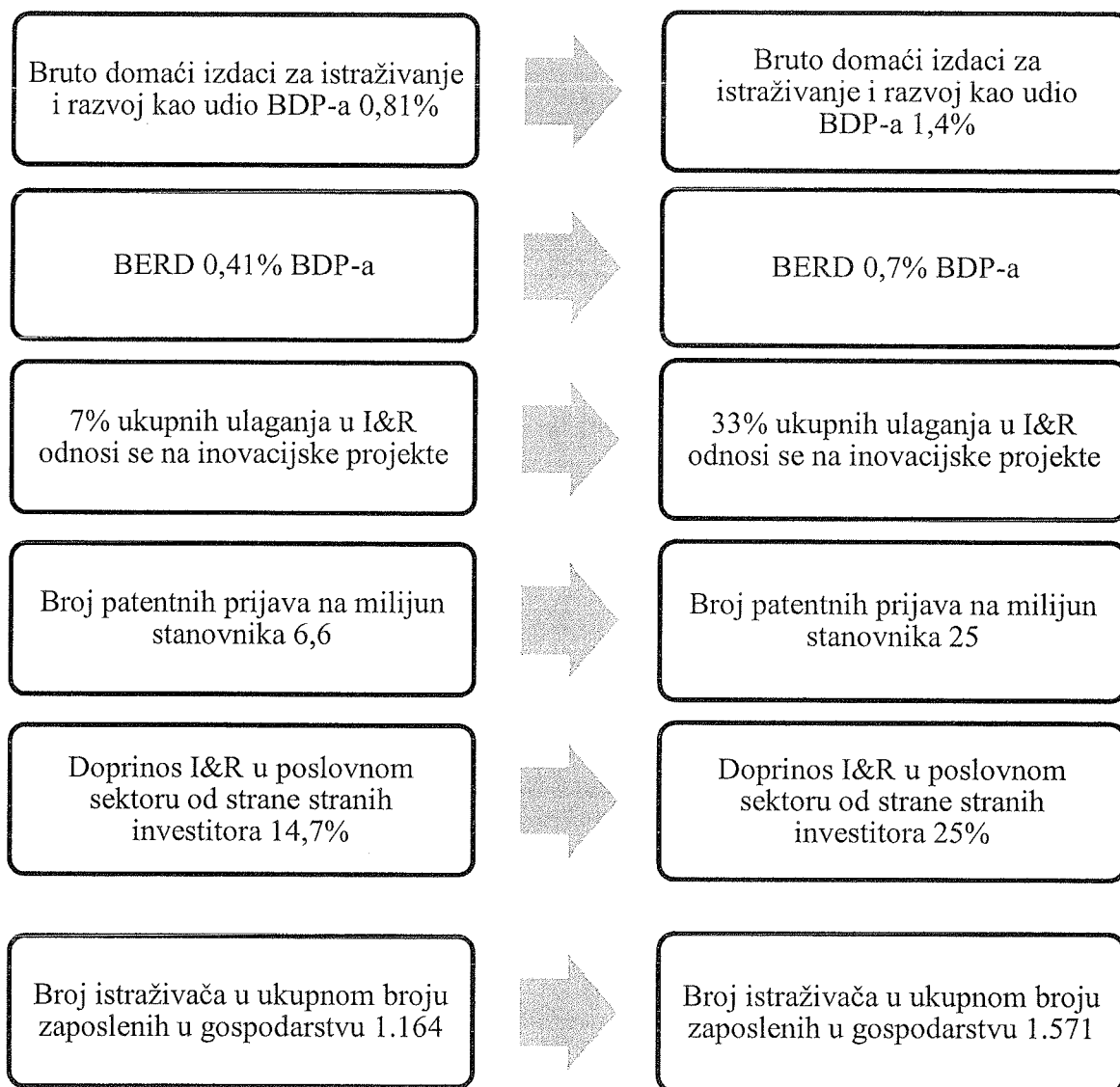
⁹ Innovation Union Scoreboard 2013, DG ENT

4. Broj patentnih prijava na milijun stanovnika (u 2012. godini iznosi 6,6, cilj je 25, dok je prosjek EU 108,05);

5. Doprinos I&R projekata od strane stranih investitora iznosi 14,7%, cilj je 25%

6. Broj istraživača u ukupnom broju zaposlenih u gospodarstvu, trenutno 1.164 istraživača (FTE), cilj je povećati broj istraživača u gospodarstvu za 35%;

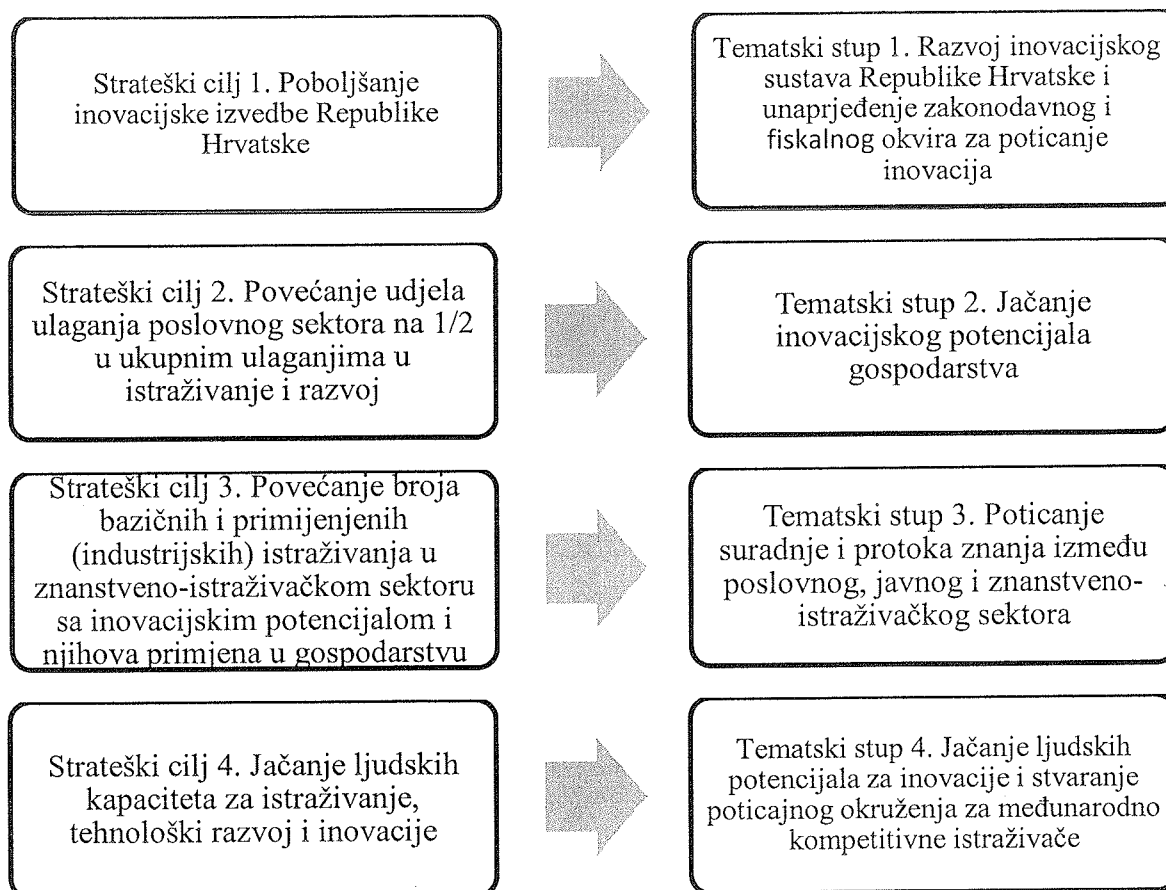
Prikaz 6. Pokazatelji i očekivani ciljevi do 2020. godine

Glavni strateški cilj, koji se odnosi na povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, mjerit će se povećanjem bruto dodane vrijednosti po zaposlenom.

III. TEMATSKI STUPOVI, PRIORITETI I MJERE

Prikaz 7. Povezanost strateških ciljeva i tematskih stupova u okviru Strategije poticanja inovacija RH

Kako je vidljivo iz Prikaza 5., ostvarivanje postavljenih strateških ciljeva inovacijske politike RH provodit će se kroz četiri tematska stupa.

I. tematski stup: Razvoj inovacijskog sustava Republike Hrvatske i unaprjeđenje zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija

Cilj I. tematskog stupa je uspostava učinkovitog inovacijskog sustava Republike Hrvatske i zakonodavnog i fiskalnog okvira koji će omogućiti usmjeravanje znanstveno-istraživačkih kapaciteta u javnom i poslovnom sektoru i rezultata njihovih aktivnosti prema komercijalizaciji inovacija i primjeni novih tehnologija u cilju jačanja konkurentnosti gospodarstva.

U okviru I. tematskog stupa prepoznata su tri prioriteta s odgovarajućim mjerama:

1. Poboljšanje učinkovitosti nacionalnog inovacijskog sustava

- Pozicioniranje HAMAG-BICRO kao krovne provedbene agencije za pružanje podrške inovacijskim programima i projektima
- Imenovanje kontakt osoba zaduženih za inovacijske aktivnosti u tijelima državne uprave i trgovačkim društvima u vlasništvu RH
- Promocija i popularizacija inovacijske politike
- Uspostava sustava za praćenje, vrednovanje i evaluaciju inovacijske politike

2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti

- Uspostava Inovacijske mreže za industriju i razvoj tematskih inovacijskih platformi
- Jačanje inovacijske infrastrukture i promocija centara kompetencije
- Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija na konkurentnim načelima, u skladu s postojećim istraživačkim prioritetima i potrebama u prioritetnim industrijskim sektorima
- Uspostava transparentnog sustava upravljanja pravima intelektualnog vlasništva i režima zaštite prava intelektualnog vlasništva
- Poticanje primjene inovacija kroz sustav javne nabave

3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija

- Poboljšanje postojećeg sustava poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Uvođenje povoljnih poreznih aranžmana za zapošljavanje visoko-kvalificiranih stručnjaka
- Davanje poreznih poticaja za novonastala inovativna poduzeća
- Uvođenje poreznih olakšica za ulagače u inovativna mala i srednja poduzeća i start-up poduzeća i stvaranje fiskalnog okvira za poduzetnički kapital

1. Poboljšanje učinkovitosti nacionalnog inovacijskog sustava Republike Hrvatske

Svrha

Jedan od ciljeva strategije je promijeniti „*governance*“ model u „*policy*“ model mreže prema kojemu javni, privatni, znanstveni i civilni sektor na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom polju rade zajedno gradeći tako jedinstveni i komplementarni inovacijski eko-sustav.

Svrha ovog prioriteta je postići učinkovitost upravljanja inovacijskim sustavom Republike Hrvatske povezivanjem svih čimbenika inovacijske politike i razvojem sinergija s drugim područjima politika. Za učinkovit i institucionalno prepoznat inovacijski sustav vrlo bitno je i dobivanje političke podrške i uključivanje najviše nacionalne razine odlučivanja u donošenje odluka o prioritetima na području inovacija. Kako bi se povećala svijest javnosti o važnosti inovacija za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i razvoja društva u cjelini, potrebno je izraditi Komunikacijsku strategiju za promicanje inovacijske politike i promovirati Hrvatsku kao inovativnu zemlju. Nadalje, izgradnjom sustava za praćenje, vrednovanje i evaluaciju inovacijske politike cilj je omogućiti mjerenje učinaka provedbe inovacijske politike kao i predlaganje poboljšanja postojećeg sustava poticajnih mjera za primjenu inovacija.

Opravdanost

U Republici Hrvatskoj ne postoji koordiniran pristup upravljanju inovacijskim sustavom. Resorna tijela državne uprave, provedbene agencije i partnerske institucije nisu usklađene u provođenju aktivnosti poticanja inovacija. Jedna od najvažnijih zadaća ove Strategije bit će upravo uspostava učinkovitog inovacijskog sustava Republike Hrvatske na način da se identificiraju akteri inovacijskog sustava, utvrde njihove zadaće i dužnosti unutar istoga sukladno zakonskim nadležnostima i kapacitetima, te osigura način provođenja predloženih mjera i politika kroz definirane aktere.

Uspostava sustava upravljanja Strategijom poticanja inovacija

Kako bi se pružila potrebna politička podrška ostvarivanju dugoročne vizije gospodarskog razvoja i jačanja konkurentnosti Republike Hrvatske kroz poticanje inovacija potrebno je osnovati i formirati **Inovacijsko vijeće za industriju** (u daljem tekstu Vijeće) kao tijelo odgovorno za upravljanje provedbom Strategije poticanja inovacija. Zadaci Inovacijskog vijeća za industriju bit će:

- koordinacija i usmjeravanje operativne provedbe utvrđenih prioriteta i mjera Strategije poticanja inovacija RH 2014-2020 kroz davanje preporuka i donošenje odluka o provođenju nacionalnih inovacijskih prioriteta prema određenim tijelima ili organizacijskim jedinicama unutar identificiranog inovacijskog sustava,
- predlaganje mjera za poboljšanje inovacijskog sustava,

- izdavanje obvezujućih preporuka prema dionicima inovacijskog sustava za koje se utvrdi da ne provode utvrđene mjere, koji su u zaostacima i odstupanjima u ostvarenju propisanih mjera Strategije,
- odobrenje godišnjeg izvješća o stanju inovacija,
- donošenje preporuka vezanih za poboljšanje i revidiranje ciljeva i prioriteta inovacijske politike

Rad Vijeća administrativno podržava i prati tehničko tajništvo za inovacijski sustav uspostavljeno pri HAMAG-BICRO-u. Osnivanje Vijeća i tehničkog tajništva za inovacijski sustav ne bi značilo dodatno opterećenje sustava novim kadrovima i troškovima već samo određivanje osoba unutar postojećeg sustava koje bi u svojim zadaćama i dužnostima imale provedbu navedenih aktivnosti. Obzirom HAMAG-BICRO ima ulogu provedbene agencije za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, poticanja investicija i inovacije, biti će potrebno jasno razgraničiti funkcije provedbenog tijela u sustavu državnih potpora, te savjetodavnog i tehničkog tijela u sklopu praćenja provedbe Strategije.

Inovacijsko vijeće za industriju osnovati će Vlada RH a na čelu Vijeća biti će čelnik tijela državne uprave nadležne za gospodarstvo, dok će ovlasti, zadatke i operativno postupanje Vijeća biti propisano Poslovníkom o radu. Članovi Vijeća biti će predstavnici tijela državne uprave koja su operativno odgovorni za provedbu Strategije poticanja inovacija, predstavnik Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, predstavnici znanstveno-istraživačkih institucija, gospodarstvenici, gospodarska interesna udruženja, predstavnici lokalne i područne (regionalne) samouprave te istaknuti znanstveni stručnjaci i istraživači iz RH i hrvatske dijasore. Tehničko tajništvo za inovacijski sustav pri HAMAG-BICRO-u daje operativnu podršku Vijeću kroz sljedeće aktivnosti:

- povezivanje svih tijela uključenih u provedbu Strategije poticanja inovacija RH 2014-2020 te koordinaciju aktivnosti vezanih uz provedbu utvrđenih prioriteta i mjera Strategije,
- tehničku pripremu sjednica, provedbu i delegiranje odluka i preporuka vijeća prema identificiranim dionicima inovacijskog sustava
- praćenje provedbe politike inovacija te pripremu podloga za raspravu i donošenje odluka, preporuka i prioriteta za vijeće za provedbu Strategije poticanja inovacija
- izradu nacrtu godišnjeg izvještaja o stanju inovacija i upućivanje vijeću za provedbu Strategije poticanja inovacija
- Imenovanje kontakt osoba zaduženih za inovacijske aktivnosti u tijelima državne uprave i trgovačkim društvima u vlasništvu RH
- promocija i popularizacija inovacijske politike
- uspostava namjenske interaktivne komunikacijske platforme (internetski portal) kao središnjeg komunikacijskog sredstva u svrhu unaprjeđenja komunikacije između akademske, znanstveno-istraživačke te poslovne zajednice.

1.1. Pozicioniranje HAMAG-BICRO kao krovne provedbene agencije za pružanje podrške inovacijskim programima i projektima

U cilju konsolidiranja aktivnosti kojima se pruža podrška inovacijama HAMAG-BICRO se u novom inovacijskom sustavu pozicionira kao krovna agencija odgovorna za pružanje podrške u provedbi inovacijskih programa resornih tijela državne uprave. To će omogućiti učinkovitije i djelotvornije izvršenje te lakše praćenje i ocjenu mjera inovacijske politike, kao i olakšati poduzetnicima uvid u mogućnosti dobivanja financijske podrške za projekte istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija. Na taj način uspostavlja se konsolidacija i komplementarnost znanstveno-istraživačkih aktivnosti i programa koje provodi HRZZ (Hrvatska zaklada za znanost osigurava potporu znanstvenih, visoko obrazovnih i tehnoloških programa i projekata te poticanje međunarodne suradnje kroz ulaganje u ideje, ljude, suradnju i izvrsnost.) te inovacijskih programa i projekata namijenjenih gospodarstvu kroz HAMAG-BICRO.

1.2. Imenovanje kontakt osoba zaduženih za inovacijske aktivnosti u tijelima državne uprave i trgovačkim društvima u vlasništvu RH

U svrhu efikasnijeg praćenja i koordiniranja izvršenja mjera uključenih u ovu Strategiju i povezanih planova djelovanja preporuča se imenovanje kontakt osoba unutar tijela državne uprave i trgovačkih društava u pretežito državnom vlasništvu koje bi bile zadužene za promicanje i ostvarivanje zahtjeva za razvoj novih tehnologija i inovacija na područjima koja su u nadležnosti tog tijela državne uprave (primjerice u HŽ Infrastrukturi kontakt osoba/ili organizacijska jedinica trebala bi obrađivati preporuke i zahtjeve iz sustava vezane za korištenje obnovljivih izvora energije, inovativnih zelenih tehnologija povezanih sa djelatnostima društva, poticati inovacijske oblike ponašanja kod zaposlenika kroz poticaje definirane unutarnjim Pravilnikom društva o poticanju inovativnog razmišljanja i djelovanja i sl.). Imenovanje tih svojevrsnih kontakt točaka ne bi značilo dodatno opterećenje sustava novim kadrovima već samo zaduživanje osoba unutar postojećeg sustava koje bi u svojim djelokrugu radnih zadataka imale i obradu gore navedenih zahtjeva, bile bi odgovorne za izravnu povezanost sa tehničkim tajništvom za inovacijski sustav (imenovanje kontakt osobe) te bi bile zadužene za dostavu podataka i obradu prijedloga koji bi se ticali inovacija i poboljšanja određenih procesa unutar postojećeg sustava. Imenovanja osoba i kontakt točaka dostavljalo bi se tehničkom tajništvu za inovacijski sustav.

1.3. Promocija i popularizacija inovacijske politike

U cilju promicanja Republike Hrvatske kao inovativne zemlje i informiranja javnosti o značaju inovacija za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i razvoja društva u cjelini, izraditi će se Komunikacijska strategija za promicanje inovacijske politike i pripadajući Akcijski plan. Kao sastavni dio Komunikacijske strategije definirati će se potreba za uspostavljanjem internetskog portala koji će pružati informacije o čitavom nizu državnih programa i aktivnosti za podršku inovacijama, slijedeći pristup „sve na jednom mjestu“. Tim

portalom će upravljati tehničko tajništvo za inovacijski sustav, a bit će spojen na sva resorna tijela državne uprave.

Također, kroz provedbu Komunikacijskog akcijskog plana redovito će se organizirati informativne kampanje i događanja s ciljem da se istakne važnost inovacija za stjecanje ili zadržavanje konkurentne prednosti na globalnom tržištu. Ta događanja uključivat će seminare, konferencije, inovacijske izložbe te događanja u organizaciji inovacijskih brokera¹⁰ kako bi se stimuliralo umrežavanje tvrtki i suradnja između znanosti i industrije. Uz to, i dalje će se redovito organizirati inovacijska natjecanja i dodjele nagrada, što će se u velikoj mjeri javno objavljivati kako bi se poboljšala percepcija inovatora od strane šire javnosti.

Važnu ulogu u promicanju inovacijske politike imat će, osim resornih tijela državne uprave i tehničkog tajništva za inovacijski sustav i poduzetničke potporne institucije (s naglaskom na poslovno-inovacijske centre), uredi za prijenos tehnologije i centri kompetencije, znanstveno-istraživačke institucije, klasteri i svi ostali koji primjenom inovacija mogu povećati konkurentnost ili doprinijeti dobrobiti hrvatskog društva. Definiranje kontaktnih točaka u tijelima državne uprave i trgovačkim društvima u pretežno državnom vlasništvu dodatno će potaknuti promociju i naglašavanje važnosti inovacijskih procesa u javnom sektoru dok će istovremeno Udruga inovatora omogućiti komunikaciju između inovatora i poslovnog sektora i svojim promocijskim aktivnostima podići svijest o važnosti poticanja inovativnosti i kreativnosti u svim segmentima društva.

1.4. Uspostava sustava za praćenje, vrednovanje i evaluaciju inovacijske politike

U cilju kontinuiranog praćenja inovacijske politike potrebno je uspostaviti učinkovit informacijski sustav koji će biti smješten u tajništvu inovacijskog sustava i biti osnova za podnošenje izvještaja resornom tijelu državne uprave koje će na osnovi njih provoditi srednjoročnu i „ex-post“ evaluaciju Strategije te Inovacijskom vijeću za provedbu Strategije poticanja inovacija RH 2014-2020 .

Izvještaji o implementaciji Strategije podnositi će se na godišnjoj razini, najkasnije do kraja ožujka za prethodnu godinu.

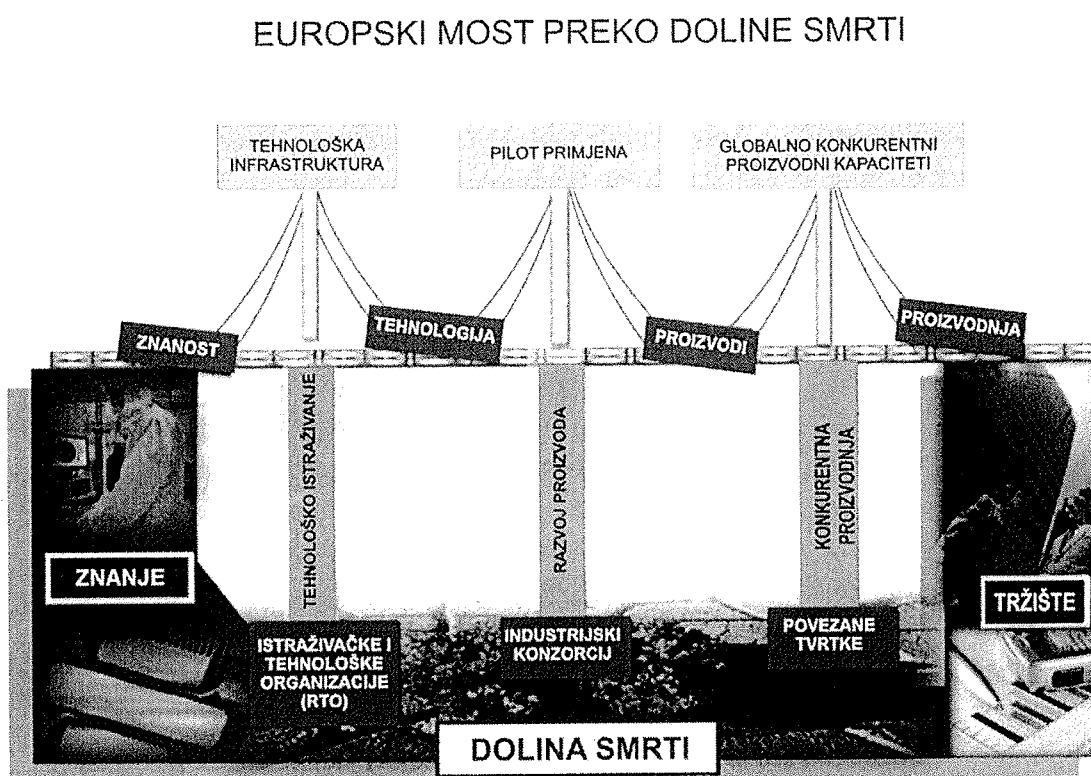
¹⁰ „Inovacijski brokeri “su osobe ili organizacije zadužene da, s relativno nepristranog položaja treće strane, namjerno kataliziraju inovacije kroz dovođenje zajedno relevantnih i komplementarnih dionika u sustavu i olakšavanje njihove interakcije.

2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti

Svrha

Svrha ovog prioriteta je daljnji razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti koji će omogućiti povezivanje svih sudionika i aktivnosti u okviru inovacijskog procesa koji započinje s aktivnostima istraživanja i razvoja (bilo u privatnom ili javnom sektoru), a završava uspješnim premošćivanjem tzv. „doline smrti“ i ostvarivanjem komercijalizacije inovacija ili primjene nove tehnologije u gospodarstvu. Predložene mjere i aktivnosti biti će usko povezane s još jednim važnim strateškim okvirom, Strategijom pametne specijalizacije RH¹¹, koja je i preduvjet za financiranje navedenih aktivnosti iz ESI Fondova.

Prikaz 8. Inovacijski lanac vrijednosti

Opravdanost

Jedan od najvećih problema u provedbi inovacijske politike je povezivanje aktivnosti istraživanja i razvoja te njihovih rezultata s primjenom i valorizacijom u gospodarstvu s ciljem razvoja novih proizvoda, usluga, procesa ili nove tehnologije koja će omogućiti unaprjeđenje proizvodnih procesa i povećanje konkurentnosti na razini pojedinog poduzeća, sektora ili gospodarstva u cjelini.

Kako bi se stvorila poveznica između znanstveno-istraživačkog sektora i gospodarstva te povezala znanstveno-istraživačka i inovacijska infrastruktura, potrebno je uspostaviti

¹¹ Strategija pametne specijalizacije RH (S3) nije donesena u vrijeme pripreme ovoga dokumenta. Njeno usvajanje je planirano tijekom 2015. godine.

inovacijsku mrežu za industriju i razviti tematske inovacijske platforme na nacionalnoj razini te ih u budućnosti povezati s regionalnim i EU tehnološkim platformama.

U okviru tematskih inovacijskih platformi mapiranjem će se utvrditi postojeći kapaciteti za istraživanje, razvoj i inovacije u okviru pojedinog prioritetnog područja u sklopu Strategije pametne specijalizacije RH. Usporedbom postojećih kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije i potrebom određenog industrijskog sektora za istim, utvrdit će se potreba za razvojem nove znanstveno-istraživačke i inovacijske infrastrukture, s naglaskom na razvoj centara kompetencije i jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija na konkurentnim načelima i u skladu s postojećim istraživačkim prioritetima i potrebama industrije.

2.1. Uspostava Inovacijske mreže za industriju i razvoj tematskih inovacijskih platformi

Inovacijska mreža za industriju dio je inovacijskog sustava Republike Hrvatske i za cilj ima pružanje podrške industriji u komercijalizaciji primijenjenih (industrijskih) istraživanja i eksperimentalnog razvoja te primjeni novih tehnologija kroz mapiranje i stavljanje u funkciju znanstveno-istraživačke i inovacijske infrastrukture te postojećih istraživačko-razvojnih i inovacijskih resursa za jačanje konkurentnosti prioritetnih gospodarskih sektora u Republici Hrvatskoj.

Uspostavljanje Inovacijske mreže za industriju bit će rezultat suradnje javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora, a činit će ju tematske inovacijske platforme uspostavljene na prioritetnim tematskim područjima i međusektorskim temama definiranim Strategijom pametne specijalizacije RH. Aktivnosti Inovacijske mreže za industriju u formi Nacionalnog projekta bit će financirane kroz predviđene EU alokacije za Ministarstvo gospodarstva, te će tim Nacionalnim projektom upravljati Ministarstvo gospodarstva.

Glavni ciljevi uspostave Inovacijske mreže za industriju su:

- umrežavanje i sinergija između uspostavljenih tematskih inovacijskih platformi;
- djelotvornije korištenje znanstveno-istraživačke infrastrukture i istraživačko-razvojnih resursa od strane industrije;
- omogućavanje boljeg povezivanja i suradnje s EU i regionalnim tehnološkim platformama i Zajednicama znanja i inovacija („Knowledge and Innovation Communities“).

Pored navedenog, ciljevi uspostave tematskih inovacijskih platformi uključivat će: (i) Pružanje učinkovitog i kvalitetnog odgovora na potrebe prioritetnih industrijskih sektora po pitanju potreba za znanstveno-istraživačkom infrastrukturom, opremom i primjerenim ljudskim potencijalima; (ii) Koncentriranje znanja i tehnologija unutar znanstveno-istraživačkih institucija u cilju uspješnije komercijalizacije inovacija i primjene novih tehnologija te smanjenja jaza između potražnje i ponude u okviru industrijskih istraživanja;

(iii) Razvijanje dugoročnih strategija u kojima su budući rast, konkurentnost i održivost zastupljeni kroz značajna tehnološka unaprjeđenja; (iv) Definiranje srednjoročnih i dugoročnih ciljeva u pogledu istraživanja i tehnološkog razvoja sukladno potrebama industrije RH; (v) utvrđivanje i primjena naprednih tehnologija kojima se daje na važnosti u regionalnim, nacionalnim i EU istraživačkim programima; (vi) uključivanje cjelokupnog lanca vrijednosti za pojedini industrijski sektor u nastojanju da se znanje i generirano istraživanje lako i brzo transformiraju u nove tehnologije i procese te na taj način proizvedu tržišno prihvatljivi proizvodi, procesi i usluge.

Aktivnosti vezane uz uspostavu Inovacijske mreže za industriju i tematskih inovacijskih platformi uključivat će mapiranje svih kapaciteta za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije u znanstveno-istraživačkom i poslovnom sektoru, izradu strategija istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija za poslovni sektor u okviru definiranih prioriteta tematskih područja, edukaciju poslovnog sektora o tome kako primjenjivati rezultate istraživanja i razvoja u cilju razvoja novih proizvoda (diversifikacija proizvodnje) i usluga i jačanja produktivnosti kroz primjenu novih tehnologija i poboljšanje poslovnih procesa (modernizacija proizvodnje), te uspostavu web-platformi.

2.2. Jačanje inovacijske infrastrukture i promocija centara kompetencije

Na temelju utvrđene potrebe industrije za izgradnjom novih i unaprjeđenjem postojećih inovacijskih kapaciteta, poticat će se daljnja podrška sustavnom razvoju inovacijske infrastrukture s naglaskom na centre kompetencije.

Centri kompetencije odraz su potrebe industrije (jednog ili više sektora) i mogu biti osnovani od strane znanstveno-istraživačke institucije, regionalne ili lokalne samouprave, klastera ili poslovnih subjekata. To su specijalizirani poslovni subjekti koji provode istraživačke i razvojne projekte za naručitelje iz poslovnog sektora uz suradnju akademske i znanstvene zajednice. Osnovni cilj osnivanja centara kompetencije je povećanje konkurentnosti industrijskog sektora, kako u velikim, tako i malim i srednjim tvrtkama, komercijalizacija inovacija i primjena novih tehnologija.

Centri kompetencija mogu biti sastavni dio jedne ili više tematskih inovacijskih platformi. S obzirom da su jedno od prioriteta područja financiranja EFRR za I. tematski cilj istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, njihov razvoj moći će se sufinancirati iz ESI fondova.

Svrha Centara kompetencija je premostiti jaz između znanstveno-istraživačkog i gospodarskog sektora kombiniranjem izvrsnosti od strane znanstveno-istraživačkih institucija s potrebama industrijskog sektora i to: (i) koncentracijom inovacijske infrastrukture, opreme i ljudskih potencijala na određenom području, (ii) stimuliranjem komercijaliziranja rezultata istraživanja i primjene novih tehnologija, (iii) poticanjem prijenosa znanja i tehnologija sa sveučilišta i drugih istraživačkih organizacija na gospodarstvo i gospodarske subjekte, (iv) privlačenjem kapitala, novih ulaganja i mobiliziranja talenata za istraživanje i razvoj, (v) osnivanjem *spin off* i inovativnih *start-up* tvrtki, (vi) stvaranjem novog znanja na temelju

različitih oblika istraživanja, (vii) edukacijom i širenjem znanja prema ciljanim skupinama dionika, (viii) povećanjem kvalitete života građana primjenom društvenih i „otvorenih“ inovacija. Preduvjete za osnivanje centara kompetencija biti će doneseni u obliku smjernica od strane Ministarstva gospodarstva.

2.3. Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija na konkurentnim načelima, u skladu s postojećim istraživačkim prioritetima i potrebama u prioritetnim industrijskim sektorima

Cilj ove mjere je poticanje izvrsnosti u znanstvenoj djelatnosti na način da se revidiraju uvjeti izbora u znanstvena znanja te da se u kriterije uključe i drugi uvjeti osim objavljenih znanstvenih radova. Ovom mjerom želi se potaknuti jačanje i jasnije te transparentnije vrednovanje znanstvenog rada hrvatskih znanstvenika, ali istovremeno i poticanje međunarodne suradnje i povećanje međunarodne kompetitivnosti. Stoga je u uvjete za napredovanje u znanstvenom zvanju i radnom mjestu potrebno uključiti i broj patenata, sudjelovanje u nacionalnim, ali i međunarodnim kolaborativnim projektima, broj aktivnosti s ciljem prijenosa znanja i tehnologije iz sustava znanosti u gospodarstvo. Na taj se način izravno jača veza između znanstveno-istraživačke zajednice i gospodarstva.

2.4. Uspostava transparentnog sustava upravljanja pravima intelektualnog vlasništva i režima zaštite prava intelektualnog vlasništva

Ovom mjerom razvit će se transparentan, jasan, jednostavan i motivirajući sustav upravljanja intelektualnim vlasništvom. Prihvaćanje propisa ustanova visokog obrazovanja i javnih istraživačkih organizacija koje propisuju postupke i prava te obveze stranaka uključenih u proces, potaknulo bi patentiranje rezultata istraživanja. Osim tehničkih procesa, propisi će također uključivati smjernice vezane uz distribuciju bilo kakvih prihoda od komercijalizacije te propisati obvezu znanstvenika da aktivno u suradnji s nadležnim tijelima (Uredima za transfer tehnologije – UTT i Centrima kompetencije) sudjeluju u tom procesu. Također, UTT-ovi trebaju preuzeti proaktivnu ulogu u potrazi poslovnog sektora za tehnologijama na sveučilištima i iznalaženju rješenja temeljenih na zahtjevima industrije. Drugi ključni element je trajno jačanje profesionalne autonomije i sposobnosti tijela odgovornih za prijenos tehnologije da osiguraju odgovarajuću podršku što većem broju znanstvenika u procesu komercijalizacije te stabilnost njihovog financiranja.

Također, sustav zaštite 'konsenzualnim' patentima potrebno je revidirati. Za razliku od standardnih patenata, konsenzualni patent odobrava se bez provođenja sveobuhvatnog postupka ispitivanja, a njegovo trajanje nije dulje od 10 godina od datuma podnošenja patentne prijave. Bilo tko može podnijeti prigovor konsenzusnom patentu, a u tom se slučaju mora ispitati kako bi ostao na snazi. Ovakav dvojni sustav za patente potrebno je izmijeniti, budući da predstavlja izvor zabuna, a i nije u skladu s drugim režimima zaštite intelektualnog vlasništva.

2.5. Poticanje primjene inovacija kroz sustav javne nabave

Postojeće zakonodavstvo koje pokriva javnu nabavu revidirat će se na način da promiče primjenu funkcionalnih zahtjeva, a ne detaljnih tehničkih specifikacija. Takav je pristup pogodan za složene projekte koji zahtijevaju optimizaciju višestrukih parametara tijekom svog razvoja te koje je skupo održavati, poput prometne infrastrukture, obnove javnih zgrada na energetski učinkovit način i ICT sustava. Uz to, budući da uvođenje funkcionalnih zahtjeva pretpostavlja i visoko razvijene sposobnosti, bit će osigurano osposobljavanje službenika za javnu nabavu u institucijama koje će koristiti funkcionalne zahtjeve i u tijelima koja kontroliraju aktivnosti javne nabave radi sprječavanja prijevara.

Jedna od važnijih promjena i aktivnosti koja u budućem razdoblju mora biti provedena kroz zakonodavni okvir RH je primjena mjerila za zelenu javnu nabavu čime će se zasigurno pozitivno utjecati na tržište eko inovacija. Zelena javna nabava uz utjecaj na eko inovacije doprinosi i financijskim uštedama (npr. proizvodi, usluge i zgrade koje efikasno koriste energiju, vodu i ostale resurse) te omogućuje postizanje ciljeva zaštite okoliša i zdravlja. Kako bi se ova aktivnost čim prije počela aktivno aplicirati u sustav, potrebno je čim prije definirati okolišno i društveno prihvatljive proizvode ili usluge te načine na koje uključiti takve zahtjeve u natječaje (razviti mjerila za skupine proizvoda). Također, za uspješnu provedbu ove aktivnosti potrebno je promijeniti stav većine dionika javnog sektora – „samo nabavna cijena“ – te početi donositi odluke o nabavi određenih proizvoda i usluga uzimajući u obzir cjelokupni trošak tijekom životnog vijeka i potencijalnim koristima na društvo/organizaciju u cjelini.

Za mlade i male tvrtke pristup javnoj nabavi može biti teži nego za veće tvrtke. Veličina ugovora je općenito najvažnija prepreka sudjelovanju malih i srednjih poduzetnika (MSP) u javnoj nabavi. Neodgovarajući pristup informacijama o planiranim ugovorima, opterećujuća dokumentacija, vrijeme i troškovi uključeni u pripremanje ponuda te standardne specifikacije također ograničavaju uključenost malih tvrtki. Kako bi se ta neravnoteža ispravila u korist MSP-a, nastaviti će se naponi da se natječaji podijele na lotove, smanjit će se administrativni postupci i papirologija, a MSP-ima će biti dopušteno podnošenje zajedničkih ponuda, a pretjerani zahtjevi za kvalificiranje na nadmetanju i financijski zahtjevi (primjerice promet, razina jamstava i depozita) smanjit će se te će se ponuditi osposobljavanje za ponuditelje iz sektora MSP-a. Također će se koristiti e- javna nabava kako bi se olakšao pristup informacijama i smanjilo administrativno opterećenje odgovaranja na natječaje.

3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija

Svrha

Svrha ovog prioriteta je uspostaviti učinkovit fiskalni okvir koji će potaknuti komercijalizaciju inovacija i primjenu novih tehnologija u poslovnom sektoru putem uvođenja raznih poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije.

Opravdanost

Jedan od najučinkovitijih načina kako potaknuti poslovni sektor da poveća svoje istraživačke aktivnosti u cilju razvoja novih proizvoda, usluga ili razvoja inovativnih poslovnih procesa je uvođenje poreznih olakšica, bilo da se radi o poreznim olakšicama za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, poreznim olakšicama za zapošljavanje visoko-kvalificiranih stručnjaka, poreznim olakšicama za inovativna poduzeća ili poreznim olakšicama za ulagače u iste.

U RH je potrebno unaprijediti postojeći fiskalni okvir za poticanje inovacija i na taj način motivirati poslovni sektor da poveća svoje ulaganje u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije.

3.1. Poboljšanje postojećeg sustava poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Porezne olakšice za istraživanja i razvoj dopunski su instrument usmjerenja potpora za promicanje privatnih ulaganja u inovacije. Dok izravne darovnice/potpore za istraživanja i razvoj ciljaju na konkretne projekte, porezne olakšice smanjuju marginalne troškove aktivnosti istraživanja i razvoja i omogućuju privatnim tvrtkama da odaberu koje će projekte financirati. Ipak, u Hrvatskoj je potrebno ponovno preispitati porezne olakšice za istraživanja i razvoj u svjetlu ograničenih učinaka dodanosti i marginalnog korištenja od strane malih i srednjih tvrtki (Aralica, 2011.). Porezne olakšice za istraživanje i razvoj (I&R) također se često nude kako bi privukle centre za I&R multinacionalnih tvrtki, ali u praksi one imaju tek marginalnu ulogu u odlukama o lokaciji multinacionalnih tvrtki (UNCTAD, 2009.). Kako bi se osiguralo da porezne olakšice služe svim vrstama tvrtki, također je potrebno pojednostavniti postupke podnošenja zahtjeva koji su trenutačno prekomplikirani za male i srednje tvrtke te bi trebalo predvidjeti veće porezne olakšice za male tvrtke.

3.2. Uvođenje povoljnih poreznih aranžmana za zapošljavanje visoko-kvalificiranih stručnjaka

Ovom bi se mjerom potaknule tvrtke da smanjenjem poreza na plaće za visoko kvalificirane radnike zapošljavaju znanstvenike, inženjere, profesionalne rukovoditelje, stručnjake za ICT, itd. Slična mjera postoji u Nizozemskoj u kojoj Zakon o promidžbi istraživanja i razvoja nastoji stimulirati I&R kroz smanjenje troškova na plaće za zaposlenike koji rade na I&R. Kod provođenja ove mjere postojati će bliska koordinacija s poreznim poticajima za I&R, budući da oni kao prihvatljive troškove istraživanja pokrivaju i plaće zaposlenika koji sudjeluju u I&R.

3.3. Davanje poreznih poticaja za novonastala inovativna poduzeća

Ovom mjerom se predviđa mogućnost korištenja poreznih olakšica novonastalim inovativnim tvrtkama. Njome bi se podržalo osnivanje i rast start-up tvrtki, a mogla bi se sastojati od izuzeća od plaćanja poreza na dobit/niske stope poreza na dobit u prvoj godini poslovanja i izuzeća/niske stope doprinosa za socijalnu sigurnost za poduzetnika i visoko kvalificirane radnike tijekom početnog razdoblja. Slični programi kojima se podržavaju mlade inovativne

tvrtke pokrenuti su u zemljama EU, kao što su Francuska i Irska. Međutim, kod provedbe ove mjere treba uzeti u obzir postojeće oblike fiskalnih potpora za mlade tvrtke kako bi se izbjeglo potencijalno dupliranje olakšica.

3.4. Uvođenje poreznih olakšica za ulagače u inovativna mala i srednja poduzeća i start-up poduzeća i stvaranje fiskalnog okvira za poduzetnički kapital

Porezne olakšice mogle bi se ponuditi ulagačima koji kupe nove udjele u malim tvrtkama. Smanjenjem rizika ulaganja u *start-up* tvrtke i male i srednje tvrtke, cilj ove mjere bio bi pomoći malim i mladim tvrtkama u Hrvatskoj da dođu do kapitala. Slični aranžmani postoje u Ujedinjenom Kraljevstvu. Program ulaganja u tvrtke EIS (Enterprise Investment Scheme) osigurava i olakšice poreza na dohodak i poreza na kapitalnu dobit investitorima koji upisuju dionice u malim i srednjim tvrtkama koje ispunjavaju uvjete. Program pod nazivom *Seed Enterprise Investment Scheme* koji je pokrenut 2012. godine je sličan, ali konkretno cilja na ulaganja u *start-up* tvrtke. Međutim, kao što je slučaj sa svim poreznim olakšicama, potrebno je s dužnom pozornošću ocijeniti troškove i koristi.

II. tematski stup: Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva

Najnovije izvješće o globalnoj konkurentnosti Hrvatsku stavlja na 75. mjesto od 148 zemalja koje su, ocjenjivane prema inovacijskoj izvedbi i učinkovitosti, iste. Hrvatska je ispred velikog broja država članica EU-a (Grčke, Slovačke, Bugarske i Rumunjske) te se može klasificirati kao „gospodarstvo koje se temelji na učinkovitosti“. Hrvatska se smatra „umjerenim inovatorom“ te se nalazi na 25. mjestu od 34 europske zemlje prema rezultatima inovacija, s 44% svih poduzeća u Hrvatskoj koja su klasificirana kao aktivna u pogledu inovacija, dok ista brojka za EU 27 iznosi 52%. Većina aktivnosti istraživanja i razvoja u privatnom sektoru (BERD) financirana je od strane samih poslovnih tvrtki (72% u 2008. godini), dok strani investitori doprinose poslovnom sektoru s 14,7% za I&R.¹² Cilj II. tematskog stupa je ojačati inovacijski potencijal gospodarstva putem pružanja podrške rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća, pružanja podrške poslovnim ulaganjima industriji (malim, srednjim i velikim poduzetnicima), istraživanju, tehnološkom razvoju i inovacijama, olakšavanja pristupa inovativnih poduzeća izvorima financiranja i privlačenja izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju.

U okviru II. tematskog stupa prepoznato je sljedećih pet prioriteta s odgovarajućim mjerama:

Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća

- Dodjela darovnica za studije izvedivosti, apsorpciju tehnologije i provjeru inovativnog koncepta
- Dodjela darovnica za start-up poduzeća temeljena na znanju
- Provedba programa podrške usvajanju normi i sustava kvalitete
- Dodjela darovnica za sudjelovanje na sajmovima i izložbama za prezentiranje novih proizvoda, tehnologija ili usluga

Podrška poslovnim ulaganjima MSP u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Dodjela darovnica ili zajmova s uvjetnom otplatom za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Dodjela darovnica za komercijalizaciju i rani rast
- Dodjela darovnica za inovacije koje ne uključuju istraživanja i razvoj (uslužne inovacije, eko-inovacije, i dr.)
- Dodjela darovnica za podršku međunarodnim inovacijskim projektima

Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Dodjela darovnica za temeljna i primijenjena istraživanja
- Dodjela darovnica za eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti
- Poticanje izvrsnosti industrije kroz primjenu KET i novih naprednih tehnologija

Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju

- Jačanje programa pružanja jamstava i subvencioniranih zajmova za inovacije
- Podrška i razvoj domaćeg tržišta poduzetničkog kapitala i razvoj sinergije s europskim/međunarodnim inicijativama
- Osiguranje podrške mrežama poslovnih anđela

Privlačenje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju

- Ciljana promidžba sektora visoke i srednje-visoke tehnologije
- Napredne poslovne usluge za potencijalne ulagače u sektorima visoke i srednje-visoke tehnologije

¹² UNESCO Science Report 2010: The Current Status of Science around the World, p. 194

1. Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća

Svrha

Svrha ovog prioriteta je povećanje inovacijske uspješnosti i inovacijskih kapaciteta malih i srednjih poduzeća, povećanje broja novih inovativnih poduzeća koji se koriste novim znanjima i vještinama te njihovo ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije u cilju razvoja novih proizvoda i usluga, primjene novih tehnologija i povećanja njihove konkurentnosti i uspješnog nastupa na domaćem i međunarodnom tržištu.

Opravdanost

Prema podacima DZS o inovacijskoj uspješnosti malog gospodarstva u Hrvatskoj, 79% velikih poduzeća primjenjuje inovacije u razvoju proizvoda i usluga, dok se samo jedna trećina malih poduzeća bavi inovacijama. Što se tiče vrsta inovacijskih aktivnosti kojima se mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj bave, podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako više od 80% inovacijskih aktivnosti otpada na nabavu postrojenja, opreme i softvera, dok je manji dio posvećen jačanju inovacijskog kapaciteta, generiranju novog znanja putem istraživanja i razvoja (interno ili putem vanjskih pružatelja istraživačko-razvojnih i inovacijskih usluga), koje je temelj za stvaranje novih proizvoda i usluga, te aktivnostima tržišnog plasmana tih proizvoda ili usluga. Potrebno je napraviti značajne napore kako bi se povećao broj malih i srednjih poduzeća u inovacijskim aktivnostima.

1.1. Dodjela darovnica za studije izvedivosti, apsorpciju tehnologije i provjeru inovativnog koncepta

Ovom mjerom bit će uspostavljen program darovnica kako bi se tvrtke potaknule da sudjeluju u inovacijama i testiraju komercijalni potencijal svojih inovativnih ideja. Program darovnica podržat će sve oblike inovacija, uključujući ne-tehnološke inovacije. Darovnicama će se subvencionirati pristup savjetovanju radi izrade studija izvedivosti kako bi se ispitala komercijalna održivost inovativnih ideja/konceptata tvrtke. Studije izvedivosti mogu uključivati poslovno planiranje, tržišna istraživanja, ispitivanje tržišta, pretragu patenata u određenim područjima te preliminarno tehničko i laboratorijsko ispitivanje. Darovnice će također biti usmjerene prema aktivnostima vezanim uz podizanje apsorpcijskih kapaciteta za implementaciju novih tehnologija, ali i tehničko savjetovanje usmjereno prema prijenosu tehnologije. Novi program darovnica pokrivat će istraživanja koja se provode u suradnji industrije i znanstvene zajednice u raznim fazama: od temeljnih istraživanja do provjere inovativnog koncepta i razvoja proizvoda ili nove tehnologije. Budući program podrške kolaborativnim projektima bit će orijentiran prvenstveno na tržište, a samo projekti koji su jasno dokazali komercijalni potencijal financirat će se kroz ovaj program.

Pojačat će se programi poput uspješnog HAMAG-BICRO-vog programa provjere inovativnog koncepta koji osigurava kapital za tehničko ispitivanje inovativnih konceptata. Aktivnosti koje ispunjavaju uvjete za financiranje uključivat će zaštitu intelektualnog vlasništva, demonstraciju tehničke izvedivosti i razvoj funkcionalnog prototipa, te koncepte za neproizvodne i ne-tehnološke inovacije. Programi će također biti bliže povezani s drugim

programima koji pružaju financijsku i tehničku podršku nakon faze provjere inovativnog koncepta. I u konačnici, poduzet će se nastojanja da se dodatno angažiraju vanjski izvori financiranja i potaknu privatni ulagači da ulože u program.

1.2. Dodjela darovnica za start-up poduzeća temeljena na znanju

Ovom mjerom osigurat će se darovnice kao podrška *start-up* tvrtkama utemeljenima na znanju u ranim (eksperimentalnim i pokusnim) fazama njihovog životnog ciklusa. Podrška će biti usmjerena prema mladim tvrtkama i pojedincima s ciljem osnivanja *start-up* ili *spin out* tvrtki. Darovnice će obuhvaćati ocjenu i razvoj početnog koncepta kao i inicijalne operativne troškove razvoja i uvođenja inovacija. Kako bi se kvalificirali za ovu potporu, svi kandidati će morati dokazati snažni tržišni potencijal svojih inovacija. Uz to, program će biti podijeljen u dvije komponente – jednu za tehnološke inovacije, a drugu za ne-tehnološke inovacije i inovacije u uslugama. U konačnici će se potpore proširiti, te će pokrivati i ranu fazu komercijalizacije inovacija.

1.3. Provedba programa podrške usvajanju normi i sustava kvalitete

Cilj ove mjere je uvođenje programa sufinanciranja kojom će se podržati tvrtke koje se odlučuju na certificiranje svojih proizvoda i procesa. Podrška usvajanju međunarodno priznatih normi može pogurati tvrtke da postanu inovativnima te da dosegnu te standarde kvalitete. Usvajanje normi također može pomoći u ostvarivanju pristupa novim tržištima. Međutim, certificiranje se može smatrati preskupim, posebice za manje tvrtke. Stoga će se osigurati darovnice kao podrška malim tvrtkama u stjecanju svih oblika proizvodnih i procesnih certifikata.

1.4. Dodjela darovnica za sudjelovanje na sajmovima i izložbama za prezentiranje novih proizvoda, tehnologija ili usluga

Uvest će se mjera sufinanciranja kojom će se podržati tvrtke koje imaju veliki potencijal za plasman inovativnih novih ili izrazito unaprijeđenih proizvoda, tehnologije i usluga na sajmovima i izložbama. Darovnice će se dodjeljivati neovisno o vrsti inovacije – bilo da se radi o tehnološkoj, proizvodnoj ili drugim vrstama inovacija.

2. Podrška poslovnim ulaganjima MSP-a u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Svrha

Omogućiti dodjelu darovnica malom i srednjem poduzetništvu za ulaganje u istraživanje, tehnološki razvoj i sve vrste inovacija, rani razvoj i komercijalizaciju inovacija, te za podršku sudjelovanja i razvoja međunarodnih inovacijskih projekata.

Opravdanost

Najmanje poslovnih ulaganja u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije vidljivo je kod malih poduzetnika. U Hrvatskoj mikro-poduzeća predstavljaju samo 1,1% ukupnih ulaganja u

istraživanje i razvoj u poslovnom sektoru, a mala poduzeća predstavljaju još 6,6%. Te su brojke među najnižim brojkama zabilježenima za europske zemlje. Kroz dosadašnji sustav darovnica, sredstva za ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije u velikoj mjeri nisu bila dostupna ili su darovnice uglavnom dodjeljivane u manjim iznosima i nisu odgovarale potrebama gospodarstva. Potrebno je sustavom poticaja potaknuti aktivnosti istraživanja i razvoja i primjene inovacija u sektoru malog i srednjeg poduzetništva kako bi se omogućio razvoj novih proizvoda i usluga i povećala njihova konkurentnost na domaćem i međunarodnom tržištu.

2.1. Dodjela darovnica ili zajmova s uvjetnom otplatom za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Ovo mjerom osigurat će se izravne potpore već osnovanim tvrtkama radi financiranja I&R u pred-komercijalnoj fazi. Provedba istraživanja i razvoja u inicijalnim fazama uključuje visoke rizike i neizvjestan povrat, što znači da privatni kapital nije uvijek dostupan za financiranje. Jedan od načina da se potaknu takve aktivnosti su darovnice. Predloženim darovnicama financirat će se projekti istraživanja i razvoja koji predstavljaju tehnološku novost te imaju ekonomski potencijal, a cilj im je razvoj novih ili značajno poboljšanje postojećih proizvoda i procesa. Te darovnice također bi mogle pokrivati angažiranje istraživačkih institucija za provedbu istraživanja i razvoja od strane malih i srednjih tvrtki niskih ili srednjih tehnoloških kapaciteta. Pomoć će imati oblik darovnica ili zajmova s uvjetnom otplatom, a u slučaju komercijalnog uspjeha zajmovi će podlijegati beskamatnoj otplati.

2.2. Dodjela darovnica za komercijalizaciju i rani rast

Kroz ovu mjeru ponudit će se darovnice kako bi se podržao razvoj inovacija u pred-tržišnoj fazi. Potrebna su ključna sredstva kako bi se prototip ili radna ideja razvili u proizvod koji je moguće plasirati na tržište. Ta podrška je usmjerena prema tvrtkama koje već imaju inovativni proizvod s potencijalom, ali im je potrebna podrška u aktivnostima kao što su razvoj, potvrda na tržištu, strojevi i oprema za punu proizvodnju i početnu fazu prodaje. Program će pokrivati fazu rane komercijalizacije kao i visokorizičnu fazu od početne prodaje do postizanja stabilnijeg položaja na tržištu.

2.3. Dodjela darovnica za inovacije koje ne uključuju istraživanja i razvoj (uslužne inovacije, eko-inovacije, i dr.)

Ovom mjerom ponudit će se darovnice kao potpora ne-tehnološkim inovacijama ili inovacijama koje nisu rezultat istraživanja i razvoja. To je posebice važno za MSP koji, za razliku od velikih tvrtki, primarno uvode ne-tehnološke inovacije. Darovnicama će se podržati četiri oblika inovacija: (1) inovacije poslovnog modela (odnosno inovacije vezane uz strategiju, strateške resurse, odnose s partnerima i klijentima, lanac vrijednosti, kanale distribucije i prodaje), (2) organizacijske i upravljačke inovacije (odnosno provedba novih organizacijskih i upravljačkih metoda, mreže koje povezuju ljude i institucije i organizacijski *know-how* koji povećava učinkovitost tvrtke), (3) uslužne inovacije s naglaskom na inovacije u znanjem intenzivne usluge („Knowledge intensive services“) i (4) inovacije u području

marketinga i ambalaže (odnosno poboljšani dizajn, ambalaža i marketinške strategije). Poseban naglasak stavit će se na primjenu uslužnih inovacija u turizmu koji na taj način može dodatno podići svoju konkurentnost i na inovativne poslovne usluge.

U sektorima koji se odnose na „zeleno“ i održivo poslovanje poticat će se primjena eko-inovacija kako bi inovativne „zelene ideje“ što prije došle do tržišta. Ovu mjeru moći će, osim malih i srednjih poduzetnika, koristiti i veliki poduzetnici ali s većom stopom vlastitog financiranja.

2.4. Dodjela darovnica za podršku međunarodnim inovacijskim projektima

Ovom mjerom ponudit će se darovnice kojima će se MSP-i potaknuti da se uključe u suradnju u aktivnostima istraživanja i razvoja s jednim ili nekoliko stranih partnera. Primjeri postojećih programa koji potiču međunarodnu tržišno orijentiranu suradnju kod poduzetnika na istraživanjima i razvoju uključujući EUREKU te klastere s oznakom Eurostars i EUREKA. Među prethodno spomenutim, program Eurostars posebno je osmišljen za MSP-e koji provode istraživanja i razvoj, a njihovo će sudjelovanje sufinancirati Europska komisija kroz HORIZON 2020 i COSME (u programskom razdoblju 2014.-2020.).

3. Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Svrha

Svrha ovog prioriteta je omogućiti podršku velikim poduzetnicima koji žele ulagati u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije te poticati njihovo povezivanje sa sektorom malog i srednjeg poduzetništva kroz korištenje zajedničke inovacijske infrastrukture i centara kompetencije. Posebice će se poticati zajednička suradnja na projektima koji su od velikog međunarodnog značaja, ali i projekte koji su od značaja za pojedine sektore u Republici Hrvatskoj.

Opravdanost

Hrvatska poduzeća čine 42,8% svih ulaganja u istraživanje i razvoj, dok u EU 28 isti udio iznosi 54,9%. U Hrvatskoj, ulaganja u istraživanje i razvoj koja financira privatni poslovni sektor iznose 0,41% BDP-a u usporedbi s 1,29% u EU 28. Od ukupnih ulaganja poslovnog sektora u aktivnosti istraživanja i razvoja veliki poduzetnici sudjeluju s preko 92%. S obzirom na značaj velikih poduzeća za razvoj hrvatskog gospodarstva i njihove znanstveno-istraživačke kapacitete potrebno je i u budućnosti poticati aktivnosti istraživanja i razvoja, primjenu inovacija i novih tehnologija, a u cilju jačanja konkurentnosti velikih poduzetnika i hrvatskog gospodarstva u cjelini. Pritom treba voditi brigu oko usklađenosti dodjele poticajnih sredstava s propisima Europske unije (Pravila za potpore za istraživanje, razvoj i inovacije).

3.1. Dodjela darovnica za temeljna i primijenjena istraživanja

Osiguravanje dodjele darovnica za temeljna i primijenjena istraživanja velikim poduzetnicima omogućit će povećanje istraživačko-razvojnih aktivnosti u okviru poslovnog sektora. Maksimalni intenzitet potpore velikim poduzetnicima u industrijskim istraživanjima povećat će se u slučaju kolaborativnih istraživanja s partnerima iz znanstveno-istraživačkog i/ili poslovnog sektora.

3.2. Dodjela darovnica za eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti

Osiguravanje dodjele darovnica za eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti omogućit će lakše i pristupačnije financiranje projekata s potencijalom za komercijalizaciju, a koji nisu nužno vezani za istraživanje. Putem ove mjere planira se financiranje znanstvenih otkrića, postojećih tehnologija i znanja u svrhu nastajanja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa i usluga (pilot projekti, izrada prototipa, tehnička poboljšanja i slično). Maksimalni intenzitet potpore velikim poduzetnicima u projektima koji se odnose na eksperimentalni razvoj povećat će se u slučaju kolaborativnih istraživanja s partnerima iz znanstveno-istraživačkog i/ili poslovnog sektora.

3.3. Poticanje izvrsnosti industrije kroz primjenu KET i novih naprednih tehnologija

Primjenom novih tehnologija, a posebno KET tehnologija (biotehnologija, nanotehnologija, mikro i nano elektronika i fotonika, napredni materijali i tehnologije) stvorit će se novi proizvodi i usluge i veća dodana vrijednost hrvatskog gospodarstva. Posebice se to odnosi na tradicionalne sektore u kojima je primjena novih tehnologija na niskoj razini. Primjenom novih tehnologija u tradicionalnim sektorima, ali i u industrijama u nastajanju, omogućit će se horizontalna primjena novih tehnologija u gospodarstvu što će u konačnici rezultirati njegovom većom konkurentnošću i jačanjem izvrsnosti industrije. U okviru Strategije pametne specijalizacije utvrdit će se koje KET tehnologije mogu imati primjenu u hrvatskom gospodarstvu. U cilju veće primjene KET i drugih naprednih tehnologija u hrvatskom gospodarstvu identificirati će se KET tematska platforma u okviru koje će se identificirati znanstveno-istraživački kapaciteti RH za aktivnosti primjene KET tehnologija, utvrditi potrebe za istim u gospodarstvu i napraviti platforma za razvoj kolaborativnih projekata između znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora i implementaciju pilot linija.

4. Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju

Svrha

Svrha ovog prioriteta je omogućiti olakšan pristup financiranju inovativnih poduzeća kroz pružanje jamstava i subvencioniranje zajmova, jačanjem mreže poslovnih anđela, i kroz podršku domaćem tržištu poduzetničkog kapitala i umrežavanju s europskim i međunarodnim inicijativama u cilju povećanja njihove konkurentnosti.

Opravidanost

Financijska i gospodarska kriza u Hrvatskoj povećala je probleme s kojima se suočavaju MSP-i u pristupu financijama, posebice s obzirom na bankovne kredite. U Hrvatskoj se do danas koristilo relativno malo financijskih sredstava za temeljni kapital te se smatra da razina te vrste financiranja iznosi 1/3 razine u Europi, dok se financiranje ulaganja u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije smatra neznatnim. U izvješću GCR 2013-2014, Hrvatska je na 105. mjestu od 148 zemalja s obzirom na „financiranje kroz lokalno tržište kapitala“ i 112. mjestu po dostupnosti rizičnog kapitala. Stoga je nužno promijeniti stanje dostupnosti kapitala i rizičnog kapitala te omogućiti lakši pristup financiranju malog i srednjeg poduzetništva, posebice u ranim fazama razvoja.

4.1. Jačanje programa pružanja jamstava i subvencioniranih zajmova za inovacije

Potrebno je pojačati programe jamstava i subvencioniranih zajmova za inovacije koje se nude putem financijskih i drugih potpornih institucija (HAMAG-BICRO i HBOR). Cilj tih mjera je dati podršku inovativnim tvrtkama u fazama rasta i širenja. Uz postojeće mjere HAMAG-BICRO-a koje se odnose na upravljanje programom jamstava i HBOR-a koji inovativnim tvrtkama osigurava subvencionirane zajmove za financiranje dugotrajne materijalne imovine, potrebno je uvesti i opciju „portfeljnog jamstva“ s ciljem povećanja učinaka.

4.2. Podrška i razvoj domaćeg tržišta poduzetničkog kapitala i razvoj sinergije s europskim/međunarodnim inicijativama

Poduzetnički kapital može značajno pridonijeti razvoju novih i inovativnih brzorastućih tvrtki, osobito u fazama nakon osnivanja i u fazi širenja u kojoj je najpotrebnije financiranje. Programi kao što su VENCRO i fondovi za gospodarsku suradnju dobar su pokazatelj kako javni sektor podržava realni sektor putem financijskih instrumenata. Iako s ograničenim uspjehom, potrebno je nastaviti u navedenom smjeru i omogućiti dugoročan pristup navedenih programa. Buduća nastojanja trebaju se usredotočiti i na sjemenski kapital, budući da je tamo jaz u financiranju najizraženiji. Uz to, važno je koordinirati napore i razviti sinergije s drugim inicijativama poput Programa za razvoj poduzetništva i inovacije (EDIF) koji obuhvaća i komponentu poduzetničkog kapitala.

4.3. Osiguranje podrške mrežama poslovnih anđela

Osigurat će se sustavna podrška mrežama poslovnih anđela. Ulagачi-anđeli sve su više prepoznati kao važan izvor vlasničkog kapitala u inicijalnim i ranim fazama formiranja tvrtke. Uz to, poslovni anđeli mogu ponuditi rukovoditeljska i tehnička stručna znanja te izloženost poslovnim mrežama. U Hrvatskoj je mreža poslovnih anđela (CRANE) osnovana 2008. godine i ima oko dvadeset članova. Dosad je uložila u 11 *start-up* projekata u ukupnom iznosu od oko 1 milijun eura. Ulaganja anđela dalje će se poticati kroz organizaciju događanja koja služe spajanju poslovnih anđela, poduzetnika i drugih relevantnih dionika kao što su pružatelji specijaliziranih usluga podrške, promicanju koncepta poslovnih anđela, lakšem

stvaranju mreža poslovnih anđela i uspostavi snažnijih poveznica između lokalnih ulagača i potencijalnih ulagača iz dijaspore.

5. Privlačenje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju

Svrha

Svrha ovog prioriteta je potaknuti priljev (stranih) investicija u sektore visoke i srednje-visoke tehnološke razvijenosti, industrije u nastajanju te uslužni sektor s visokom dodanom vrijednosti i multiplikativnim učinkom na druge sektore.

Opravdanost

Izravne strane investicije najčešće se privlače vrlo mjerljivim vlastitim interesom – velikim domaćim tržištem, dostupnim resursima ili nižim troškovima proizvodnje i ukupnog poslovanja. Da bi zemlja Hrvatska bila uspješna u privlačenju stranih investicija, potrebno je dodatno unaprijediti svoje napore u kriterijima koji su osnovni preduvjeti privlačenja stranih investicija: politička stabilnost, stabilnost nacionalne ekonomije, povoljno poslovno okruženje, infrastrukturna izgrađenost i kredibilitet nacionalnih politika. Ograničena poslovna ulaganja u istraživanja i razvoj te inovacije pridonijela su tome da se Hrvatska specijalizirala za proizvodnju i izvoz temeljene na niskoj i srednje-niskoj tehnologiji. Potrebno je poduzeti znatne korake, ne samo u smjeru pojačanog financiranja istraživanja, razvoja tehnologije i inovacija, već i u smjeru povezivanja našeg gospodarstva sa svjetskim ulagačima te promicanjem potencijala koje gospodarstvo ima u pojedinim sektorima visoke i srednje-visoke tehnologije, bilo da se radi o proizvodima, uslugama ili znanju.

5.1. Ciljana promidžba sektora visoke i srednje-visoke tehnologije

Institucije na nacionalnoj i regionalnoj razini zadužene za poticanje investicija trebat će sve više usredotočiti na potencijalne ulagače u sektorima visoke i srednje visoke tehnologije i u industrijama u nastajanju. Cilj je utvrditi nekoliko prioriternih sektora te tako razviti poslovna znanja potrebna za razumijevanje konkretnih ulagača i odgovaranje na njihove potrebe u sektorima visoke i srednje visoke tehnologije. Promidžba se može provesti putem ciljanih kampanja, kroz izgradnju sinergija s diplomatskim predstavništvima i dijasporom, razvojem informativnih paketa prilagođenih pojedinim sektorima, itd. Ciljana promidžba ulaganja također će zahtijevati specijalizaciju djelatnika u okviru tijela državne uprave na nacionalnoj i regionalnoj razini za pojedine sektore, posebice onih koji su prepoznati u Strategiji pametne specijalizacije RH.

5.2. Napredne poslovne usluge za potencijalne ulagače u sektorima visoke i srednje-visoke tehnologije

Institucije uključene u poticanje investicija na nacionalnoj i regionalnoj razini trebat će povećati raspon i kvalitetu usluga koje pružaju potencijalnim ulagačima. Uz pružanje informacija potencijalnim ulagačima institucije (posebice agencije) za poticanje investicija

trebaju promicati zemlju kao privlačnu destinaciju za ulaganja kroz izgradnju imidža, pružanje usluga potencijalnim investitorima, pružanje programa skrbi o već etabliranim investitorima i investicijskim projektima; aktivno raditi na uklanjanju prepreka ulaganjima zagovarajući određene politike; te aktivno nastojati tražiti investitore na temelju nacionalnih razvojnih prioriteta. Bit će osmišljen i paket „za meko slijetanje“ koji će novim stranim investitorima nuditi subvencionirane uredske prostore i mentorstvo lokalnog poslovnog savjetnika koji može pružiti specijaliziranu pomoć i savjetovanje.

III. tematski stup: Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora

Cilj III. tematskog stupa je razviti snažna i dugoročna partnerstva između akademske i znanstveno-istraživačke zajednice, gospodarskog i javnog sektora u cilju da se razvijena znanja što uspješnije pretvore u nove proizvode, procese i usluge putem različitih alata poput uvođenja inovacijskih vaučera i dodjele darovnica za kolaborativna i ugovorna istraživanja, provedbe klusterskih inicijativa u okviru klastera, poticanja izvrsnosti industrije kroz primjenu KET i novih tehnologija, poticanja temeljnih i industrijskih istraživanja s velikim inovativnim potencijalom u javnim znanstveno-istraživačkim institucijama i kroz rješavanje društvenih izazova kroz primjenu inovacija.

U okviru III. tematskog stupa prepoznata su dva prioriteta s odgovarajućim mjerama:

Poticanje interakcije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija

- Uvođenje inovacijskih vaučera
- Dodjela darovnica za kolaborativna istraživanja
- Dodjela darovnica za ugovorna istraživanja
- Provedba klusterskih inicijativa u okviru klastera
- Poticanje temeljnih i primijenjenih istraživanja s velikim inovativnim potencijalom u znanstveno-istraživačkim institucijama

Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija

- Dodjela darovnica za velike inovativne projekte koji odgovaraju na društvene izazove
- Davanje podrške inovacijskoj suradnji s inozemstvom kroz vojno-gospodarske projekte
- Podrška primjeni inovacija u javnom sektoru u pružanju javnih usluga

1. Poticanje interakcije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija

Svrha

Jedna od značajnijih slabosti postojećeg inovacijskog sustava Republike Hrvatske je izrazito slaba interakcija/suradnja između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija. Svrha ovog prioriteta je dodatno potaknuti, ubrzati i na djelotvoran način poboljšati komunikaciju i suradnju između dionika inovacijskog lanca vrijednosti koji dolaze iz privatnog sektora i akademske zajednice. Kroz navedene mjere u okviru ovog prioriteta povećat će se učinkovitost inovacijskog sustava kroz djelotvorno povezivanje ključnih dionika privatnog sektora s jedne strane i akademske i znanstvene zajednice s druge strane, uz razvoj sinergija podređenih inovacijskim projektima koji imaju velik potencijal komercijalizacije u industriji.

Za sve procese u okviru inovacijskog lanca vrijednosti koji kreću od znanstveno-istraživačkih aktivnosti u javnom sektoru, a završavaju s primjenom inovacija u gospodarstvu, potrebno je napraviti poveznicu između znanstveno-istraživačkog i gospodarskog sektora, definirati potrebnu infrastrukturu, financijske instrumente, vrstu partnerskog ugovora i institucionalnu podršku (Prikaz. 9).

Prikaz 9. Procesi u sklopu Inovacijskog lanca vrijednosti

Opravdanost

Hrvatska akademska i znanstveno-istraživačka zajednica u posljednjem desetljeću pokazuju sve veću sposobnost sudjelovanja u međunarodnim istraživačkim projektima i mrežama, o čemu svjedoči njihovo sve veće sudjelovanje u FP programu EU. Hrvatska po broju objavljenih radova po istraživaču pokazuje razmjerno visoku produktivnost istraživanja. Međutim, ukupna kvaliteta objavljenih radova daleko je od željene razine, karakterizira je slab (iako sve veći) utjecaj citata i nizak razmjerni udio radova i projekata više kvalitete.

Također, hrvatski istraživačko-inovacijski potencijal u proteklom desetljeću nije ni približno dosegao maksimalni potencijal, a čemu je jedan od glavnih razloga slaba i nedjelotvorna komunikacija i suradnja između dionika iz industrijskog sektora i akademske i znanstveno-istraživačke zajednice. Rezultati istraživanja vrlo se rijetko pretvaraju u ekonomsku korist, a to kretanje proizlazi iz pristupa koji daje prednost objavi radova i temeljnih istraživanja koja nisu usmjerena na stvaranje ekonomske koristi i kasnije na komercijalizaciju rezultata, a sve na štetu patenata, primijenjenog istraživanja i suradnje s privatnim sektorom. Upravo kroz predložene mjere uvođenja inovacijskih vaučera i darovnica, poticanom suradnjom na zajedničkim projektima kroz klastere, usmjerit će se djelovanje akademske zajednice, ali i nanovo izgraditi povjerenje privatnog sektora koji će i s obzirom na nove smjernice u financiranju u novim financijskim perspektivama stremiti prema inovativnim proizvodima, procesima i uslugama. Navedene mjere polučit će i sekundarne učinke poput razvoja poduzetničkih vještina i poslovnih potreba kod dionika akademske zajednice, ali i većeg ulaganja privatnog sektora upravo u područje istraživanja, razvoja i inovacija čime će se potaknuti prelazak hrvatskog gospodarstva iz umjerenog u sferu visoko-tehnološkog i inovativnog.

1.1. Uvođenje inovacijskih vaučera

Razina suradnje malih i srednjih tvrtki s istraživačkim institucijama općenito je ispod optimalne razine, uglavnom zahvaljujući pomanjkanju svijesti malih i srednjih poduzeća o vrijednosti koja se može ostvariti kroz suradnju s akademskom zajednicom. Inovacijski vaučeri osiguravaju mogućnost nadvladavanja inherentnih prepreka suradnji industrije i znanosti te potiču takvu suradnju. Kao način djelomičnog sufinanciranja početne suradnje između malog gospodarstva i istraživačkih institucija pokrenut će se sustav inovacijskih vaučera.

Osnovna pretpostavka za primjenu ove mjere je postojanje učinkovitih ureda za prijenos tehnologije na sveučilištima i javnim znanstvenim institutima putem kojih bi mala i srednja poduzeća ostvarivala suradnju s ciljem poticanja razvoja primijenjenih odnosno industrijskih istraživanja.

1.2. Dodjela darovnica za kolaborativna istraživanja

Dok inovacijski vaučeri pokreću suradnju između znanosti i gospodarstva (prvenstveno malih i srednjih poduzetnika) na način da poslovni sektor surađuje sa znanstvenim i akademskom zajednicom pri razvijanju novih patenata, darovnice za kolaborativne projekte mogu osigurati kritični poticaj koji će dovesti do konkretne suradnje i zajedničkih projekata istraživanja i razvoja. Dobro zamišljenim programom darovnica može se postići povećanje prometa, čak do 60 eura prometa po svakom euru subvencije, što pokazuje primjer flamanske inovacijske agencije IWT¹³. Projekti u okviru Programa će se smatrati kolaborativnim ako uključuju najmanje dva neovisna partnera koji zajednički sudjeluju u dizajnu projekta, doprinose njegovoj provedbi i dijele financijske, tehnološke, znanstvene i ostale rizike, kao i rezultate projekta. Uvjeti pravila suradnje u okviru kolaborativnog projekta, posebno u dijelu snošenja troškova njegove izrade i provedbe, snošenja rizika, diseminacije rezultata, vlasništva nad patentima i dijeljenju rezultata projekta moraju biti definirani prije početka provedbe projekta. Ugovorna istraživanja ne smatraju se vrstom kolaborativnih istraživanja.

1.3. Dodjela darovnica za ugovorna istraživanja

Ovom mjerom osigurat će se izravne potpore industrijskom sektoru za financiranje istraživačkih projekata u okviru znanstveno-istraživačkih institucija koji će se naručiti od strane same industrije. Trenutno ne postoji podrška ugovornim istraživanjima za potrebe industrije te kao takva ona nisu prihvaćena kao osnovna aktivnost znanstveno-istraživačkih institucija u Republici Hrvatskoj. Jedan od najboljih načina da se potakne učinkovita suradnja privatnog sektora i akademske zajednice je upravo kroz dodjelu darovnica industrijskom sektoru za projekte koji su potreba same industrije. Predloženim darovnicama financirat će se projekti I&R koji predstavljaju potrebu pojedine tvrtke ili industrijske grane, sadržavaju u svojem razvoju tehnološku novost te imaju dokazan ekonomski potencijal, a cilj im je razvoj novih ili značajno poboljšanje postojećih proizvoda i procesa. Pomoć će imati oblik darovnica ili zajmova s uvjetnom klauzulom, ukazujući na to da će se jasno definirati provedba

¹³ IWT - Flamanska inovacijska agencija (Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie)

određenog projekta – rokovi projekta, obveze ugovornih dionika te dokazivanje tehnološke primjenjivosti i/ili komercijalnog uspjeha.

1.4. Provedba klsterskih inicijativa u okviru klastera

Razvoj klastera u Republici Hrvatskoj mora se razmatrati u kontekstu položaja Hrvatske kao malog tranzicijskog gospodarstva. Stoga su prednosti „klasterizacije“ za Republiku Hrvatsku posebice jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, jačanje atraktivnosti hrvatskih regija za privlačenje investicija, poboljšanje strukture gospodarskih aktivnosti i ostvarivanje više dodane vrijednosti, povećanje izvoza i internacionalizacija poslovanja, primjena inovacija i novih tehnologija te višesektorsko umrežavanje.

Podrška razvoju klastera u Republici Hrvatskoj provodi se od 2001. godine. Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO) sufinancira uspostavljanje novih i poslovne aktivnosti postojećih poslovnih klastera sukladno Strategiji razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011. – 2020. i Akcijskom planu razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2014. – 2017. Međutim, potpora koja se pruža poslovnim klasterima, uspostavljenima po principu „od dna prema vrhu“, više je namijenjena povezivanju poslovnih subjekata u cilju unaprjeđenja njihovog poslovanja i ne pridonosi u značajnijoj mjeri stvaranju održivih veza između gospodarstva i znanstveno-istraživačkih institucija na području komercijalizacije inovacija i primjene novih tehnologija u industriji.

Kako bi se povećala konkurentnost hrvatskog gospodarstva i omogućilo umrežavanje javnog, znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora u cilju što učinkovitijeg ulaganja u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, Ministarstvo gospodarstva potaknulo je osnivanje klastera konkurentnosti za 12 industrijskih sektora¹⁴. Kroz izradu Strategije pametne specijalizacije utvrdit će se sektorske niše u okviru klastera konkurentnosti za koje Republika Hrvatska ima teritorijalni kapital i u kojima može biti konkurentna na globalnom tržištu te može odgovoriti na određene društvene izazove.

Razvoj klastera konkurentnosti omogućuje umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora (eng. triple helix), te na taj način dovodi do povećanja konkurentnosti gospodarstva. Primarni ciljevi klastera konkurentnosti su sljedeći: (i) Jačanje konkurentnosti i stvaranje nove dodane vrijednosti na razini utvrđenih prioriternih industrijskih sektora, (ii) Razvoj i nadogradnja znanstveno-istraživačke infrastrukture i stavljanje u funkciju industrije putem razvoja inovacijske mreže za industriju; (iii) Uspostava zajedničke strategije razvoja i postizanje zajedničkog vodstva; (iv) Stvaranje zajedničkog lanca vrijednosti i uključivanje u globalne lance vrijednosti; (v) Ciljano privlačenje investicija u prepoznate sektore; (vi) Razvoj ljudskih potencijala; (vii) Brendiranje i promocija sektora; (viii) Lobiranje na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, te (ix) Umrežavanje i internacionalizacija klastera.

¹⁴Prehrambeno-prerađivački sektor, drvno-prerađivački sektor, automobilski sektor, pomorski sektor (brodogradnja i mala brodogradnja), obrambeni sektor, kreativni sektor, ICT sektor, tekstilni sektor i proizvodnja kože i obuće, graditeljstvo i građevinski sektor, zdravstveni sektor (farmaceutika i proizvodnja medicinske opreme), kemijski sektor i sektor elektro-energetskih i proizvodnih strojeva i tehnologije.

Daljnijim razvojem klastera konkurentnosti i poslovnih klastera putem provedbe klusterskih inicijativa omogućit će se sustavni pristup unaprjeđenju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva koji može pomoći hrvatskom gospodarstvu da iskoristi svoj teritorijalni kapital i na taj način promovira konkurentnost koja se temelji na učinkovitoj upotrebi resursa, te uspješno integrira hrvatsko gospodarstvo u Europsku uniju za što će Ministarstvo gospodarstva dati podršku klasterima konkurentnosti u provedbi klaster inicijativa. Ministarstvo poduzetništva nastavit će sa davanjem podrške poslovnim klasterima kako bi omogućila jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika.

Također, klasteri konkurentnosti i poslovni klasteri moći će koristiti sredstva iz EFRR namijenjena inovativnim klasterima kao i sredstva u okviru HORIZON 2020 i COSME te drugim izvorima financiranja.

1.5. Poticanje temeljnih i primijenjenih istraživanja s velikim inovativnim potencijalom u znanstveno-istraživačkim institucijama

Jedan od osnovnih pokazatelja inovativnosti je uspješno pretvaranje znanja u komercijalni uspjeh i profit. Kroz ovu mjeru nastojat će se iskoristiti postojeći potencijali kroz usmjeravanje kapaciteta na inovacijske projekte koji zadovoljavaju određenu namjenu i mogu se primijeniti u industriji i privatnom sektoru.

Utvrđivanje prioritetnih sektorskih niša visoke dodane vrijednosti i velikog izvoznog potencijala kroz Strategiju pametne specijalizacije (S3), omogućit će usmjeravanje temeljnih i ostalih istraživanja u našim znanstveno istraživačkim institucijama. Definiranje razvojnih smjerova istraživanja unutar naših znanstveno-istraživačkih institucija temeljenih na zadanim smjerovima industrijskog razvoja, potaknut će traženu vrstu istraživanja kojoj će osnovni smjer biti komercijalizacija i svrsishodna primjena rezultata.

Hrvatska bi unutar postojećih znanstveno-istraživačkih institucija trebala dodatno potaknuti integraciju i povezivanje instituta odnosno pojedinih odjela s ciljem optimizacije rada i povećanja kvalitete znanstvenih istraživanja. Za takve kontaktne centre nije potrebna dodatna infrastruktura jer je cilj koristiti postojeće kapacitete. Takvi instituti odnosno odjeli za primijenjene tehnologije (organizirani po primjeru: Instituta Fraunhofer u Njemačkoj ili GTS instituta u Danskoj) podržavaju i unaprjeđuju prijenos znanja između sveučilišta i industrije. Imaju ključnu ulogu pri osiguravanju toga da se rezultati domaćih ili inozemnih temeljnih i primijenjenih (industrijskih) istraživanja mogu približiti sferi njihove primjene i komercijalizacije. Oni omogućavaju umrežavanje akademske i znanstvene zajednice i poslovnog sektora. U konačnici, takvi instituti ili odjeli obično imaju ključnu ulogu pri osiguravanju opreme kojoj njihovi korisnici mogu neizravno pristupiti plaćanjem usluge ili izravno uzimanjem opreme u najam.

2. Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija

Svrha

Europska unija je u svojoj strategiji *Europa 2020* definirala sljedeće društvene izazove kao ključne u globalnom razvoju društva u cjelini: klimatske promjene i učinkovito korištenje resursa i sirovina, čista i dostupna energija, pametni i integrirani transport, dostupnost hrane, zdravlje i odgovor na starenje stanovništva, i uključivo, inovativno i sigurno društvo. Odgovor na utvrđene izazove moguće je dati jedino kroz razvijanje novih inovativnih rješenja. U cilju je ovog prioriteta da se i inovacijski sustav Republike Hrvatske pridruži traženju rješenja na utvrđene svjetske društvene izazove.

Opravdanost

Hrvatska se članstvom u EU te postavljanjem cilja o podizanju ukupnih rashoda namijenjenih istraživanju i razvoju na 1,4% BDP-a do 2020. godine, obvezala na usklađivanje i jačanje svojih inovacijskih potencijala. Priključivanjem i prihvaćanjem ciljeva Inovacijske unije: (i) jačanje europske baze znanja, (ii) razvijanje akcijskih planova za pretvaranje dobrih ideja u ekonomski opravdane tržišne projekte, (iii) uklanjanje socijalnih i zemljopisnih razlika, (iv) razvijanje udruženih snaga za postizanje ključnih pomaka za europsko društvo u cjelini, Hrvatska će lakše utvrditi svoje prilike i snage kojima bi mogla odgovoriti i pomoći Europskoj uniji u rješavanju definiranih društvenih izazova. Usmjerenost na rješavanje tih društvenih izazova te razvijanje partnerstva s drugim članicama EU-a u odgovaranju na iste, RH će dodatno potaknuti razvijanje inovacijske kulture društveno-korisnog poslovanja i razmišljanja.

2.1. Dodjela darovnica za velike inovativne projekte koji odgovaraju na društvene izazove

Darovnice za velike inovativne projekte (projekti društveno-korisnih inovacija) koji odgovaraju na pojedine društvene izazove iz strategije Europa 2020 osigurat će i pokrivati dio istraživanja kojima će se RH nastojati, ili samostalno ili u obliku međunarodnih konzorcija, priključiti nastojanjima EU-a u davanju odgovora na definirane društvene izazove. Takav program u osnovnim kriterijima za financiranje obavezno će morati sadržavati *triple (quadruple) helix* suradnju, usmjerenost na inovativnost i svjetski prepoznate inovativne projekte, te po mogućnosti višesektorsko povezivanje ili suradnju u sklopu međunarodnih konzorcija.

2.2. Davanje podrške inovacijskoj suradnji s inozemstvom kroz vojno-gospodarske projekte

Članstvo Republike Hrvatske u NATO-u od 2009. osigurava mogućnost hrvatskim tvrtkama i obrtnicima da u suradnji s drugim članicama NATO-a sudjeluju na projektima znanosti i tehnologije u domeni sigurnosti sustava informacijske tehnologije, tehnologije zaštite okoliša, istraživanja na području energije, geoloških opasnosti (kontrola poplava, gašenje požara, seizmološke studije, itd.). Provodit će se razne aktivnosti kako bi se pojačala suradnja na

inovacijama u okviru NATO-vih projekata uključujući komunikacijsku kampanju podizanja svijesti u hrvatskim tvrtkama i akademskim institucijama o mogućnosti sudjelovanja u projektima NATO-a. Također je potrebno prepoznati i dodatno potaknuti sudjelovanje Republike Hrvatske u radu Europske obrambene agencije (EDA) koja za cilj ima koordinaciju i podupiranje europske obrambene politike i aktivnosti koje su povezane s inovacijama, istraživanjem i primjenom novih tehnologija te pružanje potpore i osnaživanje industrijsko-tehnološke osnove europske obrambene industrije. Podršku je posebice potrebno pružati projektima zajedničke suradnje zemalja članica Europske unije a u sklopu rada novoustrojene Direkcije za europsku sinergiju i inovacije.

2.3. Podrška primjeni inovacija u javnom sektoru u pružanju javnih usluga

Usluge i uslužni sektor postepeno postaju sve utjecajnija pokretačka snaga u gospodarstvu (primjerice, taj sektor proizvodi više od 2/3 zaposlenih i bruto dodane vrijednosti u EU). Iako je jasno da je za uspješno gospodarstvo potrebna snažna industrijska baza i stremljenje tehnološki konkurentnoj razini opremljenosti, pa čak i vodstva, uspješna proizvodnja uvelike ovisi i o inovativnim uslugama poput dizajna, marketinga, logistike te post-prodajnih usluga za određene proizvode (poput servisa ili održavanja). Uslužne inovacije u biti bi trebale biti pokretač rasta i strukturnih promjena za cijelo gospodarstvo jer uključuju nove ili značajno poboljšane uslužne koncepte i ponudu koju mogu koristiti i uslužne i proizvodne tvrtke ali i javni sektor.

Kroz ovu mjeru nastojat će se podržati razvoj upravo inovacija u pružanju javnih usluga, a u cilju oslobađanja transformacijskog učinka uslužnih inovacija (prethodno opisanih) na tradicionalne i rastuće industrijske sektore, kao i na društvo u cjelini. Inovacijski projekti bliski javnim uslugama usmjerili bi se na stvaranje povoljnog tržišnog i poslovnog okruženja kroz uslužne inovacije u segmentima e-poslovanja, e-administracije, e-zdravstva, e-javne nabave, ali i svim ostalim inovacijama u pružanju javnih usluga gdje određena inovacija proizvodi ekonomsku aktivnost i korist poput odgovora na financijsku krizu i tražene uštede putem rezanja troškova ili „*outsourcinga*“, olakšano praćenje rasta ICT tehnologija (učenje o primjenama kroz javne organizacije), odgovora na rastuća pitanja sigurnosti i privatnosti u poslovnom okruženju, omogućava povezivanje s regionalnim i europskim sustavima namijenjenih javnom sektoru i građanima, i slično tome.

IV. tematski stup: Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i stvaranje poticajnog okruženja za međunarodno kompetitivne istraživače

Cilj IV. tematskog cilja je ojačati ljudske potencijale u poslovnom, javnom i znanstveno-istraživačkom sektoru za stvaranje i primjenu inovacija i novih tehnologija. Ovim ciljem i predloženim mjerama potrebno je razviti i potaknuti razvoj vještina i znanja koja komplementiraju i nadograđuju određena znanja u pogledu inovacijskih metoda, pristupa poslovanju ili atraktivnih alata u transferu znanja sa sveučilišta u gospodarstvo. Vrlo je bitno naglasiti da će se strukturna pitanja obrazovanja i obrazovnog sustava RH rješavati kroz Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije koja će dati odgovore i rješenja u sustavu visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije. Također, potrebno je omogućiti stvaranje atraktivnog okruženja za izvrsne istraživače (*world class*) putem pružanja poslovne i institucionalne podrške u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija te izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji.

U okviru IV. tematskog stupa prepoznata su 3 prioriteta s odgovarajućim mjerama:

Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Uključenost gospodarstva u izmjene i prilagodbu obrazovnih kurikuluma
- Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija namijenjenih poslovnom sektoru
- Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja za poduzetničke vještine namijenjenih akademskoj i znanstvenoj zajednici
- Poticanje poslijediplomskih studija u područjima relevantnim za industriju

Pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

- Razvoj sustava akreditacije i osposobljavanja za pružatelje usluga na području inovacija
- Dodjela darovnica MSP za dobivanje inovacijskih savjetodavnih usluga

Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji

- Povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Poticanje međunarodne mobilnosti (ulazne i izlazne) istraživača i studenata te uključivanje u međunarodne programe i mreže
- Poticanje mobilnosti istraživača između javnog i privatnog sektora

1. Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Svrha

Svrha ovog prioriteta je definiranje i razvijanje znanja i vještina usmjerenih istovremeno i prema znanstveno-istraživačkoj zajednici ali i prema poslovnom sektoru. Poticanje razvoja poslovnog managementa educiranog za razumijevanje i upravljanje istraživačkim, razvojnim i

inovacijskim procesima je ključna stavka za jačanje ljudskih kapaciteta u poslovnoj zajednici. S druge strane znanstveno-istraživačka zajednica mora biti poticana i educirana u smjeru razumijevanja poslovnih procesa, pravila tržišta i parametara koji utječu na izbacivanje novih proizvoda na tržište.

Opravdanost

U Republici Hrvatskoj prepoznat je nedostatak potrebnih znanja i kompetencija za razumijevanje i vođenje inovacijskih procesa i projekata s oba spektra inovacijskog sustava: znanstveno-istraživačkog i poslovnog. RH je prepoznala tu ključnu točku te će se kroz Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije obrazovni sustav RH prilagoditi novim trendovima prepoznajući tu prvenstveno potrebu za cjeloživotnim učenjem, boljim povezivanjem i uvažavanjem potreba gospodarstva, prvenstveno po pitanju tehničkih zanimanja neophodnih za aktivnosti tehnološkog razvoja i inovacija.

1.1. Uključenost gospodarstva u izmjene i prilagodbu obrazovnih kurikuluma

Pitanja razvoja obrazovnog sustava, definiranja i reforme kurikuluma, uvođenja cjeloživotnog učenja u obrazovni sustav u nadležnosti je Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije koja će svojim mjerama mijenjati pojedine elemente sustava visokog obrazovanja i znanosti. Ipak, kako bi i obrazovni sustav dobio čim detaljnije i specifičnije upute o potrebama gospodarstva po pitanju određenih zanimanja koja se tiču njihovih djelatnosti, predlaže se formiranje radne skupine unutar Nacionalnog vijeća za obrazovanje, znanost i tehnološki razvoj, putem koje bi se imenovani predstavnici poslodavaca sastajali s predstavnicima obrazovnog sustava te raspravljali i predlagali prilagodbu određenih kurikuluma i programa obrazovanja sukladno identificiranim potrebama unutar klastera konkurentnosti.

1.2. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija namijenjenih poslovnom sektoru

Cjeloživotno učenje način je držanja koraka s novim tehnologijama i razvoja vještina tijekom karijere pojedinca. Međutim, tek mali dio radno aktivnog stanovništva Hrvatske ostvaruje koristi iz redovnog učenja. Većina poslodavaca u sektoru malog i srednjeg poduzetništva, a tu spada većina hrvatskih tvrtki, ulaže vrlo malo u obrazovanje svojih zaposlenika te u nedovoljnoj mjeri koristi državne potpore kao što su davanja za stručno osposobljavanje, porezni poticaji ili sufinanciranje osposobljavanja.

Potrebno je poticati programe cjeloživotnog učenja za poslovni sektor u cilju razvoja poduzetničkih vještina usmjerenih prema razumijevanju i vođenju istraživačkih, razvojnih i inovacijskih vještina. Gore navedene dostupne poticaje potrebno je bolje kanalizirati prema programima koji potiču razvoj i educiranje poslovnog sektora upravo u smjeru razumijevanja koristi uvođenja inovacijskih, istraživačkih i razvojnih aktivnosti u svakodnevno poslovanje tvrtki.

1.3. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja za poduzetničke vještine namijenjenih akademskoj i znanstvenoj zajednici

Mali broj supsidijarnih spin-out poduzeća i патената iz javnih istraživačkih institucija, sukladno istraživanju provedenom od strane OECD Investment Compact, zasigurno je rezultat nedovoljne educiranosti akademske zajednice i zaposlenih u znanstveno-istraživačkim institucijama i organizacijama u pogledu pravila tržišne utakmice, uvjeta na tržištu kapitala te neefikasnim upravljanjem poslovnim procesima.

Kao što poslovnoj zajednici nedostaju edukacije u pogledu vođenja i razumijevanja istraživačko-razvojnih projekata, tako i akademskoj i znanstvenoj zajednici i zaposlenima u okviru znanstveno-istraživačkih institucija mogu biti korisni obrazovni programi i edukacije koji obuhvaćaju poduzetničke vještine, strategije poslovanja i marketing, kako bi se obrazovali u vezi s poslovnim izgledima istraživanja i inovacija. Kroz ovakve programe namijenjene znanstveno istraživačkoj zajednici zasigurno bi se povećao i broj spin-out tvrtki koje bi dolazile sa sveučilišta i znanstveno-istraživačkih institucija.

1.4. Poticanje poslijediplomskih studija u područjima relevantnim za industriju

Međunarodna dobra praksa pokazuje da inovacije u gospodarstvu mogu biti podržane kroz partnerstvo i mobilnost između akademskog i industrijskog sektora. Poslijediplomski obrazovni programi su sastavni dio suradnje između akademske i znanstvene zajednice i industrije. Određeni broj specijalističkih i doktorskih radova pokrit će teme koje su izravno relevantne za industriju, uključujući značajnu količinu vremena koje studenti provedu u tvrtkama, kako bi se poboljšala relevantnost njihovog dokorskog rada za poslovnu strategiju i ciljeve tvrtki.

2. Pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

Svrha

Cilj ovog prioriteta je razvoj i unaprjeđenje sustava pružanja poslovne podrške poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija prvenstveno kroz savjetodavne i intelektualne usluge.

Opravdanost

Hrvatska postiže loše rezultate u međunarodnim anketama o kvaliteti poslovnog okruženja. Prema Globalnom indeksu konkurentnosti Hrvatska zauzima 75. mjesto od ukupno 148 zemalja za razdoblje 2013. – 2014., što je šest mjesta bolji rezultat u odnosu na prethodno razdoblje istraživanja ali i dalje gori rezultat od većine država članica EU-a. Nedovoljna kvaliteta poslovnog okruženja i nedostatak konkurentnosti na ključnim tržištima nepovoljno djeluju na mogućnosti rasta hrvatskog gospodarstva. Promišljajući o budućnosti, niska razina

izdataka za istraživanje i razvoj te neučinkovitosti političkih okvira onemogućuju rast produktivnosti i brži prijelaz na gospodarstvo koje se temelji na znanju.¹⁵

2.1. Razvoj sustava akreditacije i osposobljavanja za pružatelje usluga na području inovacija

Kroz ovu mjeru osigurat će se podrška pružateljima usluga na području inovacija (individualnim stručnjacima, ustanovama ili tvrtkama) u obliku profesionalnog osposobljavanja i certificiranja. Cilj je osigurati postojanje strukturiranog tržišta kvalificiranih konzultanata kako bi se podržale inovativne tvrtke u Hrvatskoj. Osposobljavanje za pružatelje usluga na području inovacija pokrivat će teme kao što su studije izvedivosti, zaštita intelektualnog vlasništva i upravljanje intelektualnim vlasništvom, upravljanje inovacijama, vrednovanje nematerijalne imovine, i sl.¹⁶ Također će se planirati interaktivni internetski portal putem kojeg klijenti mogu ocijeniti pružatelja poslovnih usluga.

2.2. Dodjela darovnica MSP za dobivanje inovacijskih savjetodavnih usluga

Unutar ovog cilja osigurat će se darovnice za dobivanje inovacijskih savjetodavnih usluga namijenjenih MSP-u. Pod inovacijskim savjetodavnim uslugama ubrajaju se troškovi koji se odnose na poslovno savjetovanje, tehnološka pomoć, usluge transfera tehnologija, obuka, savjetovanje za stjecanje, zaštitu i trgovinu prava intelektualnog vlasništva te za licenciranje i savjetovanje za korištenje standarda.¹⁷

Ministarstvo poduzetništva i obrta odgovorno je za uspostavljanje odgovarajućeg zakonodavnog okvira i razvoj politika u svrhu pružanja potpore sektoru MSP-a, dok su MINPO i HAMAG-BICRO državne ustanove koje imaju zadaću pružiti potporu sektoru MSP. Veliki je broj resornih ministarstava čiji postupci utječu na rezultate MSP-a kao što je Ministarstvo gospodarstva (industrijska politika, inovacijska politika), Ministarstvo turizma (MSP u turizmu), Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

3. Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji

Svrha

Kako bi se Hrvatska transformirala u gospodarstvo koje se temelji na znanju potiče se izgradnja sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji. Kvalitetan znanstveni sustav važna je pretpostavka rasta i napretka cijelog gospodarstva.

¹⁵ Ocjena ekonomskog programa za 2013. za Hrvatsku, Europska komisija, Bruxelles, 29.5.2013.

¹⁶ Ova mjera nadovezat će se na HAMAG-ovu/BICRO-vu mrežu konzultanata za malo poduzetništvo koja već sada obuhvaća edukaciju i certificiranje konzultanata za malo poduzetništvo.

¹⁷ COMMISSION REGULATION (EC) No 800/2008 of 6 August 2008 declaring certain categories of aid compatible with the common market in application of Articles 87 and 88 of the Treaty (General block exemption Regulation)

Opravdanost

Hrvatska je umjeren inovator, a istraživački i inovacijski sustav sadrži brojne neučinkovitosti. One se uglavnom odnose na nedostatak suradnje između javnih istraživačkih organizacija i privatnog sektora, slabu komercijalizaciju istraživačkih rezultata i mehanizme prijenosa tehnologije. Istodobno, okviri politika u području istraživanja, inovacija i industrijske politike nisu dovoljno razvijeni. Nadalje, ukupna razina izdataka za istraživanje i razvoj u 2013. dosegla je 0,81 %, što iznosi manje od prosjeka EU-a te je premali iznos za poticanje prijelaza na gospodarstvo koje se temelji na znanju.

Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji provodit će se kroz povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za te svrhe, povećanje međunarodne mobilnosti, kako ulazne tako i izlazne među istraživačima i studentima, i uključivanje u međunarodne programe i mreže te poticanje mobilnosti istraživača između javnog i privatnog sektora, kako bi se povećao postotak primjene izuma i otkrića. Otvorenost za međunarodnu razmjenu iskustava ključna je karika u izgradnji kvalitetnog znanstvenog sustava.

3.1. Povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

Sposobnosti istraživačkih institucija bit će ojačane pružanjem usluga koje osiguravaju profesionalnu i administrativnu podršku znanstvenicima (uključujući financijsko upravljanje, pravnu i organizacijsku podršku) sa svrhom maksimalnog povećanja pristupa sredstvima za projekte istraživanja i razvoja, a posebice iz vanjskih izvora kao što je HORIZON 2020 i Europski institut za tehnologiju, te drugih inozemnih izvora.

3.2. Poticanje međunarodne mobilnosti (ulazne i izlazne) istraživača i studenata te uključivanje u međunarodne programe i mreže

Poticat će se sudjelovanje istraživača i drugih stručnjaka povezanih s aktivnostima istraživanja, razvoja i inovacija u programima mobilnosti za istraživače i studente. Također će se poticati sudjelovanje u europskim i međunarodnim udruženjima, kao i stvaranje udruženja koja su sposobna predstavljati nacionalne interese na međunarodnoj sceni. Poticat će se uključivanje istraživačkih organizacija u međunarodne programe i mreže, a posebice one koje vode pokretanju aktivnosti zajedničkih istraživanja, razvoja i inovacija među njihovim članovima.

3.3. Poticanje mobilnosti istraživača između javnog i privatnog sektora

U suradnji s dionicima, kako iz javnog tako i iz privatnog sektora, razvit će se razni mehanizmi te će isti biti ponudeni u smjeru i javnog i privatnog sektora, kao što su razmjena osoblja i praktično radno iskustvo. Bit će razvijeni dodatni financijski instrumenti za posebno odabrane programe mobilnosti, što će olakšati sudjelovanje organizacija u programima mobilnosti. Također će se uvesti instrumenti koji će ojačati sudjelovanje istraživača na početku karijere u javnom sektoru u projektima koji su od interesa za industriju. Konačno,

razvit će se mehanizmi koji omogućuju i stimuliraju prijenos etabliranih istraživača iz javnog sektora i sektora visokog obrazovanja u privatni istraživački sektor, jačajući tako njihove sposobnosti za provođenje novih istraživanja i studijskih programa, a u skladu s potrebama tržišta.

IV. PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE POTICANJA INOVACIJA REPUBLIKE HRVATSKE 2014.-2020.

Kako bi se omogućila uspješna realizacija ciljeva i prioriteta u okviru inovacijske politike, potrebno je dobiti uvid u učinkovitost provedbe mjera za poticanje inovacija.

U cilju što uspješnije provedbe Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske nakon tri godine provest će se srednjoročno vrednovanje (eng. interim evaluation) postignutih ciljeva postavljenih u okviru Strategije. Srednjoročno vrednovanje Strategije pokazat će jesu li strateški ciljevi, prioriteti i mjere bili dobro postavljeni i je li potrebno revidirati Strategiju. Naknadna (eng. ex-post) evaluacija će se provesti nakon posljednjeg izvješća o inovacijama za 2020. Godinu i njome će se ocijeniti učinkovitost i djelotvornost provedbe Strategije u cilju dostizanja postavljenih ciljeva i prikazati utjecaj iste na Nacionalni inovacijski sustav u cjelini. Zadani ciljevi i rezultati svih mjera trebaju biti jasno iskazani u sintetičkom izvješću koji će biti dostavljeni Inovacijskom vijeću. Izvješće treba jasno prikazati poveznicu rezultata svih mjera sukladno zadanim osnovnim pokazateljima (Dodatak 1).

U svrhu praćenja i upravljanja inovacijskom politikom i sustavom, napraviti će se niz informatičkih rješenja koja će omogućiti integriran pristup i mjerenje učinkovitosti sustava inovacija ne samo za upravljačke strukture inovacijskog sustava (nacionalna razina), već i krajnjih korisnika mjera (mikro razina). Uspostaviti će se središnji sustav upravljanja i poticanja inovacija i staviti ga na besplatno korištenje korisnicima mjera u cilju transparentnosti i bolje učinkovitosti pojedinih mjera ali i funkcioniranja sustava u cjelini.

V. FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Kada se govori o provedbi aktivnosti u okviru prioriternih područja Strategije poticanja inovacija RH, nužno je definirati i osnovne izvore financiranja. Budući da su inovacije definirane kao ključan čimbenik ekonomskog rasta, cilj je da se unutar institucionalnog okvira razrađenim višedisciplinarnim mjerama stvori u Republici Hrvatskoj poticajno okruženje za poticanja istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija u poslovnom sektoru i realizaciju inovacijskog potencijala RH u cilju jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. S obzirom da je Strategija poticanja inovacija više-sektorska, u njezinu se realizaciju trebaju uključiti resorna tijela državne uprave, relevantne nacionalne i regionalne agencije, partnerske institucije, područna (regionalna) i lokalna samouprava. Temeljni izvor financiranja provedbe Strategije, osim privatnih izvora financiranja, bit će proračuni resornih tijela državne uprave i pripadajućih agencija, županijski i lokalni proračuni, proračuni partnerskih institucija, te fondovi i programi Europske unije.

Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska je dobila mogućnost korištenja Europskih strukturnih i investicijskih fondova za financiranje projekata vezanih za aktivnosti istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija. Financijska su sredstva planirana u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. Dodatne financijske alokacije predviđene su u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali putem kojeg će se moći financirati aktivnosti vezane uz unaprjeđenje ljudskih potencijala za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije u javnom i privatnom sektoru i u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Također, postoji i niz drugih izvora financiranja kao što su programi EU (HORIZON 2020, COSME) i programi Teritorijalne suradnje (transnacionalni, međuregionalni i prekogranični programi) koji su Republici Hrvatskoj dostupni, a koji će također pomoći u realizaciji prioriternih područja i pripadajućih mjera u okviru Strategije poticanja inovacija RH kako bi se stvorili uvjeti za povećani priljev inovacija i unaprjeđenje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

Pri korištenju fondova i programa Europske unije i proračunskih sredstava RH bit će potrebno voditi brigu o pravilima vezanima uz zaštitu tržišnog natjecanja (usklađenost dodjele bespovratnih sredstava s horizontalnim potporama EU-a - Regionalne potpore i Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije).

DODATAK 1. Sudionici izrade Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014-2020**Savjetodavni odbor Projekta izrade nacionalne inovacijske strategije u RH za razdoblje 2013.-2020.:**

IME I PREZIME	TVRTKA/INSTITUCIJA
ILIJA RAŠIĆ	HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE
MARKO LACKOVIĆ	NACIONALNO VIJEĆE ZA KONKURENTNOST
dr.sc. ANTE BAKIĆ	INETEC- INSTITUT ZA NUKLEARNU TEHNOLOGIJU
VESELKO IVANKOVIĆ	KAPSCH TIS D.O.O.
HRVOJE TUTMAN	
MIHOVIL BARANČIĆ	CRANE- CROATIAN BUSINESS ANGEL NETWORK - DOPISNA ADRESA ULICA GRADA VUKOVARA 269D
dr. JADRANKA ŠVARC	INSTITUT DRUŠTVENIH ZNANOSTI IVO PILAR
prof.dr.sc. SRĐAN NOVAK	CENTARA ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I TRANSFER TEHNOLOGIJE
IVO FRIGANOVIĆ	HAMAG-BICRO
prof.dr.sc. ZDRAVKO LENAC	SVEUČILIŠTE U RIJECI
prof.dr.sc. LEONARDO MARUŠIĆ	SVEUČILIŠTE U ZADRU
BELA NEMET	INOVACIJSKO PODUZETNIČKI CENTAR IPC
IVAN ŠMID	ZAGORSKA RAZVOJNA AGENCIJA ZARA
IVICA DOLIĆ	RAZVOJNA AGENCIJA SISAČKO MOSLAVAČKE ŽUPANIJE SI-MO-RA D.O.O.
VLADIMIR SKOLAN	RAZVOJNA AGENCIJA KARLOVAČKE ŽUPANIJE, KARLA
NIKOLA KUČIŠ	AGENACIJA ZA RAZVOJ VARAŽDINSKE ŽUPANIJE, AZRA
mr.sc. ANDRIJA PETROVIĆ	TEHNOLOŠKI PARAK VARAŽDIN
mr.sc. DAVOR BEGONJA	TEHNOLOŠKO INOVACIJSKI CENTAR RIJEKA
BORIS GOLOB	ZNANSTVENO TEHNOLOGIJSKI PARK SVEUČILIŠTA U RIJECI STePri
SAŠA GROZDANIĆ	TEHNOLOŠKI PARK ZAGREB - RAZVOJNA AGENCIJA ZAGREB -TPZ D.O.O.
SLAĐANA JAKOPOVIĆ	TEHNOLOŠKI CENTAR SPLIT
prof.dr.sc. IVAN ŠTEFANIĆ	TEHNOLOGIJSKO RAZVOJNI CENTAR, Osijek - tera tehnopolis
ZRINKA MALEŠEVIĆ	HRVATSKA AGENCIJA ZA MALO GOSPODARSTVO
prof.dr.sc. EMIRA BEČIĆ	MINISTARSTVO ZNANOSTI , OBRAZOVANJA I SPORTA
prof.dr.sc. TOMISLAV IVŠIĆ	GRAĐEVINSKI FAKULTET
prof.dr.sc. ALEKSANDAR HOMADOVSKI	ARHITEKTONSKI FAKULTET
prof.dr.sc. JADRANKA MALINA	METALURŠKI FAKULTET
prof.dr.sc. NIKOLAJ LAZIĆ	FILOZOFSKI FAKULTET
dr.sc. ŽELJKO BAČIĆ	GEODETSKI FAKULTET
mr.sc. EFKA HEDER *	SEECEL
MORANA FUDURIĆ	INSTITUT ZA INOVACIJE
doc.dr. sc. TOMISLAV BAKOVIĆ	EKONOMSKI FAKULTET
prof.dr.sc. ALEN SLAVICA	VETERINARSKI FAKULTET
GORAN RADONIĆ	HRVATSKI INSTITUT ZA TEHNOLOGIJU
dr.sc. SILVANA RAIĆ MALIĆ	FAKULTET KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE
MARIN HRASTE, AKADEMIK	HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

IME I PREZIME	TVRTKA/INSTITUCIJA
doc.dr. sc. ANTE BILIĆ PRČIĆ	EDUKACIJSKO REHABILITACIJSKI FAKULTET
prof.dr.sc. HRVOJE BRKIĆ	STOMATOLOŠKI FAKULTET
BORIS ČORAK	MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA
prof.dr.sc. BRANKO BLAŽEVIĆ	FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
DARKO PINTARIĆ	MINISTARSTVO OBRANE
ROBERT BUTKOVIĆ	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
MARKO KRIŠTOF	MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOG SUSTAVA
dr. sc. MIROSLAV GOLUB	RUDARSKO-GEOLOŠKO NAFTNI FAKULTET
TANJA ANTUNOVIĆ	MINISTARSTVO BRANITELJA
STJEPAN RISOVIĆ	ŠUMARSKI FAKULTET
IVANA KUNIĆ	MINISTARSTVO FINANCIJA, DRŽAVNA RIZNICA,
IVA DODIG	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Radna grupa za izradu Nacionalne inovacijske strategije:

IME I PREZIME	TVRTKA/INSTITUCIJA
Alen Leverić	Ministarstvo gospodarstva
Ivo Radković	Ministarstvo gospodarstva
Darinka Vedrina	Ministarstvo gospodarstva
Karmelita Štambuk – Hrnjak	Ministarstvo gospodarstva
Tatjana Butorac	Ministarstvo gospodarstva
Marija Rajaković	Ministarstvo gospodarstva
Goran Basarac	Ministarstvo gospodarstva
Matija Derk	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Ana Krvarić	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Tatjana Kovač Klemar	Ministarstvo poduzetništva i obrta
Boris Martinez	Ministarstvo poduzetništva i obrta
Bruno Radojica	Ministarstvo poduzetništva i obrta
prof.dr.sc. Saša Zelenika	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
dr.sc. Hrvoje Meštrić	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Ivan Lakoš	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Renato Vrebac	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Đuro Horvat	Tehnix d.o.o.
Željko Horvat	Tehnix d.o.o.
Sanja Smoljak Katić	Hrvatska udruga poslodavaca
Dario Gavranović	Hrvatska udruga poslodavaca
dr. sc. Sandra Švaljek	Ekonomski institut Zagreb
dr. sc. Sonja Radas	Ekonomski institut Zagreb
Barbara Ambruš	Institut za istraživanje razvoja ljudskih potencijala
Srebrenka Letina	Institut za istraživanje razvoja ljudskih potencijala
Tanja Milović	Državni zavod za intelektualno vlasništvo
Jela Bolić	Državni zavod za intelektualno vlasništvo
mr.sc Tajana Kesić -Šapić	Hrvatska gospodarska komora
Ivan Božac	Hrvatska gospodarska komora

IME I PREZIME	TVRTKA/INSTITUCIJA
dr.sc.Siniša Marijan	Končar-Institut za elektrotehniku d.d
dr.sc.Ante Elez	Končar-Institut za elektrotehniku d.d
dr.sc. Stjepan Car	Udruga inovatora Hrvatske
Vojislav Raušević	Udruga inovatora Hrvatske
Neven Marković	Hrvatski savez inovatora
Kazimir Mihić	Hrvatski savez inovatora
Vjeran Radatović	Ericsson d.d
Darko Huljenić	Ericsson d.d
Zvonimir Viduka	Altpro d.o.o.
Darko Barišić	Altpro d.o.o.
Marijana Puljiz	Ministarstvo poljoprivrede
Niko Čubela	Ministarstvo poljoprivrede
mr. Luka Vončina	Ministarstvo zdravlja
dr.sc. Dario Sambunjak	Ministarstvo zdravlja
Tomislav Vračić	Ministarstvo uprave
Andreja Bakula	Ministarstvo uprave
prof.dr.sc. Ivan Petrović	Fakultet elektronike i računarstva
prof.dr.sc. Vedran Bilas	Fakultet elektronike i računarstva
mr.sc, Lino Fučić	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
Mirjana Čubrić -Štefok	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
doc.dr.sc. Damir Godec	Fakultet strojarstva i brodogradnje
prof.dr.sc.Vladimir Soldo	Fakultet strojarstva i brodogradnje
Mario Obrdalj	Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja

DODATAK 2. Pregled osnovnih pokazatelja Strategije poticanja inovacija RH 2014-2020

Tematski stup/Prioritet	Cilj	Pokazatelj
I. tematski stup: Razvoj Inovacijskog sustava Republike Hrvatske i unaprjeđenje zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija	Poboljšanje inovacijske izvedbe Republike Hrvatske	Inovacijski indeks
Prioritet 1. Poboljšanje učinkovitosti nacionalnog inovacijskog sustava	Povećanje udjela istraživanja i razvoja u BDP-u	Udio istraživanja i razvoja u BDP-u
Prioritet 2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti	Omogućavanje suradnje svih sudionika u okviru inovacijskog procesa putem inovacijske mreže za industriju (tematskih inovacijskih platformi)	Broj kolaborativnih projekata između znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora
	Razvoj inovacijske infrastrukture i promocija centara kompetencije	Broj izgrađene ili unaprijeđene inovacijske infrastrukture
	Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija	Broj kompetencija znanstveno-istraživačkih institucija
Prioritet 3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija	Poboljšanje sustava poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Broj tvrtki koje koriste porezne poticaje za istraživanje i razvoj
	Uvođenje povoljnih poreznih aranžmana radi poticanja zapošljavanja visoko-kvalificiranih stručnjaka	Broj istraživača i visoko-kvalificirane radne snage u industriji
	Poticanje osnivanja inovativnih poduzeća	Broj inovativnih poduzeća
	Poticanje ulaganja u inovativna poduzeća	Broj ulagača u inovativna poduzeća
II. tematski stup: Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva	Povećanje ulaganja poslovnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije	Udio ulaganja poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj
		Udio prihoda poslovnog sektora od novih proizvoda/usluga u ukupnim prihodima poslovnog sektora
		Izdaci poslovnog sektora za istraživanje i razvoj (BERD)
		Novopredloženi inovacijski indikator EU-a (eng. Composite Innovation Indicator)
Prioritet 1. Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća	Poticanje rasta i osnivanja inovativnih MSP-a	Broj novootvorenih inovativnih poduzeća po godini
Prioritet 2. Podrška poslovnim ulaganjima MSP-a u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Povećanje ulaganja MSP-a u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije radi razvoja novih proizvoda i usluga	Udio ulaganja MSP-a u ukupnim ulaganjima poslovnog sektora u istraživanje i razvoj
		Broj novih proizvoda i usluga kao rezultat inovacijskog procesa
Prioritet 3. Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Povećanje ulaganja velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije radi razvoja novih proizvoda i usluga	Izdaci poslovnog sektora za istraživanje i razvoj (BERD)
Prioritet 4. Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju	Povećanje ulaganja inovativnih poduzeća zbog olakšanog pristupa izvorima financiranja	Broj poduzetnika koji su dobili pristup izvorima financiranja
		Ukupna vrijednost ulaganja inovativnih poduzeća

Prioritet 5. Privlačenje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju	Povećanje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju	Prijev FDI-ja u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju
III. tematski stup: Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora	Povećanje primjene bazičnih i primijenjenih (industrijskih) istraživanja u gospodarstvu	Broj bazičnih i primijenjenih (industrijskih) istraživanja s inovacijskim potencijalom
		Broj inovativnih proizvoda i usluga kao rezultat kolaborativnih istraživanja
		Broj patentnih prijava na milijun stanovnika
Prioritet 1. Poticanje interakcije između industrije i znanstveno istraživačkih institucija	Poticanje zajedničkih projekata za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija	Broj kolaborativnih projekata
		Broj iskorištenih inovacijskih vaučera
		Broj darovnica za ugovorna istraživanja
		Broj klusterskih inicijativa
Prioritet 2. Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija	Pronalaženje inovativnih rješenja za društvene izazove i uvođenje inovacija u sustav pružanja javnih usluga	Broj projekata koji odgovaraju na društvene izazove
		Broj projekata koji poboljšavaju pružanje javnih usluga
IV. tematski stup: Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i stvaranje poticajnog okruženja za međunarodno kompetitivne istraživače	Jačanje ljudskih kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije	Broj istraživača u ukupnom broju zaposlenih u gospodarstvu
Prioritet 1. Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Stjecanje novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije u znanstveno-istraživačkom i poslovnom sektoru	Broj istraživača upisanih u programe cjeloživotnog obrazovanja u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
		Broj dodijeljenih stipendija za poslije-diplomske studije u industriji
Prioritet 2. Pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	Unaprjeđenje rada poslovnih potpornih institucija za pružanje usluga na području inovacija	Broj poslovnih potpornih institucija akreditiranih za pružanje usluga na području inovacija
	Jačanje sposobnosti MSP-a za inovacije putem dobivanja poslovne podrške u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	Broj MSP-a koji su dobili darovnice za inovacijske savjetodavne usluge
Prioritet 3. Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji	Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija i poticanje internacionalizacije	Broj studenata istraživača koji ulaze/izlaze u RH
		Broj dodijeljenih znanstvenih stipendija
		Broj inovacijskih asistenata u MSP-u

DODATAK 3. Grafički Prikaz Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014.-2020.

Strategija poticanja inovacija

Glavni cilj: Povećanje razine konkurentnosti hrvatskog gospodarstva te povećanje društvena dobrobiti kao rezultat ulaganja u znanje, kreativnost i inovacije.

Vizija: Hrvatska će do 2020. biti međunarodno prepoznata po znanstveno-istraživačkoj izvrsnosti i pozicionirana kao vrijedan partner u globalnom inovacijskom lancu vrijednosti na temelju inovacijskog sustava koji permanentno povećava konkurentnost gospodarstva i odgovara na društvene izazove, te koji se temelji na stvaranju i učinkovitoj primjeni znanja, kreativnosti i inovacija.

Strateški ciljevi:

1. Poboљšana inovacijska izvedba Republike Hrvatske.
2. Povećan udio ulaganja poslovnog sektora u ukupnim ulaganjima u istraživanje i razvoj.
3. Povećan broj bazičnih i primijenjenih istraživanja namijenjenih jačanju konkurentnosti gospodarstva.
4. Povećanje ljudskih kapaciteta za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije.

Tematski stupovi:

I. stup: Razvoj inovacijskog sustava Republike Hrvatske i unaprjeđenje zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija

Prioritet 1. Poboљšanje učinkovitosti Nacionalnog inovacijskog sustava

- Mjera 1.1. Pozicioniranje Hamag – Bicro kao krovne provedbene agencije za pružanje podrške inovacijskim programima i projektima
- Mjera 1.2. Imenovanje kontakata osoba zaduženih za inovacijske aktivnosti u tijelima državne uprave i trg. društvima u vlasništvu RH
- Mjera 1.3. Promocija i popularizacija inov. politike
- Mjera 1.4. Uspostava sustava za praćenje, vrednovanje i evaluaciju inovacijske politike

Prioritet 2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti

- Mjera 2.1. Uspostava inovacijske mreže za industriju i razvoj tematskih inovacijskih platformi
- Mjera 2.2. Jačanje inovacijske infrastrukture i promocija centara kompetencije
- Mjera 2.3. Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija na konkurentnim načelima, u skladu s postojećim istraživačkim prioritetima i potrebama u prioritarnim industrijskim sektorima
- Mjera 2.4. Uspostava transparentnog sustava upravljanja pravima intelektualnog vlasništva i režima zaštite prava intelektualnog vlasništva
- Mjera 2.5. Poticanje primjene inovacija kroz sustav javne nabave

Prioritet 3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija

- Mjera 3.1. Poboљšanje postojećeg sustava poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Mjera 3.2. Uvođenje povoljnih poreznih aranžmana za zapošljavanje visoko kvalificiranih stručnjaka
- Mjera 3.3. Davanje poreznih poticaja za novonastala inovativna poduzeća
- Mjera 3.4. Uvođenje poreznih olakšica za ulagače u inovativna mala i srednja poduzeća i start-up poduzeća i stvaranje fiskalnog okvira za poduzetnički kapital

II. stup: Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva

Prioritet 1. Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća

- Mjera 1.1. Dodjela darovnica za studije izvedivosti, apsorpciju tehnologije i provjeru inovativnog koncepta
- Mjera 1.2. Dodjela darovnica za start-up poduzeća temeljena na znanju
- Mjera 1.3. Provedba programa podrške usvajanju normi i sustava kvalitete
- Mjera 1.4. Dodjela darovnica za sudjelovanje na sajmovima i izložbama za prezentiranje novih proizvoda, tehnologija ili usluga

Prioritet 2. Podrška poslovnim ulaganjima MSP u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Mjera 2.1. Dodjela darovnica ili zajmova s uvjetnom otplatom za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Mjera 2.2. Dodjela darovnica za komercijalizaciju i rani rast
- Mjera 2.3. Dodjela darovnica za inovacije koje ne uključuju istraživanje i razvoj (uslužne, eko-inovacije, i dr.)
- Mjera 2.4. Dodjela darovnica za podršku međunarodnim inovacijskim projektima

Prioritet 3. Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Mjera 3.1. Dodjela darovnica za temeljna i primijenjena istraživanja
- Mjera 3.2. Dodjela darovnica za eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti
- Mjera 3.3. Poticanje izvrsnosti industrije kroz primjenu KET i novih naprednih tehnologija

Prioritet 4. Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju

- Mjera 4.1. Jačanje programa pružanja jamstava i subvencioniranih zajmova za inovacije
- Mjera 4.2. Podrška i razvoj domaćeg tržišta poduzetničkog kapitala i razvoj sinergije s europskim/međunarodnim inicijativama
- Mjera 4.3. Osiguranje podrške mrežama poslovnih anđela

Prioritet 5. Privlačenje izravnih stranih investicija u visoko-tehnološke sektore i industrije u nastajanju

- Mjera 5.1. Ciljana promidžba sektora visoke i srednje-visoke tehnologije
- Mjera 5.2. Napredne poslovne usluge za potencijalne ulagače u sektorima visoke i srednje-visoke tehnologije

III. stup: Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora

Prioritet 1. Poticanje interakcije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija

- Mjera 1.1. Uvođenje inovacijskih vaučera
- Mjera 1.2. Dodjela darovnica za kolaborativna istraživanja
- Mjera 1.3. Dodjela darovnica za ugovorna istraživanja
- Mjera 1.4. Provedba klsterskih inicijativa u okviru klastera
- Mjera 1.5. Poticanje temeljnih i primijenjenih istraživanja s velikim inovativnim potencijalom u znanstveno-istraživačkim institucijama

Prioritet 2. Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija

- Mjera 2.1. Dodjela darovnica za velike inovativne projekte koji odgovaraju na društvene izazove
- Mjera 2.2. Davanje podrške inovacijskoj suradnji s inozemstvom kroz vojno-gospodarske projekte
- Mjera 2.3. Podrška primjeni inovacija u javnom sektoru u pružanju javnih usluga

IV. stup: Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i stvaranja poticajnog okruženja za međunarodno kompetitivne istraživače

Prioritet 1. Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije

- Mjera 1.1. Uključenost gospodarstva u izmjene i prilagodbu obrazovnih kurikula
- Mjera 1.2. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja i izobrazbe u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija namijenjenih poslovnim sektorima
- Mjera 1.3. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja za poduzetničke vještine namijenjenih akademskoj i znanstvenoj zajednici
- Mjera 1.4. Poticanje poslijediplomskih studija u područjima relevantnim za industriju

Prioritet 2. Pružanje intelektualnih i savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

- Mjera 2.1. Razvoj sustava akreditacije i osposobljavanja za pružatelj usluga na području inovacija
- Mjera 2.2. Dodjela darovnica MSP za dobivanje inovacijskih savjetodavnih usluga

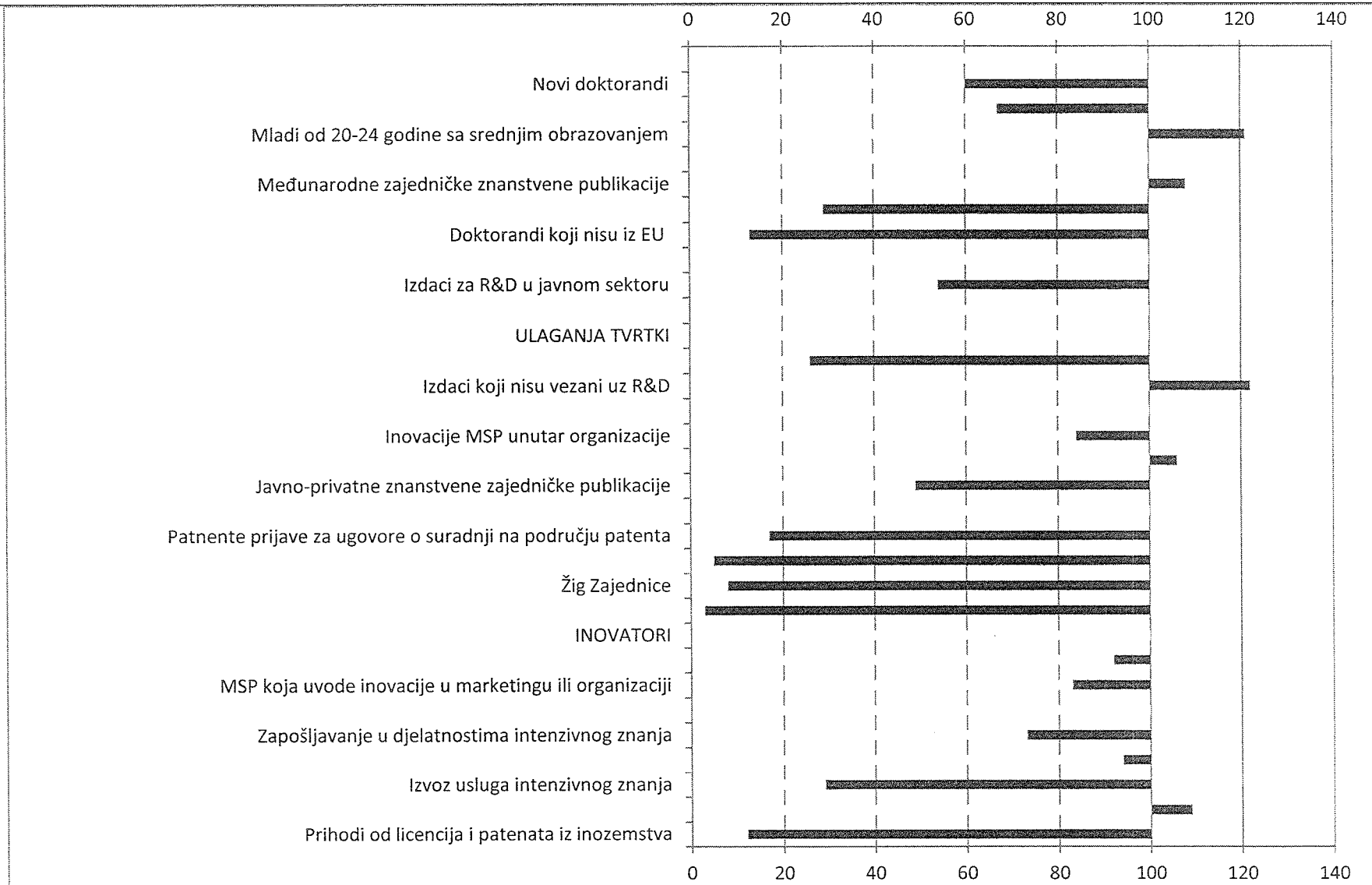
Prioritet 3. Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji

- Mjera 3.1. Povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije
- Mjera 3.2. Poticanje međunarodne mobilnosti (ulazne i izlazne) istraživača i studenata te uključivanje u međunarodne programe i mreže
- Mjera 3.3. Poticanje mobilnosti istraživača između javnog i privatnog sektora

DODATAK 4. Glavne razlike između Republike Hrvatske i prosjeka EU-a			
Pokazatelj (Naslov i jedinica mjere)	Godina	Hrvatska prosjek	EU 27 prosjek
Financiranje istraživanja i razvoja iz privatnog sektora (BERD kao % GERD-a)*	2013	42,8	54,9
Ljudski potencijali u znanosti i tehnologiji (HRST kao % radne snage)*	2013.	34,5	43,4
Ukupni izdaci za istraživanje i razvoj (GERD kao % BDP-a)*	2013.	0,81	2,02 (procjena)
Izdaci za istraživanje i razvoj poslovnog sektora (BERD kao % BDP-a)*	2013.	0,41	1,29 (procjena)
Znanstvene publikacije među 10% najcitiranijih svjetskih časopisa**	2009.	3,2	11,00
Patentne aplikacije u EPO na milijun stanovnika***	2012.	6,77	108,05
Prihodi od licenci i patenata iz inozemstva**	2012.	0,23	0,77
Broj istraživača (FTE) – udio u ukupnoj zaposlenosti*	2013.	0,43%	0,79
Broj istraživača (FTE) u poslovnom sektoru – udio u ukupnoj zaposlenosti istraživača*	2012.	17,4%	46,87%
Suradnja sveučilišta i gospodarstva****	2013./2014.	3,4	4.37
Publikacije nastale javno-privatnom znanstvenom suradnjom**	2011.	27,4	52,8
Inovacijske sposobnosti poduzeća****	2013./2014.	3,11	4.02
Broj doktora znanosti na 1 000 stanovnika u dobi 25 – 34 godine*	2010.	1,3	1,5
Udio stanovništva u % u dobi od 30 – 34 koje ima tercijarno obrazovanje*	2013.	25,6	36,9
Zbirni indeks inovacija (Summary Innovation Index)**	2013.	0,306	0,554

Izvor: * Eurostat (tsc00031, tsc00025, tsc0001, pat_ep_ntot, rd_p_perslf, edat_lfse_07); ** Innovation Union Scoreboard 2014, European Commission; *** Eurostat 2009; **** Global Competitiveness Report 2011-2012, World Economic Forum

DODATAK 5. Rezultati Inovacijske unije: Profil Republike Hrvatske (Prosjek EU 27 = 100)

DODATAK 6. Akcijski plan							
Mjera	Vremenski okvir						
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
I. TEMATSKI STUP: Razvoj nacionalnog Inovacijskog sustava te zakonodavnog i fiskalnog okvira za poticanje inovacija							
Prioritet 1.: Poboljšanje učinkovitosti Nacionalnog inovacijskog sustava	Nositelj mjere/partnerske institucije						
1.1. Uspostava sustava upravljanja Strategijom poticanja inovacija	MINGO/HAMAG-BICRO						
1.2. Pozicioniranje HAMAG-BICRO kao krovne provedbene agencije za pružanje podrške inovacijskim programima i projektima	Vlada Republike Hrvatske/MRRFEU						
1.3. Imenovanje kontakt osoba zaduženih za inovacijske aktivnosti u tijelima državne uprave i trgovačkim društvima u vlasništvu RH	TDU i društva u vlasništvu RH, HAMAG-BICRO						
1.4. Promocija i popularizacija inovacijske politike	MINGO i resorna TDU	PROVEDBA					
		IZRADA K.S.-a					
1.5. Uspostava sustava za praćenje,	HAMAG-BICRO (u suradnji s drugim	PROVEDBA					

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
vrednovanje i evaluaciju inovacijske politike	relevantnim TDU i agencijama, te drugim dionicima inovacijskog sustava)		USPOSTAVA					
Prioritet 2. Razvoj i unaprjeđenje inovacijskog lanca vrijednosti	Nositelj mjere/partnerske institucije							
2.1. Uspostava Inovacijske mreže za industriju i razvoj tematskih inovacijskih platformi	MINGO		PROVEDBA	USPOSTAVA				
2.2. Jačanje inovacijske infrastrukture i promocija centara kompetencije	MINGO/SAFU		PROVEDBA					
2.3. Jačanje izvrsnosti znanstveno-istraživačkih institucija na konkurentnim načelima, u skladu s postojećim istraživačkim prioritetima i potrebama u prioritetnim industrijskim sektorima	MZOS		PROVEDBA					
2.4 Uspostava transparentnog sustava upravljanja pravima intelektualnog vlasništva i režima zaštite prava intelektualnog vlasništva	MZOS		USPOSTAVA					
2.5. Poticanje primjene inovacija kroz sustav javne nabave	MINGO i ostala tijela državne uprave		PROVEDBA					

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Prioritet 3. Uspostava fiskalnog okvira za poticanje inovacija	Nositelj mjere/partnerske institucije							
3.1. Poboljšanje postojećeg sustava poreznih olakšica za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	MFIN/ MZOS, MINPO I MINGO							
3.2. Uvođenje povoljnih poreznih aranžmana za zapošljavanje visoko kvalificiranih stručnjaka	MFIN/MRMS							
3.3. Davanje poreznih poticaja za „novonastala inovativna poduzeća“	MFIN/MINPO							
3.4. Uvođenje poreznih olakšica za ulagače u inovativna mala i srednja poduzeća i <i>start-up</i> poduzeća i stvaranje fiskalnog okvira za poduzetnički kapital	MFIN/MINPO							
II. TEMATSKI STUP: Jačanje inovacijskog potencijala gospodarstva								
Prioritet 1. Podrška rastu i osnivanju inovativnih malih i srednjih poduzeća	Nositelj mjere/provedbena institucija							
1.1. Dodjela darovnica za studije izvedivosti, apsorpciju tehnologije i provjeru inovativnog koncepta	MINPO/HAMAG-BICRO							
1.2. Dodjela darovnica za <i>start-up</i> poduzeća temeljena na znanju	MINPO/HAMAG-BICRO							

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
1.3. Provedba programa podrške usvajanju normi i sustava kvalitete	MINPO/HAMAG-BICRO							
1.4. Dodjela darovnica za sudjelovanje na sajmovima i izložbama za prezentiranje novih proizvoda, tehnologija ili usluga	MINPO/HAMAG-BICRO							
Prioritet 2. Podrška poslovnim ulaganjima MSP u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Nositelj mjere/provedbena institucija							
2.1. Dodjela darovnica ili zajmova s uvjetnom otplatom za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	MINPO/HAMAG-BICRO							
2.2. Dodjela darovnica za komercijalizaciju i rani rast	MINPO/HAMAG-BICRO							
2.3. Dodjela darovnica za inovacije koje ne uključuju istraživanja i razvoj (uslužne, eko-inovacije, i dr.)	MINPO i MINT/HAMAG-BICRO							
2.4. Dodjela darovnica za podršku međunarodnim inovacijskim projektima	MINPO/HAMAG-BICRO							
Prioritet 3. Podrška poslovnim ulaganjima velikih poduzetnika u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Nositelj mjere/provedbena institucija							
3.1. Dodjela darovnica za temeljna i primijenjena istraživanja	MINGO/MZOS, HAMAG-BICRO							

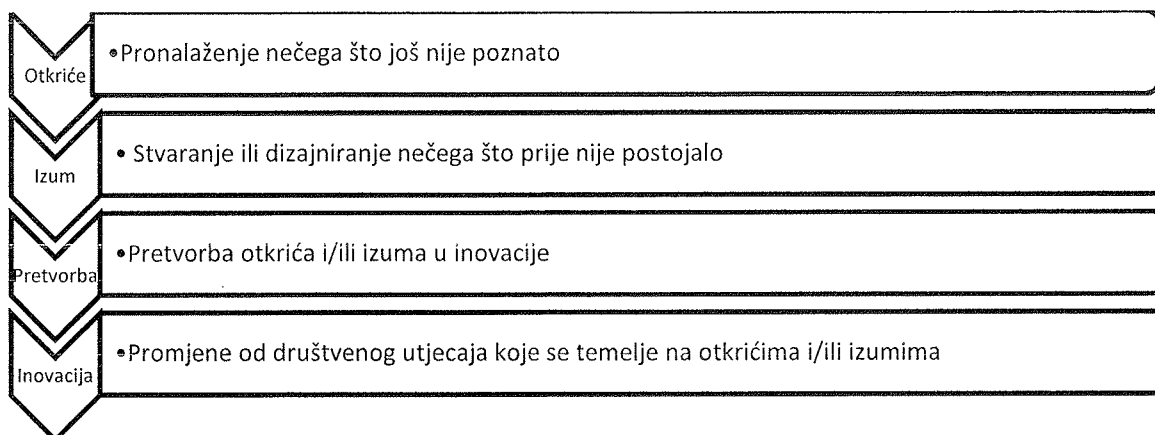
Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
3.2. Dodjela darovnica za eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti	MINGO/ HAMAG-BICRO							
3.3. Poticanje izvrsnosti industrije kroz primjenu KET i novih naprednih tehnologija	MINGO/HAMAG-BICRO							
Prioritet 4. Olakšavanje pristupa inovativnih poduzeća financiranju	Nositelj mjere/provedbena institucija							
4.1. Jačanje programa pružanja jamstava i subvencioniranih zajmova za inovacije	MINPO/ HAMAG-BICRO, HBOR							
4.2. Podrška i razvoj domaćeg tržišta poduzetničkog kapitala i razvoj sinergije s europskim/međunarodnim inicijativama	MINPO, HAMAG-BICRO							
4.3. Osiguranje podrške mrežama poslovnih anđela	MINPO, HAMAG-BICRO							
Prioritet 5. Privlačenje izravnih stranih investicija u visokotehnološke sektore i industrije u nastajanju	Nositelj mjere/provedbena institucija							
5.1. Ciljana promidžba sektora visoke i srednje-visoke tehnologije	MINGO, MINPO/AIK, HAMAG-BICRO							
5.2. Napredne poslovne usluge za potencijalne ulagače u sektorima	AIK, HAMAG-BICRO, Županijske razvojne agencije							

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
visoke i srednje-visoke tehnologije								
III. TEMATSKI STUP: Poticanje suradnje i protoka znanja između poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora								
Prioritet 1. Poticanje interakcije između industrije i znanstveno-istraživačkih institucija	Nositelj mjere/provedbena institucija							
1.1. Uvođenje inovacijskih vaučera	MINPO/HAMAG-BICRO							
1.2. Dodjela darovnica za kolaborativna istraživanja	MZOS/MINGO/ HAMAG-BICRO							
1.3. Dodjela darovnica za ugovorna istraživanja	MINGO, MINPO/ HAMAG-BICRO							
1.4. Provedba klusterskih inicijativa u okviru klastera	MINGO i MINPO/AIK i HAMAG-BICRO							
1.5. Poticanje temeljnih i primijenjenih istraživanja s velikim inovativnim potencijalom u znanstveno-istraživačkim institucijama	MZOS							
Prioritet 2. Rješavanje društvenih izazova kroz primjenu društveno-korisnih inovacija	Nositelj mjere/provedbena institucija							
2.1. Dodjela darovnica za velike inovativne projekte koji odgovaraju na društvene izazove	MINGO/ HAMAG-BICRO							

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
2.2. Pružanje podrške inovacijskoj suradnji s inozemstvom kroz vojno-gospodarske projekte	MINGO							
2.3. Podrška primjeni inovacija u javnom sektoru u pružanju javnih usluga	Ministarstvo uprave							
IV. TEMATSKI STUP: Jačanje ljudskih potencijala za inovacije i omogućavanje stvaranja atraktivnog okruženja za „world class“ istraživače								
Prioritet 1. Poticanje razvoja novih vještina potrebnih za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	Nositelj mjere/partnerska institucija							
1.1. Uključenost gospodarstva u izmjene i prilagodbu obrazovnih kurikuluma	MZOS/HUP, HGK, MINGO, MINPO, MRMS							
1.2. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija namijenjenih poslovnom sektoru	MZOS/MINGO/MINPO/ HAMAG BICRO							
1.3. Poticanje i razvoj programa cjeloživotnog učenja za poduzetničke vještine namijenjenih akademskoj i znanstvenoj zajednici	MZOS							
1.4. Poticanje poslijediplomskih studija u područjima relevantnim	MZOS/MINGO/MINPO/, HAMAG BICRO							

Mjera		Vremenski okvir						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
za industriju								
Prioritet 2. Pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	Nositelj mjere/ partnerska institucija							
2.1. Razvoj sustava akreditacije i osposobljavanja za pružatelje usluga na području inovacija	MINPO							
2.2. Dodjela darovnica MSP za dobivanje inovacijskih savjetodavnih usluga	MINPO/HAMAG-BICRO							
Prioritet 3. Poticanje izgradnje sustava utemeljenog na znanstvenoj izvrsnosti i internacionalizaciji	Nositelj mjere							
3.1. Povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije	MZOS							
3.2. Poticanje međunarodne mobilnosti (ulazne i izlazne) istraživača i studenata te uključivanje u međunarodne programe i mreže	MZOS							
3.3. Poticanje mobilnosti istraživača između javnog i privatnog sektora	MZOS/MINPO							

DODATAK 7. POJMOVNIK

BRUTO DOMAĆI IZDACI ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ - Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj (eng. GERD: Gross Domestic Expenditure on R&D) jesu ukupni domaći izdaci za istraživanje i razvoj na području države u promatranoj kalendarskoj godini. Sastoje se od tekućih i investicijskih izdataka u bruto iznosima.

CENTRI KOMPETENCIJE - Centri kompetencije predstavljaju specijalizirane poslovne subjekte koji provode istraživačke projekte razvojnog ili proizvodnog karaktera i razvijaju kompetencije u pojedinim područjima, a s kojima drugi poslovni subjekti mogu ugovoriti usluge istraživanja i razvoja u svrhu jačanja pojedinih gospodarskih/industrijskih grana. Takvi centri usmjereni su na razvojna i primijenjena istraživanja i njihovu komercijalizaciju te potporu za zaštitu i upravljanje intelektualnog vlasništva unutar specifičnih tematskih područja i grana kompetencije.

DRUŠTVENE INOVACIJE - Društvene inovacije podrazumijevaju nova i inovativna rješenja za razne društvene probleme; sastoje se od novih strategija, koncepata, poslovnih modela, alata, metodologija ili politika koje stvaraju nova rješenja koja ispunjavaju društvene potrebe.

EKO-INOVACIJE - Eko-inovacije su bilo koji oblik inovacije sa svrhom postizanja značajnog napretka u dijelovima održivog razvitka, na način da se smanji utjecaj na okoliš, poveća otpornost na pritiske i okoliš ili radi učinkovitijeg korištenja prirodnih dobara/resursa.

EKSPERIMENTALNI RAZVOJ - Eksperimentalni razvoj podrazumijeva stjecanje, kombiniranje, oblikovanje i primjenu postojećeg znanstvenog, tehnološkog, poslovnog i ostalog znanja i vještina s ciljem razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga. To također može uključivati, primjerice, aktivnosti usmjerene na konceptualno definiranje, planiranje i dokumentiranje novih proizvoda, procesa ili usluga. Eksperimentalni razvoj može obuhvaćati izradu prototipa, demonstriranje, probe, testiranje i vrednovanje novih ili poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga u sredinama koje predstavljaju radne uvjete u stvarnom životu u kojima je primarni cilj učiniti daljnja tehnička poboljšanja na proizvodima, procesima ili uslugama koje nisu postavljena održivo.

To može uključivati i razvoj komercijalno iskoristivog prototipa ili probe koja je nužno konačni komercijalni proizvod i koja je preskupa za proizvodnju da bi se koristila samo za prikazivanja i vrednovanja. Eksperimentalni razvoj ne uključuje rutinske ili redovne izmjene postojećih proizvoda, proizvodnih linija, proizvodnih procesa, usluga i drugih poslova koji su u tijeku, čak i ako te promjene mogu predstavljati poboljšanja.

EK-POSLOVNO-INOVACIJSKI CENTRI (eng. EC-BIC) - Poslovno-inovacijski centri su potporne organizacije za inovativne male i srednje poduzetnike. Priznati su putem sustava za certifikaciju kvalitete koji im omogućuje dobivanje oznake *EC-BIC*. Poslovno-inovacijski centri predstavljaju instrument regionalnog razvoja koji je prvotno razvila Opća uprava Europske komisije za regionalnu politiku (eng. DG Regio) sredinom osamdesetih godina, te je nakon toga prihvaćen u cijeloj Europi i šire. Njihova misija podrazumijeva pridonosenje ukupnom gospodarskom i socijalnom razvoju regija kroz provedbu usluga potpore za poduzetnike, pomažući im da ostvare svoje inovativne poslovne ideje, te pružanje usluga po mjeri za postojeća mala i srednja poduzeća s ciljem njihove modernizacije i inovativnosti. U tom smislu, poslovno-inovacijski centri nude usluge po mjeri i integriran sustav usluga koji osigurava provedbu cjelokupnog inkubacijskog procesa, povezujući njegove usluge i aktivnosti s aktivnostima i uslugama drugih ključnih sudionika regionalnog sustava inovacija.

EUROPSKE TEHNOLOŠKE PLATFORME - Europske tehnološke platforme osnovane su tijekom proteklih pet godina kao instrument za jačanje konkurentnosti europske industrije. Njihova je svrha razviti zajedničku viziju i strategiju za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije za sve zainteresirane strane odgovorne za tehnološke inovacije u određenom sektoru.

GREENFIELD INVESTICIJE - Izrazom *greenfield* investicije označavaju se izravne investicije, u pravilu stranog kapitala. Riječ je o ulaganju kapitala koje rezidenti jedne države ostvaruju u inozemstvu. To može biti ulaganje u osnivanje vlastite tvrtke (primjerice novog trgovačkog društva), ulaganje u osnivanje zajedničke tvrtke (primjerice osnivanje mješovitog društva) ili osnivanje, odnosno otvaranje, podružnice (filijale). Za takav je oblik ulaganja karakteristično da ulagač preuzima kontrolu i aktivno je provodi, a potom upravlja tvrtkom u koju je uložio. Po tome se izravne investicije razlikuju od takozvanih portfolio investicija.

INDUSTRIJE U NASTAJANJU (eng. emerging industries) - Pojam industrija u nastajanju može obuhvatiti nove industrijske sektore ili postojeće industrijske sektore u razvoju ili u procesu spajanja u nove industrije. Najčešće ih pokreću KET tehnologije, novi modeli poslovanja poput koncepata inovativnih usluga te društvenih izazova poput zahtjeva za održivošću koje industrija mora obuhvatiti. Mnogim industrijama u nastajanju, poput kreativnih industrija, mobilne industrije i industrije mobilnosti ili eko-inovativnih industrija, zajedničko je da izrastaju iz već postojećih industrija te tako prožimaju različite tradicionalno definirane sektore u stvaranju novih industrijskih područja i vrijednosnih lanaca koji integriraju međusektorske nadležnosti i povezanost.

INDUSTRIJSKO ISTRAŽIVANJE - Industrijsko istraživanje znači planirano istraživanje ili kritičko ispitivanje u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga ili za dovođenje do značajnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. To obuhvaća proizvodnju dijelova za složene sustave, a može uključivati izgradnju prototipa u

laboratorijskim uvjetima ili u okruženju sa simuliranim sučeljem prema postojećim sustavima, kao i probnih linija malih razmjera za testiranje i provjeru učinkovitost metoda proizvodnje kada je to neophodno za određeno industrijsko istraživanje a posebno za vrednovanje generičke tehnologije.

INKUBACIJA - Inkubacija se odnosi na potporu dodijeljenu poduzetniku u fazama od pokretanja tvrtke do njenog širenja. To je obično srednjoročni proces koji se odvija u prve tri godine aktivnosti novoosnovane tvrtke, a spomenuto je razdoblje sigurno za utvrđivanje uspješnosti poslovnog pothvata te dobrih izgleda za razvoj u potpuno zrelu tvrtku. Općenito, pokrenute radnje uključuju pristup sredstvima, usluge izravnog savjetovanja i mentorske usluge, kao i usluge najma poslovnih prostora po povoljnim uvjetima te specifičnu obuku.

INOVACIJSKI INKUBATOR - Inovacijski inkubator je centar za razvoj poslovanja za nove poduzetnike te mala i srednja poduzeća koja imaju namjeru razviti inovativne ideje. Inkubatori utemeljeni na inovacijama podupiru inovativne poslovne projekte koji mogu biti tehnološki ili ne-tehnološki orijentirani.

INOVACIJA - Pojam inovacija koristi se za opisivanje različitih pojava, od znanstvenih otkrića do jednostavnog „razmišljanja izvan okvira“, do kojih se dolazi primjenom kreativnih rješenja. Inovacijom označavamo implementaciju novog ili značajno unaprijeđenog proizvoda, usluge, procesa, marketinške ili organizacijske metode u okviru postojećeg poslovnog procesa, radne organizacije ili druge vrste ugovornog odnosa. OECD (Oslo Manual, treće izdanje) prepoznaje četiri vrste inovacija u tvrtkama: inovativan proizvod, inovativan proces (tehnološke inovacije), te marketinška ili organizacijska inovacija (ne-tehnološke inovacije). Potrebno je imati na umu da inovacije mogu imati različite stupnjeve noviteta. On ne mora biti nov svijetu; već može biti nov tržištu/sektoru ili jednostavno nov tvrtki/instituciji.

INOVACIJSKA INFRASTRUKTURA - Inovacijska infrastruktura uključuje javne i privatne institucije koje za cilj imaju poticanje komercijalizacije inovacija i primjene tehnologije u gospodarskom sektoru, a odnosi se na centre kompetencije, *living labove*, centre za razvoj novih proizvoda, centre za ispitivanje kvalitete, dizajn centre i ostale institucije koje za cilj imaju razvoj novih proizvoda, usluga, tehnologije, unaprijeđenja poslovnih procesa i modela upravljanja.

INOVACIJSKA MREŽA ZA INDUSTRIJU - Inovacijska mreža za industriju dio je Inovacijskog sustava Republike Hrvatske i za cilj ima pružanje podrške industriji u komercijalizaciji znanstvenih istraživanja i primjeni novih tehnologija kroz mapiranje i stavljanje u funkciju znanstveno-istraživačke infrastrukture i postojećih istraživačko-razvojnih kapaciteta u javnom i privatnom sektoru za jačanje konkurentnosti prioritetnih industrijskih sektora u Republici Hrvatskoj. Uspostavljanje Inovacijske mreže za industriju rezultat je suradnje javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora, a čine ju tematske inovacijske platforme.

INOVACIJSKI LANAC VRIJEDNOSTI - Izraz koji se koristi za opisivanje puta od istraživanja i tehnološkog razvoja do komercijalizacije inovacija i primjene novih tehnologija u cilju podizanja konkurentnosti i povećanja proizvodnje. Među sudionicima inovacijskog lanca su znanstveno-istraživačke institucije, institucije koje omogućuju komercijalizaciju inovacija i primjenu novih tehnologija te mali, srednji i veliki poduzetnici. Pri tom treba naglasiti da se pod inovacijskim lancem vrijednosti ne podrazumijeva samo linearni proces od ideje do tržišnih rezultata, već

komplementarnost dionika, partnerstvo i suradnja s ciljem generiranja novog znanja koje nužno ne dolazi samo iz znanosti, već može biti potaknuto i od strane drugog poduzeća, dobavljača ili kupca.

INOVACIJSKI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE - Inovacijski sustav Republike Hrvatske je skup institucija, pojedinaca, znanja, praksi i sredstava koji svojim međudjelovanjem osiguravaju poznavanje, promicanje, primjenu i svrhovitu uporabu inovacija.

INOVACIJSKI VAUČERI - Inovacijski vaučeri omogućuju srednjim i malim poduzećima kupnju stručne potpore od znanstveno-istraživačkih institucija. Oni se razlikuju od konzultantskih usluga budući da su više usmjerene na pomoć za razvoj novih proizvoda, usluga i procesa, nego za rješavanje postojećih problema u poslovanju.

INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO - Intelektualno vlasništvo odnosi se na skup uglavnom isključivih prava kojima se štite rezultati inovativne i kreativne djelatnosti, kao što su tehnološki izumi, industrijski dizajn ili djela iz područja književnosti, umjetnosti, znanosti i drugih srodnih područja, te oznake u trgovačkom prometu kojima se štite izvor, ugled ili zemljopisno podrijetlo proizvoda i usluga, kao što su žigovi i zemljopisne oznake podrijetla. Zaštita intelektualnog vlasništva usmjerena je na osiguranje pravičnog povrata ulaganja u istraživanje i razvoj novih znanja i tehnologija, odnosno u promociju, kvalitetu i reputaciju proizvoda i usluga na tržištu. Patenti su najčešći oblik intelektualnog vlasništva koji se koristi za uspostavljanje isključivih prava na korištenje izuma kao rezultata istraživanja i razvoja novih znanja i tehnologija.

ISTRAŽIVAČI - Istraživači su osobe s akademskim stupnjem (doktori i magistri), iznimno osobe sa sveučilišnim obrazovanjem koje se aktivno bave istraživanjem i razvojem.

ISTRAŽIVAČKA ORGANIZACIJA - Istraživačka organizacija predstavlja subjekt (kao što su sveučilišta i znanstveni instituti, agencije/uređi za prijenos tehnologija, posrednici inovacija, subjekti orijentirani prema istraživanju fizičke ili virtualne suradnje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojen na temelju javnog ili privatnog prava), odnosno načina financiranja, čiji je primarni cilj samostalno provoditi temeljna istraživanja, industrijska istraživanja ili eksperimentalni razvoj ili široko dijeliti rezultate takvih aktivnosti putem predavanja, publikacija ili prijenosom znanja. Kada takav subjekt također provodi i gospodarske aktivnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih gospodarskih aktivnosti moraju se uzeti u obzir zasebno. Poduzetnici koji mogu imati određeni utjecaj nad takvim subjektima, u kvaliteti, primjerice, dioničara ili članova, ne mogu uživati povlašteni pristup svojim istraživačkim kapacitetima i ostvarenim rezultatima.

ISTRAŽIVAČKA INFRASTRUKTURA - Istraživačka infrastruktura podrazumijeva objekte, resurse i povezane usluge koji se koriste od strane znanstvene zajednice kako bi istraživali u svojim područjima, a obuhvaća glavnu znanstvenu opremu ili skup instrumenata, resursa utemeljenih na znanju poput zbirke, arhiva i strukturiranih znanstvenih informacija, što omogućuje infrastrukturi temeljenoj na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (npr. pametne mreže, računarstvo, softver i komunikacije), ili bilo kojem drugom subjektu jedinstvene prirode provedbu istraživanja. Takva infrastruktura može biti 'jednoterenska' ili 'distribuirana' (organizirana mreža resursa)¹⁸.

¹⁸ Vidi točku 2. (a) Uredbe (EZ) br 723/2009 od 2009/06/25 na zakonskom okviru Konzorcija Zajednice za europsku istraživačku infrastrukturu (ERIC), SL L 206, 2009/08/08, str. 1.

ISTRAŽIVAČKO RAZVOJNI PROJEKT - Istraživačko-razvojni projekt znači operaciju koja uključuje aktivnosti u rasponu od jedne ili više kategorija istraživanja i razvoja definiranih u Okviru za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije izdanom od strane Europske komisije, te da se namjerava ostvariti jedan nedjeljiv zadatak precizne gospodarske, znanstvene i tehničke naravi jasno predefiniраниh ciljeva. Istraživačko razvojni projekt se može sastojati od nekoliko radnih paketa, aktivnosti ili usluga, a uključuje jasne ciljeve, aktivnosti koje treba provesti za postizanje tih ciljeva (uključujući i njihove očekivane troškove), jasno utvrđen predmete isporuke koji potvrđuju ishod tih aktivnosti te usporedbu s relevantnim ciljevima. Kada dva ili više istraživačko razvojnih projekata nisu jasno odvojivi jedan od drugoga, a osobito kada nemaju neovisne vjerojatnosti za tehnološki uspjeh, oni se smatraju kao jedan projekt.

ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ - Istraživanje i razvoj uključuje sustavan stvaralački rad usmjeren prema povećanju znanja o prirodi, čovjeku, kulturi i društvu te primjeni nastalih otkrića u praksi. Dijeli se na temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja.

KET (eng. Key Enable Technology) - KET tehnologije su pokretačka snaga za prijelaz iz tradicionalne ekonomije prema *niskougličnoj ekonomiji* i ekonomiji temeljenoj na znanju. KET tehnologije imaju važnu ulogu u istraživanju i razvoju te inovacijama i jačanju konkurentnosti industrije. KET tehnologije odnose se na biotehnologiju, nanotehnologiju, mikro i nano elektroniku te fotoniku, kao i napredne materijale i tehnologije.

KLASTERI - Klasteri su pravne osobe, geografske koncentracije međusobno povezanih poduzeća, specijaliziranih dobavljača, pružatelja usluga, poduzeća u povezanim sektorima i povezanih institucija u područjima koji međusobno konkuriraju ali i surađuju.

KLASTERI KONKURENTNOSTI - Klasteri konkurentnosti su neprofitne organizacije u okviru sektora od strateškog interesa za razvoj Republike Hrvatske koji povezuju privatne, znanstveno-istraživačke i javne institucije (eng. triple-helix). Klasteri konkurentnosti koriste se kao instrument za podizanje sektorske konkurentnosti, instrument za učinkovito korištenje fondova i programa EU-a, instrument za internacionalizaciju i među-sektorsko umrežavanje, instrument za lobiranje, instrument za promociju i brendiranje sektora i instrument za ciljano privlačenje investicija te stvaranje nove dodane vrijednosti na razini sektora.

KOLABORATIVNO ISTRAŽIVANJE - Kolaborativno istraživanje odnosi se na definiranje i upravljanje projektima istraživanja i razvoja zajedno od strane gospodarskog i znanstveno-istraživačkog sektora, na bilateralnoj osnovi ili putem konzorcija, a u cilju razvoja novih proizvoda, usluga ili nove tehnologije kako bi se podigla konkurentnost određenih gospodarskih subjekata ili određenog sektora.

LANAC VRIJEDNOSTI - Lanac vrijednosti pokriva aktivnosti koje su potrebne da bi proizvod od njegova početnog razvoja i dizajna, podrijetla sirovine i ostalih inputa, njegova marketinga i distribucija došao do krajnjeg potrošača. Kada se aktivnosti moraju koordinirati globalno koristi se izraz globalni lanac vrijednosti.

LANAC NABAVE - Lanac nabave je mreža povezanih organizacija koje su uključene u različite procese i aktivnosti kojima se za krajnjeg potrošača slijednim postupkom stvara vrijednost u obliku

proizvoda i usluga. U njemu se koordiniraju materijali, informacije i financijska sredstva među poduzećima koja su članovi lanca.

ORGANIZACIJSKA INOVACIJA - 'organizacijska inovacija' označava primjenu nove organizacijske metode u uobičajenim poslovnim običajima poduzetnika, organizaciji radnog mjesta ili vanjskim odnosima, sve osim promjena koje se temelje na organizacijskim metodama koje se već koriste, promjena u strategiji upravljanja, spajanja i preuzimanja, prestanak korištenja procesa, jednostavne zamjene kapitala ili proširenje, promjena koje proizlaze isključivo iz promjena cijena faktora, prilagodbu, lokalizacije, redovite, sezonske i ostale cikličkih promjena i trgovanja novim ili znatno poboljšanim proizvodima.

OTVORENE INOVACIJE - Otvorene inovacije podrazumijevaju postizanje veće inovativnosti kroz kombiniranje unutarnjih ideja koje dolaze u okviru djelatnosti određenih subjekata i vanjskih ideja u pogledu razvoja sličnih proizvoda ili usluga. Također, potrebno je kombinirati i unutarnje lance vrijednosti sa vanjskim kao i istraživanja tržišnih pravaca u razvoju novih tehnologija. U sažetom smislu, nastoji se potaknuti subjekte da ne razmišljaju o inovacijama u okviru postojećih poslovnih modela već radije da traže povećanje djelatnosti i učinkovitosti kroz razne druge inovacijske procese i ideje.

Ulaganje u suradnju s drugim kompanijama dostupnom čini najveću svjetsku mrežu inovatora, kao i bazu znanja razgranatu kroz različite industrijske grane i tehničke discipline.

PAMETNA SPECIJALIZACIJA - Pametna specijalizacija podrazumijeva definiranje jedinstvenih obilježja i potencijala svake zemlje i regije, uz isticanje konkurentskih prednosti te okupljanje regionalnih dionika i sredstava oko vizije budućnosti utemeljene na izvrsnosti. Ona također uključuje i jačanje nacionalnog i regionalnih inovacijskih sustava, utvrđivanje i razvoj tematskih inovacijskih platformi i povećanje razmjene znanja, te širenje prednosti inovacija kroz cjelokupno gospodarstvo.

PARKOVI TREĆE GENERACIJE (eng. Living lab) - Parkovi treće generacije u nastajanju djeluju s interaktivnim modelima inovacija, ugrađenima u različita urbana okruženja. U takvim područjima, mreže i sustavi povjerenja, razvoj pojedinih javnih, privatnih ili znanstvenih partnera, kulture tumačenja i stupnjevi javnog ili institucionalnog sudjelovanja, kao i dostupnost financijskih/pravnih instrumenata zajedno čine sastavni dio globalne funkcije inovativnog okoliša. Lokalna ugrađenost više nije samo opcija već ključni čimbenik uspjeha.

POSLOVNI SEKTOR - Poslovni sektor obuhvaća poduzeća/trgovačka društva čija je glavna djelatnost proizvodnja roba i usluga za tržište uz ekonomsku cijenu.

POST-INKUBACIJA - Post-inkubacija je povezana s aktivnostima koje je potrebno izvršiti kada tvrtka stupi u fazu zrelosti te je spremna za samostalan rad. Navedeno uključuje trenutak kada tvrtka napusti inkubator ako je fizički bila u postupku inkubacije. Mala i srednja poduzeća kao podršku u svom poslovanju i dalje mogu tražiti razne usluge, primjerice za povećanje prodaje ili poboljšanje proizvodnih procesa poput usluga internacionalizacije ili uvođenja inovacija kroz aktivnosti ispitivanja i otkrivanja. Inkubatori pozicionirani kao „post-inkubatori“ ponekad mijenjaju naziv u „akceleratori“.

PRED-INKUBACIJA - Pred-inkubacija se odnosi na ukupne aktivnosti potrebne za potporu potencijalnog poduzetnika u razvijanju njegovih poslovnih ideja, modela i planova te podizanju izgleda za učinkovito pokretanje tvrtke. Obično podrazumijeva prvu procjenu ideja, obuku te izravnu i individualnu pomoć potrebnu za stvaranje uvjeta za klijenta kako bi isti mogao izraditi cjelovit plan poslovanja. Inkubatori povezani sa sveučilištima obično su pred-inkubatori.

PRED-INKUBATORI - Pred-inkubatori nude usluge vezane uz pred-inkubacijsku fazu same inkubacije. Inkubatori nude stručno mišljenje (obuku i izravno savjetovanje) i kapacitete, s ciljem pružanja potpore potencijalnim poduzetnicima u razvijanju njihovih poslovnih ideja, te u razradi plana poslovanja i pronalaska tržišta.

PREDKOMERCIJALNA NABAVA - Predkomercijalna nabava označava nabavu istraživačkih usluga u kojem javni naručitelj ili ugovorni subjekt ne preuzima sve rizike, rezultate i pogodnosti za uporabu u obavljanju svojih poslova, već ih radije dijeli s pružateljima usluga pod tržišnim uvjetima. Ugovor, čiji predmet spada u jednu ili više kategorija istraživanja i razvoja definiranih u ovom okviru, ograničenog je trajanja. Uz iznimku prototipa ili ograničenog skupa prvih testnih predmeta, nabava proizvoda i usluga razvijenih na temelju ugovora predkomercijalne nabave ne smije biti predmet tog istog ugovora.

PRIJENOS ZNANJA - Prijenos znanja označava svaki proces koji ima za cilj stjecanje, prikupljanje i razmjena izričitih i prešutnih znanja, uključujući vještine i sposobnosti korištene i u ekonomskim i ne-ekonomskim aktivnostima kao što su: znanstvena suradnja, savjetovanje, licenciranje, kreiranja spin-off-a, publikacije i mobilnost znanstvenika i drugih osoba koje sudjeluju u tim aktivnostima. Osim znanstvenog i tehnološkog znanja, prijenos znanja uključuje i druge vrste znanja poput – znanja o korištenju standarda i regulativnih mjera koja podupiru iste standarde, znanja o uvjetima funkcioniranja operativnih okruženja u realnom vremenu kao i metodama organizacijskih inovacija, te upravljanja znanja koja se odnose na identifikaciju, preuzimanje, zaštitu, šticeenje i iskorištavanje nematerijalne imovine.

PRIMIENJENO ISTRAŽIVANJE - Primijenjeno istraživanje je teorijski ili pokusni rad proveden ponajprije u svrhu postignuća novih znanja i usmjeren prije svega na ostvarivanje praktičnog cilja. U kontekstu novije terminologije, pojam primijenjenog istraživanja podrazumijeva industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj ili kombinaciju te dvije vrste istraživanja.

PROCESNA INOVACIJA - 'inovacija procesa' znači implementaciju nove ili značajno poboljšane metode proizvodnje ili načina isporuke (uključujući tu značajne promjene u tehnikama, opremi ili softveru), isključujući manje promjene ili poboljšanja, povećanja proizvodnih ili uslužnih kapaciteta kroz dodavanje proizvodnih ili logističkih sustava koji su vrlo slični onima koji su već u uporabi, prestanak korištenja procesa, jednostavne zamjene kapitala ili proširenja, promjene koje proizlaze isključivo iz promjena cijena faktora, prilagodbu, lokalizacije, redovite, sezonske i druge cikličke promjene i trgovanje novim ili znatno poboljšanim proizvodima.

RADIKALNA INOVACIJA - Radikalna inovacija je inovacija koja ima značajan utjecaj na tržište i gospodarsku aktivnost tvrtki na tom tržištu. Ovaj je koncept usmjeren na utjecaj inovacija za razliku od njihove novosti.

RAZVOJNO ISTRAŽIVANJE - Razvojno istraživanje je sustavan rad temeljen na postojećim rezultatima znanstvenog istraživanja i praktičnog iskustva, usmjeren stvaranju novih materijala, proizvoda ili sustava te uvođenju novih procesa, sustava i usluga ili znatnom poboljšanju postojećih.

SPIN OFF - Termin *spin off* obuhvaća dio poslovanja odvojen od matične tvrtke kako bi mu se omogućio slobodniji rast i razvoj. Dok *spin off* (supsidijarna tvrtka) posluje neovisno o matičnoj tvrtki (može imati nove radne prostorije, djelatnike, robnu marku, itd.), i dalje je u vlasništvu i pod upravom matične tvrtke koja je u nju uložila kapital.

SPIN OUT - *Spin out* je termin koji se koristi kako bi se opisao proces kojim zaposlenici prepoznaju priliku za komercijalizaciju elemenata istraživanja ili baze znanja unutar sveučilišta. Obično je željeni ishod osnivanje novog neovisnog poduzeća, iako ono može sačuvati čvrste veze sa sveučilištem s kojeg potječe. Tu također mogu biti potrebni i pravni okviri unutar kojih će se voditi buduće korištenje istraživanja, raspolaganje pravima intelektualnog vlasništva, itd. Mnoga sveučilišta i regije smatraju da je Tehnološki institut u Massachusettsu (eng. MIT) u SAD-u jedan od najuspješnijih modela gdje su *spin outi* pridonijeli razvoju gospodarstva utemeljenom na prvoklasnom znanju u svom okruženju.

START UP - *Start up* je termin kojim označavamo nove tvrtke (registrirane u posljednje dvije godine) koje su u inicijalnoj fazi rasta i razvoja odnosno pronalaska tržišta. Start-up tvrtke su obično najrizičnije za privlačenje investitora jer su na početku poslovanja bez jasnog pozicioniranja na tržištu te im je u ovoj fazi potrebna institucionalna i savjetodavna pomoć. S druge strane start-upi omogućavaju samozapošljavanje odnosno pokretanje vlastitog posla uz relativno niske troškove te su temeljena na znanju sa velikim potencijalom rasta.

STRATEGIJA PAMETNE SPECIJALIZACIJE - Strategija pametne specijalizacije preduvjet je za korištenje sredstava iz EFRR za investicije usmjerene u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije te primjenu informacijsko-komunikacijske tehnologije. Iz tog razloga, nacionalne i regionalne vlasti diljem Europe izradit će strategije pametne specijalizacije kako bi se EU fondovi mogli učinkovitije iskoristiti, a sinergija između različitih europskih, nacionalnih i regionalnih politika te javnih i privatnih ulaganja pojačati.

STUDIJA IZVODLJIVOSTI - Studija izvodljivosti znači procjenu i analizu potencijala projekta, a čiji je osnovni cilj potpora procesu donošenja odluka objektivno i racionalno otkrivajući prednosti i slabosti, prilike i prijetnje, kao i identificiranje resursa potrebnih za provođenje određenog projekta te u konačnici njegovih izgleda za uspjeh.

TEMATSKA INOVACIJSKA PLATFORMA - Tematske inovacijske platforme dio su Inovacijske mreže za industriju Republike Hrvatske i naslanjaju se na europske i regionalne tehnološke platforme. Tematske inovacijske platforme uspostavljaju se za prioriteta tematske područja i međusektorske teme definirane Strategijom pametne specijalizacije RH. Tematsku inovacijsku platformu čini mreža interesnih partnera iz gospodarstva, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora povezanih na osnovi razvoja i učinkovite primjene znanstveno-istraživačke infrastrukture, koja omogućuje primjenu novih tehnologija i komercijalizaciju inovacija u cilju jačanja konkurentnosti jednog ili više prioriteta industrijskih sektora i hrvatskog gospodarstva u

cjelini. Institucije u okviru tematskih inovacijskih platformi međusobno su povezane WEB komunikacijskom platformom.

TEMELJNO ISTRAŽIVANJE - Temeljno (engl. „basic“ ili „fundamental“ ili „pure“ ili „blue-skies“ ili „frontier) istraživanje znači eksperimentalni ili teorijski rad namijenjen ponajprije stjecanju novih znanja o temeljnim osnovama pojava i uočljivih činjenica, bez ikakve namjere izravne tržišne primjene i koristi.

TRADICIONALNA INDUSTRIJA - Pojam tradicionalne proizvodne industrije može obuhvaćati sektore uključene u procese prerade i proizvodnje robe i usluga koji postoje duže vrijeme bez zastoja ili promjena te bez suočavanja s velikom pretvorbom zbog spajanja s ostalim sektorima i suočavanja s izazovima novih poslovnih koncepata i inovacija usluga. Klasični primjeri tradicionalne proizvodne industrije su automobilska industrija, industrija hrane i pića, tekstilna industrija, industrija robe široke potrošnje, kemijskih proizvoda, proizvodnja metala, itd.

UGOVORNO ISTRAŽIVANJE - Ugovorno istraživanje podrazumijeva aktivnosti znanstveno-istraživačkih institucija koje su utemeljene na znanju i iskustvu (eng. know-how) iz područja znanosti, i naručene od strane industrije u cilju razvoja novih proizvoda, usluga ili nove tehnologije.

USLUŽNA INOVACIJA - Uslužna inovacija obuhvaća nove ili značajno poboljšane koncepte usluge i ponude kao takve, bez obzira na to uvode li ih uslužne ili proizvodne tvrtke; inovacije u procesu davanja usluga, infrastrukturi usluga, obradi kupaca, poslovnih modela, komercijalizaciji (prodaja, marketing, isporuka); kao i hibridne oblike inovacija koji istodobno na različite načine služe raznim korisničkim grupama.

VIRTUALNI INKUBATORI - Inkubator može i dalje biti inkubator iako ne pruža usluge fizičke inkubacije te je usredotočen na virtualnu inkubaciju. Kod virtualne inkubacije usluge se pružaju putem e-platformi i *online* pristupa inkubatorima koji raspolažu fizičkim prostorima.

ZAJEDNICE ZNANJA I INOVACIJA (KNOWLEDGE AND INNOVATION COMMUNITIES) - Zajednice znanja i inovacija su visoko-integrirana, kreativna partnerstva, vođena izvrsnošću koja spajaju polja edukacije, tehnologije, istraživanja, poslovanja i poduzetništva kako bi se stvorile nove inovacije i novi inovacijski model, kako bi potakli ostale da slijede njihov primjer. Zajednice znanja i inovacija su pravno i financijski strukturirani subjekti međunarodno rasprostranjenih, ali tematski konvergentnih, partnera koji uključuju ključne dionike svih triju strana trokuta znanja: istraživanja, visoke naobrazbe i inovacijskog poduzetništva. Zajednice znanja i inovacija grade inovativne mreže izvrsnosti s namjerom da se usmjere na ključne društvene izazove, a odnose se na dugoročnu perspektivu od 7 do 15 godina.